శ్రీ వేంకటేశ్వర లఘుకృతులు

కూర్పు, పరిష్కరణ:

శ్రీ వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రి

ప్రచురణ:

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.

1997

SRI VENKATESWARA LAGHU KRUTULU

Edited and Compiled by

VETURI PRABHAKARA SASTRI

T.T.D. Religious Publications Series No. 127

Third Edition : 1981

Reprint : 1997

Copies : 2,000

Published by:

M.K.R. Vinayak, I.A.S.,

Executive Officer,

Tirumala Tirupati Devasthanams,

Tirupati – 517 507.

Printed at:

Nageswara Binding Works,

Kovvur – 534 350.

ముందుమాట

తిరుమల శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామి దివ్యకల్యాణ గుణాల్ని ఎందరెందరో మహాకవులు ఎన్నోవిధాలుగా కీర్తించారు. వీరంతా పరమ భాగవతోత్తములయిన ధన్యాత్ములు. వీరు ఆధ్యాత్మికంగా భక్తి పారవశ్యంతో రచించిన స్తోత్రాలు ప్రపత్తిమార్గంలో పయనించే వారికి వెలుగు దివ్వెలు.

శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి ఆధారంగా వెలసిన సాహిత్య సంపద అపారమూ, అపూర్వమూ మాత్రమే కాకుండా అత్యద్భుతమైన వైవిధ్యంతో కూడుకొన్నది. అయితే ఇందులో కొంతభాగం అందరకూ అందుబాటులో లేని సంస్కృతంలోనూ, మరికొంతభాగం తమిళం మొదలైన దేశీయ భాషాంతరాలలో నిక్షిప్తం కావడమూ జరిగింది. అయినా తెలుగులో వెలువడ్డ స్తోత్రాలు కూడా అసంఖ్యాకంగానే ఉన్నాయి. అటువంటి వాటిలో "శ్రీ వేంకటేశ్వర లఘుకృతులు" ఒకటి.

ఈ కృతుల్ని ఏర్చికూర్చిన వారు సుప్రసిద్ధ వాఙ్మయ పరిశోధకులు, కీ॥శే॥ వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు. ఈ సంకలన గ్రంథంలో శతకాలు, తారావళులు, దండకాలు, మంజరులు మొదలైన లఘు రచనలెన్నో ఒక క్రమంలో కూర్చబడినాయి. ఈ లఘుస్తుతుల్లో కొన్ని చక్కని రచనాపాటవాన్ని సంతరించుకొన్నవి కూడా ఉన్నాయి.

అన్యమతస్థుల ఆగడాల్ని ఉపేక్షించిన శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామిని నిందిస్తూ, ఆయన ధర్మరక్షణశక్తినీ, ఆర్తత్రాణపరాయణతనూ అధిక్షేపిస్తూ వ్రాయబడ్డ 'శ్రీ వేంకటాచల విహార శతకం'తో ఈ గ్రంథం మొదలయింది. నిజానికి ఇది నిందకాదనీ, దౌష్ట్యాన్నీ, పాషండశక్తినీ ఎదిరించే శక్తిలేక, పిరికితనం సంతరించుకొన్న జాతిని జాగృతం చేయడానికి ఈ శతక రచయిత ఉపయోగించిన నిశిత సాహిత్య శస్త్రమని చెప్పాలి. అలాగే దీని తరువాతి శతకాలు, దండకాలు మొదలైనవన్నీ భక్తిభావ సంధాయకాలు కాగలవనడంలో సందేహం లేదు.

పునర్ముద్రితమౌతున్న ఈ లఘుకృతులు ప్రజానీకంలో శ్రీవేంకటేశ్వర స్వామి యెడల భక్తి ప్రపత్తుల్ని పెంపొందించడంలో సార్థకం కాగలవని ఆశిస్తూ .....

కార్యనిర్వహణాధికారి,

తిరుపతి, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు,

తేది:8-8-1997. తిరుపతి.

తొలిపలుకులు

విమర్శగ్రంథములే కాక శ్రీ తిరుపతి వేంకటేశ్వరస్వామివారిమీఁద వెలసిన ప్రాచీనరచనములెల్లఁగూడఁ బ్రకటించుటయే మా సంకల్పము.

స్వామివారి మీఁది రచనల నన్నింటిని వేర్వేర నీ క్రిందతీరున విభాగింపవచ్చును :

1. శ్రీ తాళ్లపాకవారి రచనలు.
2. శ్రీ వేంకటేశ్వర లఘుకృతులు.
3. శ్రీ వేంకటేశ్వర మాహాత్మ్యకథాప్రబంధములు.
4. శ్రీ స్వామివారి కల్పితములైన, కాని, ప్రాచీనకృతులలోని స్వామి వారి స్తుతి వర్ణనాత్మకరచనాభాగములు.

(1) పై విభాగములలో తాళ్లపాకవారి రచనలు గొన్ని యిక్కడనే యిప్పటికే ముద్రితములయినవి. కడమవి కడముట్ట ముద్రితములు గానున్నవి.

(2) శ్రీవేంకటేశ్వర లఘుకృతులు : ఇవే ఇప్పుడు ముద్రితములైనవి

(3) శ్రీవేంకటేశ్వరమాహాత్మ్యకథాప్రబంధములలో నిప్పటికే యిత రత్ర ముద్రితములయినవి తరిగొండ వేంకమాంబ వేంకటేశ్వరమాహాత్మ్యాదులు గాక శ్రీనివాసవిలాససేవధి మొదలగు ప్రాచీన రచనలు ప్రశస్తమయినవి మేమే యిఁక నిక్కడ ముద్రింపనుంటిమి.

(4) ప్రాచీనగ్రంథములలోని శ్రీ వేంకటేశ్వరవర్ణనాస్తుతులనెల్ల మేమే సేకరించుట జరుగుచున్నది. ప్రశస్తములయిన యీ ప్రాచీనకవుల రచనలనెల్ల నొక సంపుటముగా ముద్రింతుము.

శ్రీ వేంకటేశ్వర లఘుకృతులు

పయిపేర నిప్పుడు ప్రకటితములయిన యీ సంపుటములోని రచనలెల్ల నింతదాఁక నెవ్వరును బ్రకటింపనివే. ఇందుఁ గొన్ని ప్రశస్తమయిన రచనా పాటవము గలవి. స్తుతిమాత్రమంచరములు కొన్ని.

వీని వివరణము :

వేంకటాచల విహార శతకము : ఇది మంచి రచనా నైపుణి గలది. రచయిత పేరెఱుఁగరాదు. 98 పద్యములే దొరికినవి. లోపించిన రెండు పద్యములలో రచయిత పేరు తెలుపుకొనెనేమో. బ్రాహ్మణుఁడను నీ సొమ్ము దిన్న కవిని అని రెండు చోట్లఁ గవి తన విషయము చెప్పుకొన్నాఁడు.

ఇది క్రీ. 1700 శతాబ్ది యుత్తరార్ధమున మహమ్మదీయుల మూలమునఁ తిరుపతి ప్రాంతముల విప్లవము జరుగుచుండఁగా రచితమైనది. ఈ విప్లవరీతి నేఁడు తెలంగాణమున రజాకార్లు జరిపిన విప్లవము తార్కాణించుచున్నది. 4. 15, 17, 23, 24, 27, 30, 37, 38, 42 43, 50, 53, 57, 76, 77 పద్యములఁ జదివిన నా సంక్షోభగాథ కనులకు గోచరించి పాఠకుల గుండెలకు జరుపును జలదరింపును గొలుపును. దిగువ తిరుపతిలోఁ గూడ నాఁడలజడి చాల జరిగినదట.

వేంకటరమణ వేంకటేశ్వర శతకములును, వేంకటాచల మతాధారావళియు : ఇవి స్తుతి సుందరములయిన తేటరచనలు. తొలి గ్రంథమునకుఁగర్త వెచ్చా ధర్మపురి. కడపటి రెండు గ్రంథములకుఁ గర్త - ధర్మపురి వెంకటశాస్త్రి.

పంకజాతభవాండే శతకము : తారావళిఁ యనఁ దగినట్లు 28 పద్యములే యిందు దొరికినవి. ఇది శతకమే యని స్పష్టముగాఁ జెప్పఁజాలము. రచనము చక్కఁగా స్తుతి సుందరముగా నున్నది. రచయిత పేరెఱుఁగరాదు.

వేంకట శైలనాయక శతకము : ఇదియు స్తుతి సుందరమైన రచనము. రచయిత పేరెఱుఁగరాదు.

వేంకటేశ్వర పంచకము : ఇదియుఁ బైదాని వంటిదే. రచయిత పేరెఱుఁగరాదు.

వేంకటాచలేశ శతకము : ఇది మంచి రచనా చమత్కృతి గలది. అసమగ్రముగా రచయిత పేరెఱుఁగ రానిదిగా దొరకు టయ్యెనే యని చింతిల్ల వలసిన రచనము.

వేంకటాచలపతి శతకము : స్తుతి సుందరమయిన మంచి రచన. అసమగ్రమే. రచయిత పేరెఱుఁగరాదు.

మేల్నాటి వేంకటేశ శతకము : మంచి రచన గలది. స్తుతి సుందరమయినది. రచయిత పేరెఱుఁగరాదు.

వేంకటనగాధ్యక్ష శతకము : చాల విలువగల ప్రశస్త రచన. అసమగ్రముగా దొరకుట, రచయిత పేరెఱుఁగ రాకుండుట, వంత గొల్పుచున్నది. దొరికిన పద్యములు వరాలవంటివి.

వేంకటశైలనాయక శతకము : యమకాలంకారమును, దేశి తెలుఁగు తెఱఁగును గల శృంగార శతకము. అసమగ్రముగా రచయిత పేరు లేనిదిగా దొరకినను దీని కర్త ప్రబంధరాజవిజయ వేంకటేశ్వర విలాసకర్త గణపవరపు వేంకటేశ్వరకవి యగుట గుర్తింప నయ్యెను. అతఁడు దన ప్రబంధ రత్నాకరమున నిందలి పద్యమును కమ్మవి తమ్మిదోదుమిని ఇత్యాదికమును తన యమకశతకములోని దానిఁగా నుదాహరించుకొన్నాఁడు. ఆ పద్యమును బట్టి యీ శతకము తత్కృతమగుట స్పష్టము.

శ్రీ వేంకటేశ్వర కల్యాణము : ఇది మంచి గేయ రచన. కర్త పేరెఱుఁగరాదు అసమగ్రముగానే దొరికినది. తుది గేయములు మూఁడు నేను గూర్చి ముగియఁ జేసితిని.

అలమేల్మంగా స్తవము : ఇది మంచి కవితారీతి గల స్తుతి రచన. కర్త పేరెఱుఁగరాదు.

ప్రసన్న వేంకటేశ్వర మంజరి : ఇది మంచి రచనము. శ్రీ తిరుపతి వేంకటేశ్వరస్వామి మైసూరి చికదేవరాయని పరిపాలనా కాలమున తత్పాలిత దేశమున వామలూరను నూర వెలసి దివ్య వైభవము నుందుట యిందు వర్ణితమయినది రచయిత పేరెఱుఁగరాదు.

శ్రీ వేంకటేశ్వర పంచ చామరములు : అద్వైత వేదాంత ప్రతిపాదకమయిన శ్రీ వేంకటేశ్వర స్తుతి రచన. ధారాళమయిన కూర్పు గలది.

కర్త పేరు వాదుయోగి, భగవన్నామయోగి యని కూడ గలదు గనుక వేంకటేశ్వర యోగి యని యేవి పేరు కాఁదగును.

వేంకటేశ్వర దండకములు : తొలి దండక కర్త పేరెఱుఁగరాదు. రెండవ దండకము రచయిత పేరు ప్రే (హే?) మాద్రి రంగేంద్రుఁడు.

శ్రీ రమా పరిణయము : బహు గ్రంథకర్త్రి యగు తరిగొండ వేంకమాంబ రచనము, స్వామి కల్యాణపు వేడుకలు. బువ్వము బంతి, విందు ముచ్చట్లు నిందు సుందరముగా వర్ణితములయినవి.

ఇట్లు వర్ణితము లయిన యీ గ్రంథములు గొన్ని ప్రాచ్య లిఖిత పుస్తకశాలలో వ్రాయించుకొన్నవి. వేంకటాచల విహారశతకపుఁ బ్రత్యంతరము ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తునుండి వేంకటేశ్వర పంచచామరములు వేంకటనగాధ్యక్ష శతకపద్యములు గొన్ని తంజావూరి 'సరస్వతీమహలు' లైబ్రరినుండి వ్రాయించి తెప్పించినవి.

ప్రత్యంతరములు లేక యందదుకులుగాఁ జాలఁ దప్పులతో గ్రంథపాతములతో దొరికిన పై గ్రంథములను శక్యమయినంత వఱకు దోషములు తొలఁగించి లోపములు పూరించి సరిపఱచుట యయ్యెను.

శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి ప్రస్తుతిని ప్రధానీకరించుకొని భక్తులు రచించిన యీ రచనలలో 'చెఱకునకు వంక గల్గినఁ జెడునె తీపు' అన్నట్టు భక్తి మాధుర్యమే యాస్వాద్యము కాని కావ్యగుణముల కొఱఁతలు వెఱసులు గణింపఁదగినవిగావు. స్వామివారి భక్తుల కిది సరసరసాయనమట్లు స్వాద్యమై హృద్యమై వెలయఁగలదు.

వే. ప్రభాకరశాస్త్రి.

విషయసూచిక

* * *

శ్రీ

శ్రీ వేంకటేశ్వర లఘుకృతులు

వేంకటాచలవిహారశతకము

సీ॥ కంటిఁ దొడ్డొత్తు నుత్కటకూటచుంబిత
గోపురం బిడిపడిగోపురంబు
వీక్షించితిఁ జిరత్న వివిధరత్న వినూత్న
మహనీయ తపనీయ మండపములు
చూచితిఁ బికపికీశుకశుకీ కుహూ కుహూ
కలనఘూర్ణితము మోఁకాళ్ల ముడుపు
కాంచితి నాస్వామి కమనీయ దివ్యమం
గళవిగ్రహానందకర విమాన

తే॥ మంతఁ గనుపట్టె శేషాచలాగ్రభాగ
చక చక ద్గారుడ స్తంభ శాతకుంభ
జృంభితారంభసౌధనికుంభితోరు
హట్టనసముత్కరంబు శేషాచలంబు ॥

సీ॥ దర్శింపఁగంటి మందస్మితస్ఫుటదీప్తి
లలితభవన్ముఖోల్లాసగరిమ
సేవింపఁగంటి నీశృంగార భరిత భా
విత దివ్యమంగళ విగ్రహంబుఁ
బొడఁగంటి నే నీదు భూరివిక్రమలస
త్పంచాయుధసమేత బాహుసమితిఁ
గనుఁగొంటి భువనపావన దేవతార్చన
యుష్మత్పదాంభోజయుగ్మకంబు

తే॥ నిదియ మొదలుగఁ బుణ్యంబు లొదవె నాకు
దురితముత్తుఁదనైతి మీ కరుణచేతఁ
దావకపదాంబుజ ధ్యానధరునిఁజేసి
నన్నురక్షణసేయు మాపన్నశరణ
వరకృపాసార వెంకటగిరివిహార॥

సీ॥ రక్షింపు గురుకుమార ప్రాణదానాఢ్య
యాదరింపుము సురేంద్రాదివంద్య
యాపద వారింపు మంబరీషస్తుత
వాంఛితార్థము లిమ్ము వరదహస్త
ప్రత్యక్షమై రమ్ము ప్రహ్లాదవందిత
మే లొనరింపు కుచేలమిత్ర
కావుము ద్రౌపదీఘన మానరక్షక
మన్నింపు మహివధూసన్నుతాంగ

తే॥ రోగములు మాన్పు మోహభవరోగవైద్య,
పాపమణఁచు మజామీళపాపహరణ,
పాదసేవ కటాక్షింపు పరమపురుష,
యభయ మొసఁగుము శ్రీవేంకటాద్రినాథ॥

సీ॥ అవిగో నిరంతరోద్వృద్ధాన ధారాళ
ధారాళకోద్దంత దంతిఘటలు
అవిగో-యసంఖ్యాత పవమాన జవమాన
ధాటికాఘోటికోద్ధతరజంబు
లవిగో నిరాఘాట హాటకధ్వజపట్ట
పటపటత్కార ఝంపామదుత్తు
లవిగో భటోద్భటా త్యంతభీకరకరా
శికృపాణకర్షస్ఫులింగపంక్తు

తే॥ అనుచు సురతానియొద్దుల గననె మోదె
గుంట, కావలి, జలదంకి, కొండపల్లూరు,
గండవరములు మునుమున్నె కలవరించె
శత్రుసంహార వేంకటాచలవిహార ॥ 4

సీ॥ వడిగుళ్లనొచ్చి దేవళ్ల బ్రద్దలు చేసి
ఘట్టించి తేజీలఁగట్టి నపుడు
జిగురుపాల కటంచుఁ జిగిరించు రావిమ్రాఁ
కులు నజ్జునజ్జుగాఁ గొట్టునపుడు
గురుసార్వభౌముల గోడుబోసుక పట్టి
నామముల్ మొదలంట నాకునపుడు
గద్దించి వెస వైదికపు బాపనయ్యల
పిల్లజుట్లూడంగఁ బెఱుకునపుడు

తే॥ శక్యమా నీకుఁ దురకలఁ జక్కఁ జేయ
విన్నవించితి నా వెఱ్ఱి విన్నపంబు
పరగ మీచిత్తమిదె నాదు భాగ్యమౌరి
శత్రుసంహార వేంకటాచలవిహార ॥ 5

సీ॥ తోమని పళ్లెముల్తొవియఁ గొట్టినదాఁకఁ
దిరుకాపు లన్నియు విఱుచుదాఁక
నంబులఁ గవిసి ధనంబు లిమ్మనుదాఁక
వాహనంబులు పాఱవైచుదాఁక
గరుడగంబమ్ము బంగారు నొల్చినదాఁక
గోపురంబులు కుప్పఁగూల్చుదాఁక
గిలకొట్టుపణ్యారములు బావుకొనుదాఁక
తెగి జియ్యగార్ల బాధించుదాఁక

తే॥ తొడరి నీ మేనిసొమ్ములు దోఁచుదాఁకఁ
బొంకుచున్నావా తురకలఁ బొడుతుననుచు
బాకుమొలఁజెక్కి యిది మంచి బంటుతనమె
శత్రుసంహార వేంకటాచలవిహార ॥ 6

సీ॥ వడిగ అతనము దేవరకు లేదో పిన్న
వయసువాఁడవు గావో వైరిదండ
ధరుఁడవు బిరుదు పేదరికము నీకేటికి
నసుఁబోటి బాపఁడైనను భవత్క
రాగ్రచక్రమువంటి యలుఁగు చే దొరకిన
గట్టైన బ్రద్దలుగాఁ దురుష్క
భటులగుఱ్ఱము తలపయి రౌతుమొందెము
రౌతుపై హయముగాత్రమును దుల్లఁ
తే॥ జిల్లు పొల్లుగ ఖండించి చించి యుఱికి
నఱికి డాకలు గోసి బెట్టుఱిమి తఱిమి
కొట్టి గోరింపనే గోలకొండదాఁక ॥శత్రు॥ 7

సీ॥ జవరాలి విడువాలు జడవ్రేటు గాదుగా
జుఱుకుట్టుగుల్లాపుతఱటుపెట్టు
రాకేందుముఖిముద్దు రాకొట్టుగాదుగా
దాసికంపుతుటారిదగిడితిట్టు
కులుకుగుబ్బెతగుబ్బకొవపోటుగాదుగా
మొక్కలంపు గరీబుముష్టిఘాత
యలివేణి రతికూజితార్భటిగాదుగా
భర్జించు చాకిరిగర్జితంబు
తే॥ వలదు మాయయ్య ప్రాణంబు గలిగెనేవి
బలుసుటా కేఱి తినవచ్చుఁ బాఱిపొమ్ము
దొడ్డుకొంచెంబు లెఱుఁగరీ తురకలవని ॥శత్రు॥ 8

సీ॥ ద్రావిడగ్రంథసంధానంబులా నీకుఁ
గలివఖోదామంత్రపఠనకలన
వైఖానసోచితాహ్వానంబులా నీకు
బైసిమాలిన మాఱు బాసవినికి

విస్ఫుటాపూప నైవేద్యంబులా నీకు
దుర్గంధకలిత కందురచయంబు
కోమలాగరు ధూప ధూమంబులా నీకు
నూనులాహిరి ధూమపాన విధులు

తే॥ బిశిర తురక వయ్యెదవు దోర్బలము దక్కి
యైనఁగొఱతేమి మాకు నీయఱవచెవులఁ
బాడ్పరాదవి యొకచింతపుట్టెఁగాక ॥శత్రు॥ 9

సీ॥ నడవవిచ్చెద రాకో నానావిధ బ్రహ్మ
తిరునాళ్ల వైభవస్ఫురణ నీకు
సాఁగవిచ్చెదరాకో సాంతత్యరామరా
జన్యావసరమహోత్సవము నీకుఁ
దక్కవిచ్చెదరాకో ధళధళత్సమరభూ
పాలాదివాహసంపదలు నీకు
మండవిచ్చెదరాకో యుద్యత్కిరీటాంగ
దాదిభూషాసమూహములు నీకు

తే॥ దండధరభట భుజదండ తాండవోగ్ర
గోలకొండవజీరరింఛోళిమూర్ధ
బృందములఁ గొట్టి గుప్పలు పెట్టుకున్న ॥శత్రు॥ 10

సీ॥ తాళ్లపాకచిన్న దండెమీటులుగావు
గోమాంసభుగ్దుర్గుణరవములు
బంటొసంగిన బంకమంటిపువ్వులుగావు
యవనాధముల చిలుకంపగములు
చల్లని పన్నీటి చల్లులాటలుగావు
పాశ్చాత్యభటుల తుపాకిగుండ్లు
సంపెంగతాకులు జరిగింపుటలుగావు
రిపులపాశెములు దర్శించుపగలు

తే॥ బంటుపంతము దగదంచుఁ బంటకాఁపు
దనముగైకొంటి విదిమంచి గుణమె దినము
జనము తెచ్చిన ధనము లప్పనములిచ్చి ॥శత్రు॥ 11

సీ॥ పాలువెన్న బకాళబాతు దధ్యోదనం
బు పుళియోరెము వెన్నబూరియలును
సరడాలపాళముల్ చక్కెరపులగముల్
నువ్వుమండిగలు మనోహరములు
అప్పము లిడ్డెన లతిరసాల్ హోళిగల్
వడలు దోసెలు గలవంటకములు
శాకముల్ సూపముల్ చాఱు లంబళ్ళు శు
ద్ధోదనములును సద్యోఘృతమ్ము

తే॥ పండ్లు తేనెలు హోళ్బట్లు పచ్చడులును
మెక్కి మముబోంట్లు గ్రుక్కిళ్ళు మ్రింగుచుండఁ
బర్వసేయవు నీవంటి బ్రదుకుగాదె ॥శత్రు॥ 12

సీ॥ మొన్నఁ గన్నడవారి ముద్దులాఁడి మిటారి
కెమ్మోవిఁ జూచి గ్రుక్కిళ్ళ మ్రింగి
నిన్న నంబిమిటారి నెఱనీటుముక్కుముం
గఱఁ జూచి మది జాలుగాఁ గరంగి
నేఁడు కోమటివారి నెలఁత మేల్గట్టిగు
బ్బలహొయల్చూచి పైఁబడఁదలచి
యిపుడు ద్రావిడభామయేలమోము చక్కఁద
నముఁజూచి చాల దిగ్భ్రమముఁ బొంది

తే॥ తత్తరించెద వితరసుందరులకాంక్ష
మాను మాయమ్మ యలమేలుమంగకంటెఁ
జక్కనివధూటి గలదె ముజ్జగములందు ॥శత్రు॥ 13

సీ॥ చిన్నారిదాటెక్క చేత జేజేరాజు
ఫౌఁజు గారించిన బంటులేఁడొ
గాఢవాలాగ్ని లంకా పట్టనము ధూళి
పటలంబుఁ జేసిన బంటు లేఁడొ
పద్మగర్భాండంబు పైఁబడ్డచో నొక్క
పడిగ యెత్తుకయున్న బంటు లేఁడొ
మేరదప్పకయుండ మించి లోకము వేత్ర
పటిమశిక్షయొనర్చు బంటులేఁడొ

తే॥ పేదదొరవలె నీకేల భీతిలంగ
నెలవుపెట్టవుగాక విజృంభమాణ
గర్వితారాతి కంఖాణ గణముమీఁద ॥శత్రు॥ 14

సీ॥ పొట్టేళ్లగతిఁ బట్టి బోడిసన్యాసుల
దేయవి తాఁకులాడించు నొకండు
సోమయాజుల బ్రహ్మసూత్రముల్ ద్రెంచి పిం
గాణివిండ్లకు నల్లెకట్టు నొకఁడు
ఖాబుఫోదాయంచు గుడికీలుగుఱ్ఱము
నెక్కి ధేయని తఱపెత్తు నొకఁడు
పైకాలు గొమ్మని బల్మిఁ గోమటివారి
చెలువపైఁబడి బూతుసేయువొకడు

తే॥ యవనజీమూతదుర్దినంబైన దిగువ
తిరుపతిని జూడుమిటువంటి తఱిని నిదుర
పోవుచున్నాఁడు మీయన్న లేవలేక ॥శత్రు॥ 15

సీ॥ మెఱుఁగుతో మూడుగట్టి కఱకుత్రుప్పుడుకంచు
రాగికేవఁడ్లు పిరంగులయ్యె
గండకీగర్వనిర్గళితంబులగు ప్రక్క
తూటుటాళ్లాదినెండ్లవాటులయ్యె

గా నెవాఁడులిమొన జేసివేసిన బంధ
ప్రతిమలు ద్రొక్కుఁడు బండలయ్యె
జలపోసవపువెండి జర్తారు పెక్కుఁపు
గుడ్డలు బలు డాలుగుడ్డలయ్యెఁ

తే॥ జూచితివా చూడలేదా మెచ్చుల మిటారి
మరుకటారి తుటారి నిబ్బరపు టోర
మిండచూపుల తురకల దుండగములు ॥శత్రు॥ 16

సీ॥ మూన్నాళ్ళమండి యేమో కావి రుక్మిణి
పెద్దబన్న సరంబు పెట్ట వెఱచెఁ
దనతండ్రి యిచ్చినవనుచు సాత్రాజితి
పచ్చలకడియముల్ బరిణ నిడియె
వెలలేని ముత్యమం చులుకుచు జాంబవ
త్తనయ ముక్కుఁబోచ దాఁచుకొనియె
మిత్రవిందాదేవి మెడనూలు మెఱుఁగుఁగ
మ్మలె కావి రత్నభూషలు ధరింప

తే॥ దయ్యెఁ దురకావళికిఁ గాదె యదియు నెఱుఁగ
వించుకేవియుఁ గనుమదాఁటించుమిపుడు
పగ్గెలటుగట్టిపెట్టు నీ పల్లకీల ॥శత్రు॥ 17

సీ॥ లంకానిశాటశాటంకినీతాటంక
ముల కెగ్గు దలఁచు క్రౌందశకుచిలుకు
ఘనజనస్థాననక్తంచరీమకరికా
పాటచ్చరము విరాఘాటశరము
దృశ్యజాల్మాసుర ప్రేయసీకంఠసూ
త్రద్రోహియైన యుగ్రపులకోరి
దండకారాక్షసీమండలీ కుచహరి
ద్రల గిచ్చివైచిన దండితూఁపు

తే॥ చికిలి మాసెనో క్రొవ్వాఁడి చెడెనొ లేక
విఱిగిపోయెనొ పింజకు గఱులు లేవొ
మించి తురకలపైఁ బ్రయోగించ నేమి ? ॥ శత్రు ॥ 18

సీ॥ పరవంజుకొని యెన్నిపాటులు పడితివి
పగఱచే సీతఁగోల్పడిననాఁడు
చొరరాని చోఁబెట్టుఁ జొచ్చితి వతిబలో
ద్ధతి జరాసంధుఁడు తఱుమునాఁడు
ఎంత యేఁకారితి వింద్రజిత్తునిచేత
ఫణిపాశములఁ గట్టుపడిననాఁడు
ఎందుకు మిణికితి వెంతయు సౌమిత్రి
యాహవక్షితిఁ బోరులాడునాఁడు

తే॥ ప్రజల కెల్లను నీవంటి ప్రదుకుగాదె
తురకయావడిఁ బడినిన్ను దూఱిలేనిఁ
గోపగింపకుమీ జగత్సాక్షివైతె ॥ శత్రు ॥ 19

సీ॥ పాటవమెచ్చెనో పాశ్చాత్యభాషాని
శేషసంరంభ విజృంభణంబు
లభ్యాసమయ్యెనో యల్లాదిశబ్దోగ్ర
శాహంనేన్ బాహంనేన్ సంహితోక్తి
జితపడెనో సాముచేత దండపుఁద్రోపు
మోహరించు నమాజు మొక్కలములు
మజ్జాతియయ్యెనో మహితశృంగధనుర్గ
ణార్హ సవ్యాపసవ్యాస్త్రవిద్య

తే॥ తురకవైతివి యీయంగు దొరకె నీకు
మంచిపని చేసితివి చెప్పుల్మాట కేమి
చేసితివి చూపు చూచి మెచ్చెదను నిన్ను ॥ శత్రు ॥ 20

సీ॥ ముసలివాఁడు పురాణపురుషుండు చుట్టగా
పట్టసత్తువులేదు బాహంవువకు
కూటిబీదటికానఁ గుదువఁబెట్టెను శార్ఙ్గి
మంటనికతనఁ దుష్పంబెఁ గత్తి
తుమ్మెదల్మసిరాలఁ దొలఁచె కౌమోదకి
పాంచజన్యము గుల్లపడియె జీత
మీయవి కొల్వు మాకేటి కంచునః భటు
లిచ్చానువర్తులై రిట్టికోపు

తే॥ దప్పియున్నట్టివేళ, నుద్దండయవన
మండలాధీశ్వరులమీఁద దండయాత్ర
వెడలశక్తుఁడె తిల్లగోవిందరాజు ॥ శత్రు ॥ 21

సీ॥ గరిమ నరే గజాగాండూ యనకపోరు
భువి నెట్టియాచార్యపురుషునైన
సొలసి యరే ఛేటిచోదా యనకపోరు
వెలపించి షట్శాస్త్రవేత్తనైన
దర్పితులై యరే ధగిడీ యనకపోరు
కదు సోమయాజుల కొడుకునైన
మీఱి యరే హరాంకోరా యనపోరు
బహువేదశాస్త్ర సంపన్నునైన

తే॥ ధూమపానసురాపానతో యపాన
రక్తపానాదులం దనురక్తులగుచు
దుర్వివేకితతో వచ్చు తురకదొరలు ॥ శత్రు ॥ 22

సీ॥ పలగాణికంచుగుబ్బలుదాఁకఁ బొడిచిరి
గద మొఱో యని జియ్యంగారుగూసె
వడి దూఱి యాతల్పు మెడఁ దగిలించుక
వక వకలై యాఙవార లుఱికె

గొందికిఁ జనఁ దేలుగుట్టిన నిగిలించి
మెదలక నంబివాఁ డొదిగియుండె
నడఁగె నారీకవచాద్రుల లంజల
దారులో గుడిపారుపత్యదారు

తే॥ పట్టనము వెత్తుగాఁ గొల్లవెట్టునపుడు
లొట్టుముచ్చుల తల లూడఁగొట్టలేని
తిల్లగోవిందరాజులఁ దిట్టరాదె ॥శత్రు॥ 23

సీ॥ అంబూకృతోచ్ఛిష్టమైన ఫాలముతోడఁ
దహాతహాచెందు సాతానివాఁడు
భుక్తశేషపు రొట్టి బొక్కిన సభవారి
వడుగు ప్రాయశ్చిత్తమడుగు గురుఁడు
తొలుతిత్తిని గల్లుఁ గ్రోలినందుకు వ్రేళు
గొంతులోనిడి కక్కుకొను త్రిదండి
పాపాసుపెట్టును బిడి పాంచరాత్రుండు
పాటనచేయు గోనేటిమృత్తి

తే॥ ....హాయిదేటి
.... మొనర్చి
బ్రతుకుటంచు భవత్పురాభ్యంతరమున ॥శత్రు॥ 24

సీ॥ పతితపావనగుణాద్భుతమైన నీకొండ
చండాలు రెక్కిన నైఁపవచ్చు
మలవిమోచనజలోజ్జ్వలమైన కోనేరు
మాలలు గలఁచినఁ దాళవచ్చు
జాతిదుర్వాసనాచర్వణోద్యానముల్
హీను లంటినను సహింపవచ్చు
సకల జాతులకు మోక్షమొసంగు గుడిఁ గడ
జాతి చొచ్చిన భరించంగవచ్చు

తే॥ గాని కటకట తురక లుత్కటవిలాస
దేదివస్త్రావకాంగభూషాదులెల్ల
నొలిచి రన్నట్టి దుర్వార్త కోర్వరాదు ॥ శత్రు ॥ 25

సీ॥ తిరుమంగయాళ్వారు తెరువాటు గొట్టెనో
భక్తులకిచ్చితో పాతిపెట్టి
మఱచితివో లేక మయిమర్దనము చేయు
జెట్టుల కిచ్చితో చేరికొలుచు
వారిలోఁ జనవరుల్కేరడాలకుఁ దీసి
దాఁచిరో బిరుదుపద్యములు చదువు
కొలకు దయచేసితో లంజవెచ్చాన
కమ్మకొంటివా కలశాబ్ధికన్య

తే॥ కౌఁగిట బిగించినపు డొత్తగా యిసీభ
రమ్మలనుచు సడల్చితో సొమ్ము లెవ్వి
దొరకవు గదా మదాంధులౌ తురకలకును ॥ శత్రు ॥ 26

సీ॥ ఏగులా మొల్చెఁ గోనేరుమధ్య నువిస్ఫు
రణమంటపాగ్రభర్మచ్ఛదంబు
ఏలంది గిలుబాడె నీగోపురద్వార
ణత్పంచలోహఘంటా వ్రజంబు
వేముందది హరించె నీయలంకారభా
జనరూప్యదీపికా స్తంభపంక్తి
యే పిశాచము దీసె నీ దివ్యగోధామ
భాసితకనక పిప్పలదళంబు

తే॥ అక్కటా యెట్టులోర్చితి వంతిపురము
చొచ్చి దూరాడి భటకోటి జూటముసేయ
రాచబిడ్డవుగావా విక్రమము లేదా ॥ శత్రు॥ 27

సీ॥ పణుకుల నిద్రించు పవడంపు లతికలఁ
బొట్టిప్రేవులగుంపు చుట్టుకొనఁగఁ
గటకోగ్రకురువిందకందళంబులఁ బడి
పొడికండ లొండొంటఁ బుటములెగయ
సోపానపంక్తిని జొబ్బిల్లు మకరంద
ధారల మెదడు బాంధవమొనర్పఁ
దైర్ఘికు లిచ్చిన తలసీలములమీఁదఁ .
జింబోతుగడ్డంబు చేరువెట్ట
తే॥ అవ్వఘరినుండి యూష్మరక్తాంబుఝురము
ఘుమఘుమధ్వని దిగువకు దుమికి పాఱ
బారసీకులఁ జెందుట భరమె నీకు ॥శత్రు॥ 28

సీ॥ సీకాయపొదలు క్రొంజెమటమాగుడు బొంద
కాలంటి వ్రాలిన వ్రాలుఁగాని
గందంపుదరులఁ బుల్ గదురనెత్తురు పచ్చి
తోళ్లంటి తూలినఁ దూలుఁగాని
పావనతీర్థముల్పలలఖండపు జిడ్డు
చమురంటి దుమికిన దుముకుఁగాని
మణిశిలామార్గము ల్మస్తిష్కజంబాల
ఝురులంటి జాఱిన జాఱుగాని
తే॥ జీర్ణకర్ణాటలక్ష్మి రక్షింపలేవె
చెంది రౌతులఁ దిర్మలకొండనెత్త
మెంత గొల్లైన మది ననహ్యించుకొనక ॥శత్రు॥ 29

సీ॥ చిల్లపిల్లగఁ దోళ్ల చెండాడునట్లు దం
పుళ్ళు గావించు నంజుళ్లఁ దోలి
ఘల్లు ఘల్లున జిరాతోళ్ళదుల్లగఁ బచ్చ
పొళ్లబొమిడికలు కాళ్లఁద్రుళ్ల

నోళ్ళ పచ్చళ్ళుగా భోళ్ళనర క్తము
త్వెల్లువల్గట్ట మీఁగాళ్ళ గోళ్ళ
కీళ్ళు కీళ్ళను గిజిగిజిగాఁగ గ్రొవ్వునఁ
బెల్లుగాఁ జొచ్చి జొబ్బిల్లుచుండఁ

తే॥ జెండఁగదరోరి పేరూరిచెఱువుదాఁక
బోడతలలు ఖురాసాని పుచ్చకాయ
అగుచు బోర్లవ జీర్లఁ జక్రాగ్రధార ॥ శత్రు ॥ 30

సీ॥ ఏదారి నోర్చెద వాదిగర్వేశ్వర
స్వామివి పట్టెమంచంబు లేక
యేజాడ భరియించె దాజన్మసిద్ధమౌ
భోగివి చలువగంబూర లేక
యేభంగినుండెద వింపునింపున ఖంప
చహిమాంబుధార మజ్జనము లేక
యెట్లు తాళెదు పుట్టినింటి కిందిరనంపి
పైత్యదేహివి లంజపడుచు లేక

తే॥ ఆటపాటలు లేక వీద్యములు లేక
భోగములు లేక సన్యాసిపోల్కి గోచి
కాఁడవై బొక్కసము తురకలకు విచ్చి ॥ శత్రు ॥ 31

సీ॥ జయజయధ్వని పూలజడి మింట నుప్పొంగఁ
జాతురంగసమేతజాత యుద్ధ
సన్నద్ధ సౌస్నేహ సన్నాహ్యాలీలక
డానితెక్క జిరాగుఱాని నెక్కి
ధే యని తటిమి గద్దించి పెద్దఫిరంగి
కేలఁ ద్రిప్పుచు లయకాలయవన
కాలాంతకుఁడ కాలకాలుఁడై పఱతెంచి
త్రెంచెఁ బ్రాణములంచు సంచలింపఁ

తే॥ గొండదిగిపాఱఁ బాశ్చాత్యమండలముల
వెంటఁబడి కొట్టి గోరించి విజయలక్ష్మి
నేలుకొనరాదె పగఱ గగ్గోలు గాఁగ ॥ శత్రు ॥ 32

సీ॥ అలమేలుమంగఁ బెండ్లాడిననాఁడు నీ
కమర క్త్రి మామయిచ్చిన కటారో
యమజుండు దండకావనమందు దైత్యులఁ
జెండు బెండాడి తెచ్చిన కటారో
భద్రేభయాన లోపాముద్ర కనుసన్న
మునిశిఖామణి యొసంగిన కటారో
అన్యవర్ణాశితంతన్యమానాఖ్యాతిఁ
దఱకొత్తు మొసలివాదపు కటారో

తే॥ యే కటారి తురుష్కుల కిచ్చితిపుడు
బాకు మొలఁ జెక్కి యిది మంచి బంటుదనమె
యవినమాటకు నిది మానుటౌ ఘళంబు ॥ శత్రు ॥ 33

సీ॥ నగరుద్దవడిఁ జొచ్చి నదిరొమ్ము భృగుమౌని
ధట్టించి డాకాలఁ దన్నునపుడు
తనరథంబునఁ గట్టి మునికోలఁ గొవి కొట్టి
దుర్వాసుఁ దుద్ధతిఁ దోలునపుడు
దండకాటవిఁ బదితలల దయ్యపుఱేఁడు
పల్లకీ లెత్తుక వెళ్ళునపుడు
వారితనూజుఁ దుద్వేలబాణాహతిఁ
జిగురుబొట్టనవ్రేలఁ జిమ్మునపుడు

తే॥ మిన్నకుండెద విటువంటి మేధకుఁడవు
ఖలులు సొమ్ములు దోఁచిన మొలకటారి
రెమ్మకొవి పోయినను నెదిరింపఁగలవె ॥ శత్రు ॥ 34

సీ॥ దంష్ట్రివై మొనపంట దంటరక్కసిగుండె
సజ్జుగాఁ గొఱికిన నాటిదురుసు
నరసింహమూర్తివై కెరలి ఘోరున దైత్యు
నఖరాళిఁ ద్రుంచిననాఁటి చులుకు
గండగొడ్డంట నుద్దండభూభృత్కాంత
నాశముల్చెందిననాఁటి చలము
దశకంఠముఖయాతుధానవంశము నామ
నష్టంబు చేసిననాఁటి కోప

తే॥ మెక్కుడికిఁ బోయె నేఁడు నీ, కేలయింత
శాంతివహియించినాఁడ వో స్వామి చటుల
ఖాసుతతిమీఁదఁ జూపవుగాకథాక ॥శత్రు॥ 35

సీ॥ బోసేతుగానిలే ఘుగఘుగాయిత సౌర
భోదార చారు దధ్యోదనములు
జుఱ్ఱుదుగానిలే సొబగు గంబుర బావు
లీను చక్కెర చల్వపానకములు
భక్షింతుగానిలే బహువిధాపూపోప
శోభితంబగు పాయసోత్తమములు
తిందువుగానిలే తేనియల్ జొబ్బిల్లు
సొగసు టుక్కెర వెన్న జున్నుగములు

తే॥ ఎటులు నీతిండికిఁక సముద్భటవిహారు
అగుచు దయ్యాల వంటి వెయ్యాబు రౌతు
అంటి నీగుడిఁజొచ్చి చూతాడునాఁడు ॥శత్రు॥ 36

సీ॥ ఘోరవీరక్షత్రకుల వినాశకుఁడగు
భార్గవుండతఁడేల బబ్బరించె
గబ్బికోలకటారికాఁ డగునాదిమ
స్తబ్ధరోముండేల జల్లుగ్రుంకె

యమరజిత్తును గొట్టినట్టి నీదళవాయి
పట్టభద్రునికేల భయము దోఁచె
వాకిట దయ్యాలవలెఁ గాచికొని యున్న
జయవిజయుల కేల జాడ్యమొదవె

తే॥ వక్రవృత్తిని గోపురద్వారకవాట
హాటకము లొల్చు యవనసంఘాటకముల
ఖదులు చర్మములొల్చక చదువరాదె ॥శత్రు॥ 37

సీ॥ గోరీలె కాని బృందారణ్యవీథుల
దేవపూజార్థితైర్థికులు లేరు
బాకిసారాకుండలే కాని మఠముల
వజలకమండలుచ్ఛటలు లేవు
నీచభాషలె కాని యాచార్యగృహముల
సమధికగ్రంథపాఠములు లేవు
వింతమోడాసకిలింతలే కాని దే
వళముల నిత్యోత్సవములు లేవు

తే॥ గా సముత్కటగర్వాంధకాళపటువ
ఠాణిరౌతులు ఖండతుండములు సేయఁ
జాలవైతివి నీ కేల సాహసంబు ॥శత్రు॥ 38

సీ॥ మోఁకాళ్లమణుపు దుమ్ములు ధూళిగా శకా
రట్టఘోట్టాణము ల్కెట్టునపుడు
చందనద్రుమశిఖాంచలములో గోమాంస
ఖండచర్మము లెండఁగట్టునపుడు
వవనవరాహపుష్కరిణిలో గవులుకం
పడరంగ మిసిమిలాల్గడుగునపుడు
వైఖానసులయిండ్లవాకిండ్లఁజక్కవ
చ్చిన మాజపందువుల్ సేయునపుడు

తే॥ మలసి కలియుగలఘిమమ్మలకుబ్రాగ
శాటికాగ్రహముకుఁ జేయి సాచునపుడు
కాని కనిపించుకో నీతిగాదు నీకు ॥శత్రు॥ 39

సీ॥ మొనసి గుఱ్ఱము పల్లమును రౌతుతోఁగూడ
వ్రేటాలు తునియగా వ్రేయరాదొ
కినిసి నేజాతుపాకీలకోరికేడె
ములు చక్కుపడఁగాను మొత్తరాదొ
దాసి బొందళముఖండాపిరంగిజోడు
దొనలు తుత్తుమురుగాఁ దునుమరాదొ
రేసి బాణావంకిజీసిలెపాగము
త్రీదులు చక్కుగాఁ జెండరాదొ

తే॥ కొండచేసెద వేల యాకోఁచగుండె
తురకదగిడీలఁ జంపుట యరుదె నీకు
రాక్షసాంతకబిరుద ధారాళధృతికి ॥శత్రు॥ 40

సీ॥ ఆస్తిక్యబుద్ధి నధ్యాహరించితి ధేను
కౌద్ధత్యఖండనయోద్ధవనుచు
విశ్వసించితి మహావీరధీరమ్మన్య
చైద్యభేదనకళాశాలి వనుచు
నెనరుంచితిని దశాననధురంధరపలాం
ధఃకంఠలుంఠనోద్భటుఁడ వనుచు
మనసు నిల్పితి ఘోరమారీచమాయావి
మాయావిదారణోన్మని వనుచు

తే॥ బిరుదు లటు వెట్టి కోమటిపిటికి వగుచు
మొలకటా రిచ్చి తురకలఁ గనియవయితి
బంటు గావేనిమను గత్తిఁబట్టనేల ॥శత్రు॥ 41

సీ॥ గామచందపు నజ్జు గడ్డమువానికా
చక్కని కర్ణాటచంద్రవదన
మకరికోఱలనోటిమార్జాలముఖునకా
రాచిల్కపల్కుల రాజకన్య
ఘోరదృష్టులఁ బిడుగులు రాల్చువానికా
గబ్బికోమటిగబ్బిగుబ్బలాఁడి
ప్రళయాగ్నిరీతి మంటలుగ్రక్కువానికా
పచ్చిబంగరువంటి బలిజెకులజ

తే॥ చెండి చెఱవట్టినపు డేమిచెప్ప నతులు
పడినపాటులు గుక్కలుపడవు రోఁత
గాదె యీవార్త మీ సముఖమునఁ బలుక ॥శత్రు॥ 42

సీ॥ సాధుబాధకరుల్ చండాలబీజముల్
చండకోపనులు పిశాచముఖులు
బ్రాహ్మణద్రోహులు పతితు లన్యధనాప
హారులు మద్యపానాభిరతులు
గార్దభసన్నిభోత్కంఠులు కర్ణక
ఠోరహుంకారభాషారభటులు
బూచిగడ్డంబుల బోదలు గంచుక
గ్రంథులు విడువని కష్టఫణులు

తే॥ తురక లటువంటి దుర్మదాంధులకు మెచ్చి
యిస్తివో వెఱచి స్తివో ఎస్తులెల్ల
దెలియ నానతియిమ్ము సందియముదీఱ ॥శత్రు॥ 43

సీ॥ వద్దయ్య రత్నాలపెద్దకిరీటంబు
ముదుకుగుళ్లాయి వెట్టుదువుగాని
యేలయ్య మొసలివాజాళవాపోగులు
నొకపాటితమ్మట లుంతుగాని

మానుమయ్య యనర్ఘమౌక్తికహారముల్
వనమాలిపేరులు వైతుగాని
తగదయ్య చికిలివిద్దాకుందనపు దట్టి
గోఁచిగోనము చేసికొందుగాని

తే॥ చేపెఱుంగవి కూనవై సీటుపెట్టె
దేమిటికి సొమ్ము గల్గిన నెమ్మెసేయ
రాదె మీఁదటఁ దురకలు గ్రమ్ముకొనఁగ ॥శత్రు॥ 44

సీ॥ డాలైన మణికిరీటము పెట్టుకొంటివి
బిరుదుగల్గిన దొరబిడ్డవలెనె
మేలైన సింగాణిఁ గేలఁ బూనితివి లో
కములోన దొడ్డ విల్కానివలెనె
తళుకైన వజ్రాంగి ధరియించుకొంటివి
ధీరతగల దునేదారివలెనె
మురువుగా నొక బాకు మొలఁజెక్కుకొంటివి
ఘనతకెక్కిన పోటుకానివలెనె

తే॥ యింపు మీఱంగ సొగసు వహించినాఁడ
గెల్లుకొన్నను లేదు నీవల్ల యింత
శూరధర్మంబు నీపసఁ జూచినాను ॥శత్రు॥ 45

సీ॥ మలలపై పెద్దహోబిలము సింగారెడ్డి
మంగళగిరికోట మలయరెడ్డి
పొలుపొందు మారకాపురము చెన్నారెడ్డి
రంజిల్లు నుదయాద్రి రామిరెడ్డి
వెలయు తిర్వాకూరు వీరరాఘవరెడ్డి
వన్నెవాసుల కంచివరదరెడ్డి
నీటు కెక్కిన గండికోట మాధవరెడ్డి
తగు శాడిపత్రి చింతాలరెడ్డి

తే॥ సేయు కాఁపుదనంబు చూచినమ నీకుఁ
గోర్కి పుట్టెనె దిరుమలకొండరెడ్డి
మగతనము మాని కాఁపైవ నగవుగాదె ॥శత్రు॥ 46

సీ॥ పలుపుమ మోఁకును బగ్గంబు మువికోల
కాఁడియు మోఁడియుఁ గఱ్ఱుఁగలప
యేమియు లేక యే రెద్దు గల్గిన కాళ
హస్తీశునకు నెక్కుడైన యట్టి
పసిగాఁపు నంచు నబాబుచే రెడ్డిత
నానకు విడెమందినావు నీవు
బలభద్రమూర్తివై హలము పూనినమాత్ర
పై రెట్లు పండును పన్ను వెట్ట
తే॥ కున్నఁ బోసీరు తురకలు విన్నుఁ బట్టి
కట్టివేసేరు చాలించు కాఁపుదనము
కటికి బంట్రౌతు కిది యపఖ్యాతిగాదె ॥శత్రు॥ 47

సీ॥ ఏకా మ్రనాథుండు లోకభీకరమైన
హాలాహలము గ్రోలిసోలినాఁడు
కాళహస్తీశుండు కప్పెరఁగొని బిచ్చ
మెత్తుకో వింటింటి కేఁగినాఁడు
ఆల చిదంబరుఁడు దిగంబరవేషము
పూని యదృశ్యమై పోయినాఁడు
భ్రమరాంబికాభర్త భస్మాసురున కులికి
పంచబంగాళమై పాఱినాఁడు
తే॥ వీరు నీకూర్మిభటులైన వీరవరులు
కోపుదప్పిరి నీవుమ నోపలేవు
చివ్వ కెవ్వార లిఁక మొనసేయువారు ॥శత్రు॥ 48

సీ॥ మామిడిక్రింది సోమరిపోతు శ్రీభాష్య
కారుల కేల ముష్కరుల గొడవ
అలుమేలుమంగసొమ్ములపెట్టియలుకాచు
కొనియుండుటేచాలు హనుమనికిని
తీవిని బంకమంటిని విరుల్సవరించి
తిరుగాటికరిగెను గురువనంబి
చెంచుమీటారితోఁ బంచబాణక్రీడ
జెలఁగుచున్నాఁడు నృసింహమూర్తి
తే॥ నీకు నిట కోప మింతయు లేకపోయె
బోయెఁగాకేమి తొండమాన్భూమిపాలుఁ
డున్న నంతకుఁ దురకల మన్నిగొనఁడె ॥శత్రు॥ 49

సీ॥ ఆలవట్టంబు లాందోళికల్ డోలిక
ల్గొడుగులు పడగ లెక్కడికిఁబోయె
బంగారుభేరి యేపాపాత్ముడు హరించె
నచ్యుతకృష్ణరామందొసంగు
రత్నహారమ్ము పోరాదింక మావుల
మలకుఁ దోలించుము మట్టుపెట్టి
పిండిగొట్టెడురొదలుండి గల్పదిలము
కొప్పెర శోధింపఁగూడదిపుడు
తే॥ ఖాళ్లకాలువ దాఁటి పొంగళ్లబైట
నిలిచి తురకలదండు నిర్ఛిద్రమగుచుఁ
గొండగుహలు ప్రతిధ్వని గ్రుమ్మరింప ॥శత్రు॥ 50

సీ॥ కలఁగి మున్నీటిలోపల నుడివడితివో
నజ్జు నజ్జైతివో నగముక్రింద
నిలుకుపట్టెనో మహీతలభారమున మెద
పుల్లసిల్లితో దైత్యు గోళ్లజించి

కాలిచేరులు గొంటివో లోకముల్గొల్చి
మరులు వుట్టించెనో మాతృహత్య
యాలికై వగచి పైత్యము తల కెక్కెనో
మద్యపానమున మైమఱచినావొ

తే॥ మానువలెఁ బల్కవేమయ్య మావునెక్కి
దాడిచని మొత్తరాదె ప్రోద్దామభీమ
యవనభటకోటి చక్కఁజాలైన దనుక ॥శత్రు॥ 51

సీ॥ కటకేంద్రుకూఁతురి కౌఁగిటిలోఁ జిక్కెఁ
జెళ్లపిళ్లస్వామిచేతఁగాదు
కృష్ణమాచార్యసంకీర్తనంబులఁ జొక్కె
సింహాద్రియప్పయచేతఁగాదు
కవ్వంపుఁగొండసంఘర్షణోద్ధతి దక్కె
శ్రీకూర్మనాధుని చేతఁగాదు
సాంఖ్యతొండనిఠాలజడికెంతయును స్రుక్కెఁ
జెన్నమల్లేశునిచేతఁగాదు

తే॥ పవనజవన విరాఘాటయవనఘోట
హారణజయధాటి మీచేత నౌనె మేటి
వౌదు వాకసన్న జూడు మేలా పరాకు ॥శత్రు॥ 52

సీ॥ పాపవినాశంబు పంకసంకర మయ్యె
నాకాశగంగ మిన్నంటికొనియె
బొక్కఁజొచ్చె భుజంగపుంగవుతీర్థంబు
తుంబురుకోనతీర్థంబు గలఁగె
గాలవతీర్థంబు కీలాలములు గ్రక్కెఁ
జక్రతీర్థము కొండచఱివి దుమికె
బాండవతీర్థంబు భంగసంగతమయ్యెఁ
గోగర్భ తీర్థంబు కుంటువడియె

తే॥ గడమ తీర్థంబు లెల్లను గలఁగె నిపుడు
తురకనరకలు స్వామిపుష్కరిణిఁ ద్రచ్చి
జలగడుగువేళ నీవు రోషంబు లేదె ॥ శత్రు ॥ 53

సీ॥ ఎలమి వల్లాశబ్దములు పఠింపఁగ లేరు
చెవిపట్టుగ సలాము సేయలేరు
కంఖాణకోటికిఁ గవణ మెత్తఁగలేరు
మొనసి జీరామూట మోవలేరు
కమ్మవిరంగికాగంధ మానగలేరు
పరవధూటుల బాధపఱపలేరు
కడు నసహ్యంబైన గంజాయి దినలేరు
హాలారసంబు విట్టానలేరు

తే॥ ఎట్లు తురకలఁ గొల్చి సహింప నేర్తు
రాంధ్రదేశాధిపతులు నీయంత రసిక
శేఖరువిఁ గొల్చువారి రక్షింప వలదె ॥ శత్రు ॥ 54

సీ॥ నేలటూరిగ్రావవిర్ఘాతపాతంబు
తాళ్లపాకాబ్ధిమంథానధరము
మన్నారిపవనభు క్పన్నగాంతకతుండ
మాటుకూరి హలాహలోగ్రమూర్తి
ఓరముపాటి కంఠీరవశరభంబు
పెనుబాలపేఁట కృపీటజాత
కందంబు కోడూరి కందళకోలంబు
మన్నేటిగంధసామజమృగేంద్ర

తే॥ మగుచుఁగురువయు మామిడూ రాక్రమించి
....
.... ॥ శత్రు ॥ 55

సీ॥ సైంహికేయువిక్రొవ్వు చవులావినందువఁ
గడు నజీర్ణము చెంది కదలలేదొ
బావవి దఱిమి పాపము గట్టుకొంటిఁగా
మొక్కులం బవి వెన్కముందు దెలదొ
బాణాసురుసహస్రబాహుదండ శ్రేణిఁ
జెండి మొక్కులువోయి సిగ్గుపడెనొ
గజరాజుప్రాణరక్షణము చేసినయట్టి
యాత్రపాటునఁ గంప మలమికొనెనొ
తే॥ కాక రాకాసిమిత్తిచక్రము తురుష్క
చక్రము హరించు ఁడేహెచ్చు స్వామి కేల
పూవినప్పుడె కరకరి పూనవలదె ॥ శత్రు ॥ 56

సీ॥ చెనసి పౌరుష మేమిసేతురో యని దిస్స
మొలవేల్పు సాధ్వసమ్మున ముదింగెఁ
దమఁ బెళలింతురోయని మడికాసు గు
బ్బలిగాన దక్షిణాచలము జదిసెఁ
జెఱవట్టుకొనఁ దలంతురొయంచుఁ గనకాద్రి
దుర్గామహాదేవి తొట్రుపడియెఁ
గంఖాణములగత్తుకం బోర్వరాదంచు
ఘూర్జిల్లుచుండెను గుజ్జువేల్పు
తే॥ గోలకొండతురుష్కులు కాళహస్తి
నాక్రమించినతఱి నుగ్రునంతవాఁడు
వాకిటను గోడపెట్టుక వణఁకెనేమొ ॥ శత్రు ॥ 57

సీ॥ లొట్టిముచ్చులకుఁ గేల్మోగిచిరి బ్రాహ్మణు
లర్చావతారంబు లడవిఁ గలసెఁ
దగువషట్ స్వాహాస్వధాశబ్దములు డుల్లె
మంత్రతంత్రముల సామర్థ్య ముడిగె

సకలవర్ణాశ్రమాచారము ల్చెడిపోయె
మగనాంధ్రఁ దురకలదిగుట అడఁచె
గుఱ్ఱంపుగత్తున ఘూర్ణిల్లెఁ జెఱువులు
గుగ్గిళ్లకంపున గుళ్లుపగిలె

తే॥ గాఢ రూఢసంరంభణోత్కంఠ దళిత
పశ్చిమద్వారులై గంటెభాగవతులు
పగిలి పాఱఁగఁ జొచ్చిరి పలుదెసలకు ॥శత్రు॥ 58

సీ॥ అలమేలుమంగతో జలకేళి సవరింప
క్షీరాంబునిధికి వేంచేసినావొ
పొలవక వద్దికాసుల దండుకొను తలం
పున గోలకొండకుఁ బోయినావొ
పద్మసంజాతహృత్పద్మగంధముల మ
త్తిలి తేఁటివందాన నొలపినావొ
మొనతొమ్మ గాఁడి వీపునవెళ్లఁ బురమి పె
న్మకుక్కవపాలిండ్లఁ జిక్కినావొ

తే॥ కాక భువనైకవీరపుంగవుఁడ వయ్యు
విట్లుపేక్షింతురే జగదేకభయద
ముష్కరతురుష్కదుష్టసమూహములను ॥శత్రు॥ 59

సీ॥ కుంభకర్ణాది రక్షోభటావళులఁ జెం
డాడిన బలిమి యెందణఁగిపోయె
మాల్యవన్మాలిసుమాల్యాదిదైత్యులఁ
దూలించుబలిమి యేమూల కరిగె
శకటతృణావర్త బకధేనుకాదులఁ
జీరినశౌర్య మే యూరి కుటికె
మధుకైటభాది దుర్మార్గవర్తులతల
ల్గొట్టిన ఛాక యే గొంది డాంగె

తే॥ నేఁడుగా కీఁక నెన్నఁడు నీ ప్రచండ
ఖండనోద్దండదోర్దండపాటవంబు
చెండవద్దా తురుష్కులకండ లురల ॥శత్రు॥ 60

సీ॥ అంబుధిదరి సైకతంబున గ్రుంకిపో
యెను సేతుబంధరామేశ్వరుండు
కదు ఫలహారియై జడ లల్లుకొని తపో
వృత్తిఁగైకొనె జంబుకేశ్వరుండు
భస్మాసురోద్దండపటు బాహుశక్తి క
దృశ్యుఁడయ్యెఁ జిదంబరేశ్వరుండు
భీకరాటవులలో నేకాంతవృత్తితో
నడఁగియుండెను మల్లికార్జునుండు
తే॥ మధురచొక్కయ్య భోగము ల్మరగినాఁడు
రంగనాథుండు నిద్రించె రాత్రిపవలు
కొండ దిగి రావు తురకలఁ జెండలేవె ॥శత్రు॥ 61

సీ॥ బలువిడి బిడ్డలఁ బాఱవైచినవారు
మగలను నెడబాసి పొగులువారు
పొదలు కొప్పులు వీడి పొదలుదూఱెడివారు
తొడవులు వడిపోయి యడలువారు
త్రొక్కి త్రొక్కుళ్ళ దుందుడుకు చెందినవారు
దిక్కు మొగంబయి తెరలువారు
చుట్టాలఁ గానక కొట్టుమిట్టాడువా
రద్రిగహ్వరముల కరుగువారు
తే॥ నగుచుఁ దౌరుష్కధాటి ఘోట్టారభటికి
వలసవెళ్లిరి యభిమానవతులు మొదల
వినఁగదే యాఁడుమొఱ విఘ్నఘనుఁడ వీవు ॥శత్రు॥ 62

సీ॥ గగనాంబుజం బయ్యె నగరవనియెడుపేరు
టా దనునామంబు వార్త కెక్కె
గొడ్రాలు చూలయ్యెఁ గోవెలపేరు మ
సీ దనుపల్కు బ్రసిద్ధమయ్యె
లంజెమందయ్యెఁ గేశాకూశిపేరు తు
ఖా ననుమాట విఖ్యాత మయ్యెఁ
గుందేటికొమ్మయ్యెఁ గుట్టముపేరు ఘో
డా యనుసంజ్ఞ వాలాయమయ్యె

తే॥ ఆంధ్రభూమి తురకలమయ మయిన యట్టి
కారణంబున దేవరవార లిపుడు
వింటిరో లేదొ వీనులవిందుగాఁగ ॥శత్రు॥ 63

సీ॥ అజగరాసురజఠరాభీలఖరశిఖా
మసృణ రక్తపుపెట్టుమంటఁ బొరలి
భీకరకువలయాపీడోగ్ర భద్రదం
తావళం బనెడు గోతాము ద్రొక్కి
చాణూరముష్టికాశ్చర్య కృద్దీర్ఘ వి
ఘాతమ స్తకపు సంగడము లెత్తి
రాజించు పెక్కువిన్నాణము ల్మెఱయు జాం
బవ దుత్కటంపు గంటానఁ బెనఁగి

తే॥ కలహ మెచ్చోటఁ గలదంచు గానె వేసి
కావి సమాయించు జగజెట్టి వనఁగఁ బరగు
నీవు ప్రతిమల్లుర హరించు టేమిదొడ్డు ॥శత్రు॥ 64

సీ॥ పల్లికొండసామి పద్మనాభుండు య
థోక్తకారియుఁ దిర్వళూరి వీర
రాఘవదేవుఁడు రంగనాథుఁడు వట
పత్త్రశాయియు శార్ఙ్గపాణి మొదలు

గాఁగలదేవళ్ల కనుగూర్కి మీయన్న
తిల్లగోవిందువి తెఱఁగుఁజూచి
తాము నబవళించి రేమవి తెల్పుదు
ఖండనమ్మున కుల్కి పండఁబడిన

తే॥ కపటనిద్రాసుఖములచేఁ గార్యమగునె
వారికొండాట చాలించి వచ్చినాఁడ
దాడివె తురుష్కుల దండుమీఁద ॥శత్రు॥ 65

సీ॥ కర్తారుమంత్రసంగతి నెట్లు పఠియింతు
గాయత్రి గగ్గులకాఁడు చేసి
మకిలికజ్జాలనేమకము నెట్లు ధరింతు
బాజునోటికి వక్కబ్రద్దలేక
యకట లలాటశూన్యము పాప మెట్లుమా
వగ నేర్తు మదుటను నామమిడక
విను జగజ్జనకువి వినుతి సేయుటమావి
పెనుగొండబాబు నేమవి భజింతు

తే॥ నేమిరా నామొఱాలింప వించుకైన
రాతికైతను దయరాదె రామరామ
యెంత దయలేవి తండ్రివి కృష్ణకృష్ణ ॥శత్రు॥ 66

సీ॥ ఓర్తువాధేనుల కుటికి గొంతులుగోయ
నావులఁ గాచినయయ్యవీవు
తాళదువా వధూత్కారములఁజెఱపట్ట
ద్రౌపదిఁ గాచినతండ్రి వీవు
సైతువా బ్రాహ్మణజమల నిర్బంధింప
విప్రులఁగాచిన విభుఁడ వీవు
ధరియింతువా గ్రామదైవాల ఖండింప
సురలఁ గాచినదయాపరుఁడ వీవు

తే॥ అకటప్రత్యక్షసిద్ధాంతులై యశాస్త్ర
కలన వర్తించుతులకలఁ గెలువరాదె
నీవు శాస్త్రపరిజ్ఞానవిపుణమతివి ॥శత్రు॥ 67

సీ॥ అబ్ధిలో మిట్టమీనై పుటం బెగసిన
గట్టుక్రిందటఁ జలపట్టియున్న
ఘర్షరించుచు వాఁడికోఱలు నూఱిన
నిప్పులు గ్రక్కుచు నుప్పతిలిన
విష్ణుతో మింటికి నేలకుఁ బెరిగినఁ
జలమూని ప్రజ్ఞలు పలుకుకొనిన
గొప్పవిల్లెక్కుడుగాని విజృంభించినఁ
జిచ్చైనఁగాని ధాకఁబుచ్చుకొనినఁ

తే॥ జికిలివాలమ్ముగతి నెదల్చింతు ననినఁ
గలుగుదురె నీకు గుఱ్ఱపుఁగలికిరౌతు
లైన వెఱతురుగాని పతావిభటులు ॥శత్రు॥ 68

సీ॥ కామాక్షిముక్కు చెక్కలువోయె నని సిద్ధ
లింగఁడు విడిచెఁ గళేబరంబు
కావేటిరంగఁడు కడపవెళ్లఁ డనంత
పద్మనాభుఁడు పరిభ్రమణ మందె
అష్టమహాసిద్ధు లడవులపాలైరి
చెన్నకేశస్వామి పెన్నఁగ్రుంకెఁ
గుక్కతేజీదువాళిఁగొని భైరవుఁడు పాఱె
గొండగోపాలుఁడు గుహలఁ దూఱె

తే॥ సిద్ధవటము తురుష్కులు చెండునప్పు
దొంటిమిట్టరఘూద్వహుఁ దొకఁడు విలిచె
రాచవొల్లెలగల్లు ధరాతలమున ॥శత్రు॥ 69

సీ॥ యవనాధమునకు మున్నాజిలో వెన్నిచ్చి
పరువెత్తె రాజగోపాలమూర్తి
బొడ్డుమాణిక్యంబు పోవునో యని కంచి
వరదప్ప భయమున వణఁకసాఁగెఁ
జిఱుతకూఁకటివాఁడు చెంగల్వరాయఁడు
ఘటికాచలస్వామి గట్టుదిగఁడు
భూమిక్రిందట నీగె శ్రీముష్ణదేవుఁడు
తిరుకోవళూరయ్య విఱిగిపోయెఁ
తే॥ జండవిజయాపురీమహోద్దండమనుజ
రాక్షసబలంబు దాక్షిణాత్యక్షితిందరి
భూము లుక్కళంబుగ మ్రింగఁ బూనినపుడు ॥శత్రు॥ 70

సీ॥ కపిలేశ్వరుం డేల కరకరి చూపఁడో
మసకలు గొనఁబోలు నొసలికన్ను
గోపాలుఁడేల పైకొని విజృంభింపఁడో
సుడివడెఁగాఁబోలుఁ జుట్టుఁగత్తి
రఘువీరుఁడేల విక్రమశక్తిఁ బూనఁడో
విడితప్పెఁ గాఁబోలుఁ బెద్దవిల్లు
సంజీవపతి యేల శౌర్యంబు నెఱపఁడో
ముడసి పోవఁగఁబోలు ముసలితోఁక
తే॥ విర్నరోధవిరాఘాటవిరువమాన
విస్సహాయభవద్భుజోన్నిద్రధాటి
పాటిలేదయ్యెనె తురుష్కకోటి గవయ ॥శత్రు॥ 71

సీ॥ వృషభాచలఖ్యాతి విలపిల్లు నీకొండ
పరిపంథితృణములఁ బాపుకొనదె
గరుడాచలస్ఫూర్తి గనుపట్టు నీకొండ
యరిభుజంగముల నిట్టడఁచుకొనదె

శేషశైలవిరూఢిఁ జెలువొందు నీకొండ
విజయనిక్షేపము ల్వెఁజరు టరుదె
యంజనగిరిలీల హవణించు నీకొండ
విమతులప్రాణముల్ గమిచికొనదె

తే॥ యిట్టు బలుకొండ దుర్గమై యెసగుచుండ
చండతౌరుష్కమండలిఁ జెండరాదె
యెంతమాత్రము నీధాటి కెదురుగలదె ॥ శత్రు ॥ 72

సీ॥ మంథానశైలవిర్మథ్యమానాబ్ధి వి
ఘోషసంరంభంబుఁ గుంటుపఱిచి
ప్రళయవేలావివిర్భరధరాచకిత ది
గ్గజబృంహితములఁ జీకాకుపఱిచి
యమృతాపహరణసంభ్రమగరుత్మద్గరు
ఝంక్రియాహుంకృతుల్ చౌకపఱిచి
జాలంధరేశభంజనకంఠ బిలగిల
ద్ఘింకారకలనంబు గ్రిందుపఱిచి

తే॥ వఱలు భవదీయముఖగంధవాహపూర్య
మాణదరగర్వదళన బంభంవినాద
గరిమ తురకల గుండెలు గలఁచు టరుదె ॥ శత్రు ॥ 73

సీ॥ పానకం బానసేపట్టె మా మంగళ
గిరి సామి కూఱటతెఱపిలేదు
లచ్చితోఁ దచ్చన ముచ్చటాడనె పట్టెఁ
దఱిగా దహోబలాధ్యక్షహరికి
మీఱి ప్రసాదంబు లారగింపనె పట్టె
నూహ చాలదు పురుషోత్తమునకు
నాత్మయోగానందుఁడగుచునుండనె పట్టె
ధర్మపురీగుహాస్థానపతివి

తే॥ వారు మజ్జాతిఁ జేసికొన్నారు మున్నె
తురకదేశాన దాక్షిణాత్యుఁడవు గాన
నొంటిగాఁడవు నీ వెట్టు లోర్వఁగలవు ॥శ్రీ॥ 74

సీ॥ శ్రాంతిఁ జెందితివేమొ చక్రతీర్థాది క
ల్లోలినీజలకేళిఁ దేలియాడి
యలసితి వేమొ యనంతయాళ్వార్ల స
మ్యక్తటాకమునకు మట్టిమోసి
యోపలేవైతివేమో మహాబ్రహ్మోత్స
వారామసీమావిహారవృత్తి
శ్రమముఁ జెందితివేమొ జనుల కశ్రాంతంబు
గరుడగంబముచెంత వరములిచ్చి
తే॥ కాక లేకున్నఁ దిరుపతిదాఁక దాక
చూపి దాడిడు మ్లేచ్ఛులఁ జూచి యేచి
యెదురు నడవకయుందువె యింత తడవు ॥శ్రీ॥ 75

సీ॥ కావలిగ్రామ నిర్ఘాతపాతమ్ము గం
డవరావనీరుట్కుఠారధార
కోవూరితృణకణదావపావక కేళి
దుర్వారిమళకోగ్రధూమరేఖ-
నెల్లూరిమదవదనేకపోద్భటసింహ
పాలూరిపట్టనప్రళయవార్త
పెళ్లకూరిలి శాభీలదాత్రీకోటి
రావూరిహరిణాంకరాహుదంష్ట్ర
తే॥ యై ప్రతిగ్రామమున కభివ్యాప్తిఁజెంది
భూతసంక్షయయావనోద్భూతధాటి
ఘోటికోద్ధూతధూళి దిక్కోటిఁబొంచెవె ॥శ్రీ॥ 76

సీ॥ అవిసిహంమాళాల లయ్యెఁగా వివిధ పు
ణ్యాగణ్యదివ్యదేవాలయములు
లష్కరీకరిఘటాలానంబు లయ్యెఁగా
మావితకేళికోద్యానతరులు
పరదారువిశ్రమస్థానంబు లయ్యెఁగా
సద్ద్విజశ్రేణీపూజాగృహములు
కాసరీమూత్రసంకలితంబు లయ్యెఁగా
యతిపవిత్రాంబుపద్మాకరములు
తే॥ కటకటా యెట్టులోర్చు నుత్కటకఠోర
వీరసురధాణయుద్ధోగ్రారభట్య
పాకధాటికి నెల్లూరిపట్టనంబు ॥ శత్రు ॥ 77

సీ॥ తరలాక్షిబిరుదంచె తాటింపు గాదుగా
పడదీసికొనుజేరుబందువాటు
సకియసిబ్బెపుగుబ్బచనుపోటు గాదుగా
గొప్ప నేజాగుబ్బకుప్పెపోటు
వలకారిగుమ్మచెక్కిలినొక్కు గాదుగా
జిలకొట్టుగుల్లాపుతఅట్రేటు
మొలకమద్దియపంటి మొనగంటి గాదుగా
మాఱుదాసగరిబునోరుకాటు
తే॥ కటకటా యెట్టు ధరియింపఁగాఁ దరంబు
మెఱయు కర్ణాటరసికశేఖరుల కింత
నేగివచ్చిన నీవు రక్షింపకున్న ॥ శత్రు ॥ 78

సీ॥ కోలాహలంబుగాఁ గొండఁజుట్టుక నిన్ను
దుడ్డితే నీమొనద్దుపదునె
హంరుమత్తుగా వచ్చి కెరలి నీ చేకత్తి
తీసికొన్నను నీకు దిక్కుగలదె

నెగడి యుద్ఘాటించి సిసొమ్ము దోఁచుకోఁ
జేరితే సిముఁగా పవాయు గలరె
ధాకతో గుడిఁ జొచ్చి దాని నీ విల మెల్లఁ
జెక్కితే నీమొఱ యెక్కఁగలదె

తే॥ యయ్యయో స్వామి దాక్షిణాత్యార్తజనము
నీకటాక్షంబు లేకున్న నిర్వహింప
గలదె నానాటి మ్లేచ్ఛబాధలకు నోర్వ ॥శత్రు॥ 79

సీ॥ రేపల్లెలోఁ జాఱ రేవగల్ వెన్నలు
దొంగిలి మ్రింగిన దుండగంబు
మగనాండ్రనక గొల్లమగువలసిగ్గులు
కొల్లలాడినయట్టి కోడిగంబు
జనయిత్రిచందానఁ జన్నియ వచ్చిన
పూతనఁ జంపిన పాతకంబు
నన్నుచే ముసలిగా యనక నాఁగటికొయ్య
మోవఁజేసిన కండకావరంబు

తే॥ మఱచినాఁడనే నీతొంటిమర్మ మెల్ల
నేకి కాకుల కిచ్చేదఁ గాక యేల
మోవనిత్తును తురకల మొత్తకున్న ॥శత్రు॥ 80

సీ॥ దశమి యేకాదశి ద్వాదసుల్ పడిపోయెఁ
గడు రజాపంఘువుల్ ఘనతకెక్కె
విష్ణుశివస్థాన విభవముల్ చెడిపోయె
బాబయ్య కానుకల్ ప్రబల మాయె
కమనీయగురుపీఠకంబు లుత్సారించె
నిలఁ బకీర్లకుఁ బ్రజ్ఞలినుమడించె
వేదశాస్త్రాది సద్విద్యలు కఱవయ్యె
మహిమల్లశాస్త్రముల్మహిమ హెచ్చె

తే॥ వకట కలికాలకల్మషహరవిశేష
శేషశయనేంద్ర పండిత శేషభాష
తురకలకు విచ్చితివా నీదు దోర్బలంబు ॥ శత్రు॥ 81

సీ॥ త్రుప్పువట్టెనా మహోద్భుతభీకరగ్రాహ
కంఠఖంఠనచక్రకఠినధార
చిక్కిలిపోయెనా పూర్వదేవ జీవవినాశ
ఖండనోద్ధత గదాదండపటిమ
దాకిదప్పెనా మహోదారకైటభమూర్ధ
దళనవిర్ఘాతనందకకృపాణి
పేఁకెత్తెనో నిరాఘాటదుర్మార్గఖే
లనశార్ఙ్గపటుధనుర్లస్తకంబు

తే॥ కొట్టి గోరించరాదె రక్షోభటాళి
కరణి దండెత్తు రణదళఖానుదళము
చక్కచక్కలు గాఁగఁ దత్సాధనములు ॥ శత్రు॥ 82

సీ॥ అంబుచరక్రోడహారికఙ్జరామత్ర
యాంగజజిత్తురంగాధిరోహ
కాకృతు ల్గలనీవు తోఁకచే వీపుచేఁ
బంటిచే గోటిచేఁ బదముచేఁ గు
ఠారంబుచేఁ బ్రకాండంబుచే హలముచేఁ
బరిరంభణముచేఁ గృపాణిచేత
బిమ్మ యెత్తిదళించి చించి త్రుంగఁగఁద్రొక్కి
చెక్కి తూఁటిడి దున్ని నొక్కి వ్రేసి

తే॥ కోవు రవి యార్చుకున్న గగ్గోలుగాఁగ
కొంత పెకలింపక పురంబు కొల్లగొనక
పిన్న గెలువకపోదురే నెఱ వజీర్లు ॥ శత్రు॥ 83

౹॥ చెండసాఁగిరిగదా శ్రీవైష్ణవులఁ బట్టి
పిల్లవత్రువజట్లు ముళ్లువేసి
మొత్తసాఁగిరిగదా ములికినాటయ్యల
పిఱ్ఱలమీఁదనే కఱ్ఱలెత్తి
కొట్టసాఁగిరిగదా గొల్లవేటిమహాగ్ర
హారభూసురకోటి నంటఁగట్టి
తిట్టసాఁగిరిగదా తెరిమాకిచోదంబు
పాటించి ద్రావిడప్రజలనెల్ల

॥ యెంత పాపంబు జనుల నింతింతలైన
వెతలఁ బెట్టంగ నొక్కింత వెఱపు లేక
యదఁగియున్నావు బిలమందె వెడలిరాక ॥శత్రు॥ 84

శ్రీహరి ననుకోకు చెంగేరు దక్కిఁ ఖుల్
అదరక మృత్యుజాహల్లి నను
పెరుమాళ్ల ననుకోకు తురకలు మొత్తేరు
పేర్మి ఖోదా పేరు పెట్టుకొనుము
విష్ణుండ ననుకోకు వేసేరు పారసీల్
కర్తారుపేరు వేగమ వహించు
కృష్ణుండ ననుకోకు గెంటేరు దానకీల్
పూను బాబయ్య పేరైనఁగాని

దేవ నీసొమ్ము గట్టిగాఁ దిన్నకవిని
గానఁ జెప్పితి నిఁక నాకుఁ గడమ లేదు
బెదర కటుచూచి మున్నె తప్పించుకొనుము ॥శత్రు॥ 85

వహిఁజేపపై యున్న వది మ్రింగఁజూచేరు
తాబేఁటిపై యున్నఁ దప్పదటులు
తగ మృగేంద్రుఁడవైన దెగఁబడవేసేరు
బాపడవై యున్న బ్రదుకనీరు

మదకమోపరివైన విడువక దున్నేరు
        రాజవైనను నీకుఁ దేజునీరు
వగ దిగంబరివైన నగదునేయకపోరు,
        గఃజ్ఞమవైన నెక్కొకపోరు
తే॥ ఇవ్వి చాలించి పందినై యున్న విన్నుఁ
జేతముట్టరు దగ్గఱఁ జేరవెఱతు
రెందు కిఁకఁ బంద వగుదువో పంది వగుదో ॥ శత్రు ॥ 86

సీ॥ కరికొల్ను మొసలికర్కర కుల్కి చేయెత్తి
        మొఱ్ఱోమొఱో యాదిమూల మెవఁడు
వాఁడు నన్నే లెడివాఁడు వానికి జోహా
        రంచుఁ బల్కెడిమొఱ యాలకించి
లాఁగాను నేఁగాను దనపట్టితోడు పాఁ
        పనియాన చెడ్డవట్టనుచు బ్రహ్మ
రుద్రాదులుండ నార్తులపాలితంత్రివి
        పరతంత్రుఁడవు పరాత్పరుఁడ వీవు
తే॥ కాన విడరాని రమ నట్టి కౌఁగలింత
యును విడిచి గున్కపర్వెత్తు కొనుచు వచ్చి
కాచితివి యంచు మది విన్ను గణుతిసేతు ॥ శత్రు ॥ 87

సీ॥ మొండిగంజాతిండి లండిపోతులమీఁదఁ
        గవితఁజెప్పఁడు గజాగాడిగాని
పచ్చినెత్తురు ద్రావు పాశ్చాత్యులను నమ్మి
        కొలఁవఁడు జోగుల కొడుకు గాని
తఱుచుగా గోవుల తలఁగ్రోయు ద్రోహుల
        యొద్దఁ బాడం దెద్దు మొద్దుగాని
పరమసాధ్వులఁ జెఱల్వట్టుగులాముల
        కిడఁడు నేస్తము తొత్తుకొడుకుగాని

తే॥ రసికులై మించినట్టి కర్ణాటకంబు
మనుజు లెట్లు చరింతు రీమాఱుబాస
ముండకొడుకుల నమ్మి యేమో గదయ్య ॥శత్రు॥ 88

సీ॥ చక్రహస్తుఁడనను విక్రమంబే కాని
పట్టి తురుష్కులఁ గొట్టలేవు
లచ్చి యిల్లాలనులావణ్యమే కాని
వద్దికా సొక్కటి వదలలేవు
మేటిదేవుం డనుమాట మాత్రమె కాని
వేయాఱు లర్థుల కీయలేవు
కనకాంబరుండనే ఘనతమాత్రమె కాని
సాపాటు చేరుళ్ళపాద మయ్యె

తే॥ తోమపీయవు పళ్లెము ద్దొద్దదొరవు
ఇట్లు గడియించి తురకల కీయఁదలఁచి
యున్న విను నమ్ముదురె భక్తు లుర్విలోన ॥శత్రు॥ 89

సీ॥ కోటవెట్టించుకో కొండచుట్టును నీవు
కానికపైకంబు కర్చుచేసి
కొత్తళంబులు గట్టు కొన్నిరూకలు పెట్టి
హెచ్చుపిరంగిల నెత్తికట్టు
పైదండుగా నంపు పదివేల్కోఁతుల
నెలుఁగుగొడ్లను బంపు మెక్కకుండ
కొంతగుఱ్ఱముగూర్చి కోనేరిదటి నుంచు
రాణువ నుంచుకో నాణెమెఱిఁగి

తే॥ లోభివై కూర్చుకొన్నట్టిరొక్క మెల్ల
హీనమతులకుఁ గానుక లీయవలదు
ఆప్తుఁడగు నాదు మనవిదే యాలకింపు ॥శత్రు॥ 90

సీ॥ మరనదికంటె మీసరమైన యోగ్యత
హారుముంజిమణికంటె మెఱయు ప్రియము
గంబూరకంటె వెగ్గలమౌ గుబాళింపు
పన్నీరుకంటె నుప్పతిలు చలువ
తళివెన్నకంటె చిత్త్రిరమైనమార్దవ
మపరంజికంటె హెచ్చైన తళుకు
చివిచక్కెరకంటెఁ జెలఁగు మాధుర్యంబు
పద్మినికంటెఁ జొప్పడిన యొప్పు
తే॥ గల భవన్నామనిగమాంత గంధలహరిఁ
జికిలి చేసిన మజ్జిహ్వచేత నరుల
నెంచకుంటి నిందాఁక నింకేమి సేతు ॥శ్రతు॥ 91

సీ॥ ఘనుఁడు కావేటిరంగని యారగింపును
గంచిలో వరదప్ప గరుడసేవ
పెనుగొండ రామభద్రుని వైభవస్ఫూర్తి
తగు గండికోట మాధవుని ఠీవి
యుదయాద్రి రఘువీరుడుండెడి చందంబు
కడప వేంకటరాయఘనుని మహిమ
కాళహస్తీశ్వరు కలిత ప్రసిద్ధులు
మల్లికార్జునుపెక్కులెల్ల నుడిగె
తే॥ జుట్టి యేఁకరుపాళ్యాల నట్టనడుమ
నీకుఁ జెల్లర విభవము ల్నేఁటిదాఁక
నీమదేవళ్ళవలె నీవు చేరుకోక ॥శ్రతు॥ 92

సీ॥ ఏకొండ నుండేవు నీకొండరాళ్ళెల్లఁ
బెకలించి గోరీలు వెట్టునపుడు
ఏపూలు ముడిచేవు నీ పూలతోఁటెల్ల
విదళించి గంజాయి విత్తునపుడు

ఏ మారగించేవు నీ మహానైవేద్య
　　మెంచి పకీర్లకుఁ బంచునపుడు
ఏసొమ్ము పెట్టేవు నీసొమ్ము లెల్లను
　　రౌతు గాసాలకు రాసునపుడు

తే॥ బీదరౌతుల నొక కొంత పెద్ద చేసి
యిటుల నేమఱియుందురే యేపుదఱిఁగి
శీఘ్రముగఁ బారసీకులఁ జెండరాదె ॥శత్రు॥ 93

సీ॥ సంజీరాయని సరిగఁ జూడఁగరాదు
　　ఉదరి సన్నిధివీధి నుమియరాదు
తరిమల్లెవారి గోపురము దాఁటఁగరాదు
　　బుగ్గలోపలఁ గాళ్లు పులుమరాదు
నెటి జియ్యరుమఠాలు నిక్కి చూడఁగరాదు
　　కలియుగలక్ష్మిని గలియరాదు
కానుక రొక్కంబు గణుతికపోరాదు
　　సాలవాకిట రంతు సలుపరాదు

తే॥ ఇప్పు డిటువంటి మర్యాదలెల్లఁ దప్పె
గందు మీఱియుఁ దురకలు గట్టు చుట్టు
కొవిరి గదవయ్య తిరుపతి కొల్లగొనుచు ॥శత్రు॥ 94

సీ॥ తళిగెలు దోఁచుక తప్పెట్లుగాఁ జేసి
　　తాళముల్ చెమటపాఁతలుగఁ జేసి
వెయిగాళ్లమంటపవీథి లాయముచేసి
　　కోవెల బాబయ్యె గోరిచేసి
గర్భగృహంబులు గలయంపిగాఁ జేసి
　　విగ్రహంబులఁ బట్టి విఱిచివైచి
తిరువాభరణపిండ్లు తీసి సోదా చేసి
　　మఠపడియును దారుమారుఁజేసి

తే॥ నంబులను గొట్టి జియగార్ల నఱకివైచి
చుట్టు తిరుమాళిగలు చాలఁ జూఱపుచ్చి
కొల్లలాడెడి తురకలఁ గొట్టవలెదె ॥శత్రు॥ 95

సీ॥ విమల గోవింద గోవిందశబ్దము కాదు
శాహూనేశా బాహూనేశా సంకులంబు
కోణంగిదాసర్ల కుప్పిగంతులు గావు
మధుసీధుపానదోర్మదపునటన
ఘనవాద్య మేళముల్ గావు గుంటయలల్లై
పగిలించు పెద్దబూరగలనాదు
దీప్తవజ్రాఖండ దీపకళికగాదు
జళిపించు పెద్దకత్తులమెఱుంగు
తే॥ ఇట్టి భయములు గల్పించు నట్టిమ్లేచ్ఛ
భటులఁ దునుమక యాలస్యపడుచు నీవు
సైఁచుకొన్నావు నీ కిది సమ్మతంబె ॥శత్రు॥ 96

సీ॥ మేలైన యుత్తమాశ్వాలకు నెల్లను
ఖూం కుట్టానంగఁ జూపితెని
బోరుకొండ లనంగ భువిని భద్రగజంబు
లప్పియుఁ బడ మాయ వన్ని తేవి
యార్చి రౌతులమదం బంతయు వణఁగించి
తొట్టిన గోరీలు వెట్టితేని
పచ్చబద్దలతోడ బల్లిదంపువజీర్ల
పీఁపులు పెట్లంగ వ్రేసితేని
తే॥ కోపువెడి పాఱరే గోలకొండ ఢిల్లి
యాగర విజాపురీ మొదలైన తురక
గుంపు సాహేబు సల్లాము ఖూబనుచును ॥శత్రు॥ 97

సీ॥ పిఱికివాఁడనుచు దబ్బఱమాటలాడితిఁ
గా మహావీరపుంగవుని నిన్ను
అతినిర్దయస్వాంతుఁ డంటిఁగా శత్రుర
క్షణవిచక్షణ సులక్షణుని నిన్ను
బలహీనుఁ డంటిఁగా బహుముఖబ్రహ్మాండ
పరమాణురోమకూపకుని నిన్ను
తామసుండంటిఁగా ధగధగద్ధగిత వి
జ్యోతిర్ల తాస్వయంజ్యోతి నిన్ను

తే॥ ఏను లోకోపకారార్థ మేపుమీఱ
తురకల హరించు మని నిన్ను దూఱుకొంటి
నా సహస్రాపరాధముల్ సైైను తండ్రి
శత్రుసంహార! వేంకటాచలవిహార!

శ్రీ

శ్రీ వేంకటేశ్వరలఘుకృతులు

వేంకటరమణశతకము

* * *

క॥ శ్రీకమలా హృత్పద్మది
వాకర యదువృష్ణివంశవార్నిధివిలస
ద్రాకానిశాకర కుజన
భీకర వారిరుహచరణ వేంకటరమణా। 1

క॥ కందములఁ బద్యశతకము
నందముగాఁ గూర్చి నీదునామంబున కే
విందొసగఁగోరితివి యర
విందేక్షణ గైకొనుఘృణ వేంకటరమణా। 2

క॥ గోరాడ్గో గోపాలక
గోరాజనుగోధరేంద్ర గోపతివినుతా।
గోరాజీవద్విడ్గో
పీరాగోర్జితమనోజ। వేంకటరమణా। 3

క॥ అనురక్తా సద్భక్తా
వనపటుసక్తా యతులితపావనయుక్తా
ఘనవేదాంతోక్తా నా
వినుతుల్ గైకొనుము సఘృణవేంకటరమణా। 4

క॥ తరుణారుణమృదుపల్లవ
చరణా యంబుదఘృణితను చారు స్ఫురణా
వరమునిజనసంస్మరణా
విరళాంతఃకరణభరణ వేంకటరమణా। 5

క॥ కరుణారస వరుణాలయ
కిరణామరమణికిరీట కీలిత వరనూ
పురమృదుచరణా కాంచన
విరచితపరిధానచరణ వేంకటరమణా। 6

క॥ రంగా గతిదృగ్జిత సా
రంగా సుందర విలాసరసితానంగా
రంగదలకభంగసమద
భృంగా సురథాంగధరణ వేంకటరమణా! 7

క॥ ఈశా మాహాత్మ్యసద్మది
నేశా ఘనతర కరోద్యదిభసంకాశా
ఆశాపాశవినాశ వి
వేశా లోకేశభరణ వేంకటరమణా। 8

క॥ భద్రా స్వశ్రీకృత వర
భద్రా కరుణాసముద్ర పరిహృతభువనో
పద్రవకరణక్షుద్రా
విద్రవదానందకరణ వేంకటరమణా। 9

క॥ సారా పారావార గ
భీరా హైయంగవీన మృదుచోరా సు
స్మేరాననవరజారా
వీరా వారిరుహాచరణ వేంకటరమణా! 10

క॥ ధీరా గోలోకాంత వి
హారా సత్సారహీరహారా ఘనస
త్కారా ముని మందారా
వీరా యతిమృదులచరణ వేంకటరమణా! 11

క॥ ఇష్టాఖండిత లోకా
రిష్టా యనుపమకృపాగరిష్ఠా దైవో
త్కృష్టా భక్తజన మనో
భీష్టా స్రష్టృనుతచరణ వేంకటరమణా। 12

క॥ రామా రావణదనుజవి
రామా లక్ష్మీకుచయుగరాజిత వక్ష
స్సీమా ముఖజిత సోమా
భీమా శరవర్గహరణ వేంకటరమణా। 13

క॥ శ్యామా తులసీనళిన సు
దామా ఘనసజ్జన సముదయకామా స
ద్ధామా సంగరపటురిపు
భీమా నుతభూరికరుణ వేంకటరమణా। 14

క॥ ఇంద్రా యశోజిత శర
చ్చంద్రా నయవితరణాది సద్గుణసాంద్రా
యింద్రియ నిస్తంద్రా కల
భేంద్రారిష్టదృతహరణ। వేంకటరమణా! 15

క॥ జలజేక్షణ యదుభూషణ
బలిశోషణ పాపహరణ పాండవకరుణా
తులసీదామాభరణా
వెలయుము నాపాలసుగుణ। వేంకటరమణా! 16

క॥ మృదృక్షణ నారాయణ
సద్భక్తార్తంర్విహరణ సారసచరణా
సద్భువనవాస మధుముర
భిద్భానుజకులధురీణ! వేంకటరమణా। 17

క॥ ఉద్యత్ఖర కరకోటిసు
ఖద్యోతన విభకిరీట ఖండితశకటా
ప్రద్యుమ్న జనక సంయమి
వేద్యా మృదుకమలచరణ! వేంకటరమణా! 18

క॥ అద్భుత మభ్యుదయాకర
సద్భుజబలశౌర్య ధుర్యసత్యౌదార్యా!
మద్భావస్థిర వరబల
ఖద్భామణి తనుసుకిరణ! వేంకటరమణా! 19

క॥ దుష్కరదుర్భర దుర్గమ
పుష్కల దుష్కర్మవహ్నిపుంజముచేతన్
శుష్కీభూతమదీక్ష
విష్కరముగా బ్రోవుకరుణ వేంకటరమణా! 20

క॥ ఖండన ఖండిత హర కో
దండా సురనాథవినుత ధార్మిక కరుణో
ద్దండ బలానుజ దండిగ
వెండియు నినుగొల్తు సుగుణ! వేంకటరమణా! 21

క॥ బృందారకరాజా భవ
సందేహ సమస్తభువనసన్నుతచరణా!
సుందరపోషిత వర గో
విందా మద్భాగ్యసుగుణ! వేంకటరమణా! 22

క॥ ఆద్యంతరహిత పూరుష
విద్యాధర సిద్ధ సాధ్య వినుతచరిత్రా
సద్యఃఫలదాయక ఘన
విద్యాపారీణసుగుణ! వేంకటరమణా! 23

క॥ శుభ్రేతరాభ్ర ఘృణిగణ
విభ్రాజిత విమలదేహ విపులకటాక్షా
విభ్రమిత సకలదిక్తట
విభ్రద్భూభృత్పుత్రిపూర్ణ! వేంకటరమణా! 24

క॥ మధుర మధుసన్నిభాధర
విధువదన మదేభయాన వివిధసురూపా
కుధరధర ధీర మాధవ
విధిజనక సదాభిభరణ! వేంకటరమణా! 25

క॥ సాధుజనబాధవిధనా
గోధన యధినాథ ధనద గోధరశయనా
బాధిత వైరివితానా
వేధఃపిత పాపహరణ! వేంకటరమణా! 26

క॥ అక్షీణ బలపరాక్రమ
వక్షోభృతకౌస్తుభాంక వనజాక్ష భవ
త్పక్షచర రక్షణాంశము
వీక్షించ వదేమి సఘృణ! వేంకటరమణా! 27

క॥ రక్షాదక్ష విచక్షత
పక్షీంద్రారూఢ నీకు పక్షంబైనన్
కుక్షివెత నోపలేక య
పేక్షించితి నీదు కరుణ వేంకటరమణా! 28

క॥ కుక్షిస్థాఖిలలోకా
పక్షీంద్రపతాక దాసపక్ష విచక్షా
భిక్షాచర బలిశిక్షా
విక్షేపము లుడుపు సఘృణ! వేంకటరమణా! 29

క॥ రక్షక శిక్షక దక్షక
విక్షేపము లుడిపి ప్రోవు వేడుతోడ౯
దాక్షిణ్య మేర్పడంగా
వీక్షింపుము కమలచరణ! వేంకటరమణా! 30

క॥ సాక్షివి సకల సులక్షణ
కుక్షివి కరుణాకటాక్షగుణచయపక్షా
రక్షింపు మనఁగ నెందుకు
వీక్షింపవు నన్నుఁ గరుణ వేంకటరమణా! 31

క॥ శుంభత్ప్రమద ఖండన
జంభారితనూజమిత్ర జలజసునేత్రా!
కుంభజవైరినుతావన
బింబాధర భూరికరుణ! వేంకటరమణా! 32

క॥ శుంభదవష్టంభ భుజా
జృంభణభిత్కంస కుంభిభేదితయవనా!
రంభోరు సదంభోరుహ
బింబాధరవదన మదన వేంకటరమణా! 33

క॥ కుంభీంద్రవరద కుంభజ
సంభావిత సకలభ్భువ సంభ్భవగరావ
కుంభిని కుంభాసురహర
బింబోష్ఠ మదిష్టభరణ వేంకటరమణా! 34

క॥ మిత్రకుల రాజపుత్రను
మిత్రసుతాగ్రజసుమిత్ర మృషవాక్పుత్రా
మిత్ర సమాజలతాసుల
చిత్రా మద్భరణ సుగుణ వేంకటరమణా! 35

క॥ సద్యుతి మృగమదతిలకా
విద్యుద్ద్యుతి రుక్మచేల విమలవినీలా
సద్యుక్తిముగ్ధచరితా
విద్యాధర వినుత చరణ। వేంకటరమణా। 36

క॥ ఘోరతరకలుష సాయక
పూరితదేహుండగు నన్ను పూర్వకృపగా మే
లారసిచూడు మహా యా
ధీరపదపవిత్రచరణ! వేంకటరమణా। 37

క॥ అతి ఖరనక్రగ్రహ కర
గత కరిరాజవరుఁ డొండుగతి మతిలేకగా
ధృతిచెడి ని న్వేడఁడె వడి
వెత లుడిపినదొరవు సుగుణ। వేంకటరమణా। 38

క॥ లసదసమానగుణాఢ్యా
బిసరుహదళనయన వైరిభీకర సుకరా।
ప్రసరింపఁజేయు నాపై
విశదంబుగ నీదుకరుణ వేంకటరమణా। 39

క॥ ద్విజరాజవాహనధ్వజ
ద్విజరాజోపరిశయాన ద్విజరాడ్వదనా।
ద్విజవైరిదళన సద్భుజ
విజిత సమస్తభువనగణ వేంకటరమణా। 40

క॥ దుర్జనులను నిర్జింపుచు
నూర్జింపుచు విబుధకోటి కొనరుయశంబే
యార్జించి నించి మించిన
విజ్ఞానద్యుపరిభవన। వేంకటరమణా! 41

క॥ ఖరపుచ్ఛక్షేపహత
స్ఫురదాగమనిగమపుంజ సోమకపాట
చ్చర తళ్కుబెళ్కు తొల్కెడి
విరళపురుష వేషధరణ! వేంకటరమణా! 42

క॥ నిష్ఠుర విపులకఠోర సు
పృష్ఠోపరిభాగనిభృత భూభృచ్ఛ్రేష్ఠా
కష్టమ నన్ బ్రోవఁగ మద
భీష్టప్రదకమఠ నిపుణ వేంకటరమణా! 43

క॥ హాటకనేత్రాసురగిరి
పాటన పటుపవిసమాన పాండురదంష్ట్రో
చ్చాటిత భూమికిటీ నా
పేటునఁగాచికొనుము ఘృణి! వేంకటరమణా! 44

క॥ దుడదుడ డింభకుఁ బ్రోవను
బెడిదపుఁ గంభముఁ బగిల్చి భీకరగతిచే
కడువెడలిన నరసింహాఁడ
విడువక నన్ బ్రోవుసుగుణ! వేంకటరమణా! 45

క॥ బలి బలసంపన్నత కవి
చెలిమిని బొలియింప విచ్చఁజెంది సునిష్ఠన్
ఇలఁ జిట్టెడు బాపఁడవై
ఫెలసిన భిక్షుచరణ వేంకటరమణా!

క॥ ఆదరమున జమదగ్నికి
మోదమెసగఁ బుట్టి బహుళభుజదండముపై
నూదిన చటులకుఠార వి
భేదిత భూభారభరణ వేంకటరమణా! 47

క॥ రాముఁడవై త్రిజగద్రిపు
భీముఁడవై రఘుకులాబ్ధి విమల సువిలస
త్సోముఁడవై వెలసినదొర
వేమరు నన్ బ్రోచు కరుణ వేంకటరమణా! 48

క॥ హలివై యరివిదళన పటు
బలివై ఘననీలచేలివై ధర్మలివై
యిలభారహరణ ఫలివై
వెలసిన రామాఖ్యధరణ! వేంకటరమణా! 49

క॥ అపరిమితబలపరాక్రమ
త్రిపురాసురవరుల మదము త్రిప్పటకొఱకై
కపటపుబుద్ధివై వెలసిన
విపుల విబుధప్రకరణ! వేంకటరమణా! 50

క॥ ధాటిగల చాటు నటనల
ఘోటకగమనుండ వగుచు ఘోరాటవులన్
మేటి కృపాణకరుఁడవై
వేఁటాడిన కలికివిభుణ! వేంకటరమణా! 51

క॥ స్ఫురదరవిందసులోచన
మరకతమాణిక్యహార మణిమయమకుటా!
వరలక్ష్మీకుచకుంకుమ
విరచిత వక్షాంకధరణ! వేంకటరమణా! 52

క॥ ఖర కర వరకుల తిలకుఁడు
సురవరుల కనులపండువగుచు సురమునికోట్లన్
జెఱిచిన ఖరదనుజు శిరము
బెరికిన ఘనవితరణ గుణ! వేంకటరమణా! 53

క॥ పనచెడి వడి మొఱలిడగను
కనరక సురవరుల కరుణఁగాచిన సుగుణా!
యనమాన దోషకారుఁడ
వినువక నన్నేలు కరుణ వేంకటరమణా! 54

క॥ పాదముల నూపురంబులు
మోదముగా నందగింప మురిపము మీఱగా
ఖేదము లుడుపను వడిగను
వేదజనక రమ్ము కరుణ! వేంకటరమణా! 55

క॥ మకుటతటఖచితపటుమణి
వికరోదీర్ణాచ్ఛకాంతి నిండుగ నిగుడన్
నొకసారైనను నెదుటను
వికసింపుము కమలచరణ! వేంకటరమణా! 56

క॥ యదుకుల దుగ్ధపయోనిధి
మృదుచంద్ర వినీలదేహ మృదృతసదా
సదమల నీ పదవనజమె
వెదకఁగ మదిగొల్పు సుగుణ! వేంకటరమణా! 57

క॥ మధురతర వాక్ప్రిచారా
విధిసురమతపరసదతుర వేదవిచర నీ
కథలెప్పుడు కర్ణములఁగ
విధిగా వినఁజేయు సుగుణ! వేంకటరమణా! 58

క॥ అనుదినము మునివరేణ్యులు
ననురాగముగదుర కూడిని నతులిత భక్తిగా
గన వేఁడెడు నీ రూపము
విన మతిఁగనఁజేయు నిపుణ వేంకటరమణా! 59

క॥ పరమై కౌస్తుభమణి కా
కరమై సిరి కిరవగుచును గనుపట్టెడు నీ
యురము తులసిదళవాసన
పరివిడఁగొనఁ జేయు కరుణ వేంకటరమణా। 60

క॥ వరమై సూరిజన మనో
హరమై నెవ్వరికి నతిదురాపంబౌ నీ
చరణార్చన మొనరింపఁగ
సరళముగా గలుపు సుగుణ వేంకటరమణా। 61

క॥ వరణీయాత్మారూపము
కర మరుదుగఁ జూపి సకలకలుషఘ్నుఁడవై
ధరనెలకొన్న స్థలమునకు
బిరబిర నన్నంపు కరుణ వేంకటరమణా। 62

క॥ వాదా దయలేదారా
రాదా నన్ బ్రోవ నిపుడు రాద్ధాంతముగా
మాదార బుధాధార సు
వేదారి ప్రాణహరణ వేంకటరమణా। 63

క॥ దాతవు విజ్ఞేతవు విధి
తాతవు సంత్రాత వెపుడుఁ దలఁపవహో నా
వ్రాఁతా నన్ దలఁచిన మది
భీతా దుర్దనుజహరణ వేంకటరమణా! 64

క॥ ఉదరమున సకలజగములు
కుదురుగ నుంచుకొని యేలు గుణశీలుఁడ నీ
పదములు నమ్మిన నీచుని
బెద పడువఁగా భరమ సుగుణ వేంకటరమణా। 65

క॥ గిరియెత్తుటొ కరిఁగాచుటొ
ధరాధరాహరణుఁదౌటొ ధారుణికొఱకా
ధరియించుటొ నను నేలుట
వెర పేటికి బ్రోవు కరుణ వేంకటరమణా! 66

క॥ మఱి మఱి నే మొఱలిడగను
సరి సరి వెఱవకు మటంచు సర్షపమంతేఁ
గరుణగల పలుకు బలుకవు
బిరుదా నీకిట్టి యఘృణ వేంకటరమణా! 67

క॥ నీ పదములు మది దలఁచిన
యాపదలటు దొలఁగఁద్రోచి యతులిత మతియై
నీపదమునందు నందురు
వేపక ననుఁజూడు కరుణ వేంకటరమణా! 68

క॥ జలజాక్ష నీదు పదములఁ
బలుమఱు మదిఁదలఁచి మెలఁగఁ బటుభవజాలం
బులఁద్రోవ నంటి వేగమె
వెలిగా కిటు లుండవశమె వేంకటరమణా! 69

క॥ పతితులఁ బావనులనుగా
వితతంబుగ జేతు నమచు వేసిన బిరుదే
గతిఁజొచ్చె ననుచు మొఱలిడ
వెతకుచు రావేమి కరుణ వేంకటరమణా! 70

క॥ ఘనఘనసారస్మేరా
నన ఘనతనుకాంతిసార కవికరపు మనం
బునఁ గనరాదా నామొఱ
వినరాదా దనుజహరణ వేంకటరమణా! 71

క॥ ఘనవిభమౌ నీ మేనను
కనకమయాంబరపుఁ గాంతి గడలు కొనంగా
వనదోపరి చపలల సర
విని దోచఁగ జూపు కరుణ వేంకటరమణా! 72

క॥ అరిపాటనపటువిక్రమి
యరి కరకమలంబునందు నమరగ లక్ష్మీ
వర విచ్చేయుము వడిగను
వెరపుడుపను లోకశరణ! వేంకటరమణా! 73

క॥ కృష్ణా కృష్ణా యనుచును
కృష్ణ యనఁగఁ దృష్టిదీరఁ గీర్తిపరుఁడవై
వృష్ణవరు వేగ నేలిన
విష్ణుండవు నీవ సుగుణ వేంకటరమణా! 74

క॥ వడివడిగఁ బ్రోవు మన్నను
జడ నేమిటి కయ్య పూర్వజడగతి యిపుడే
కడుఁదోచిన దైన్యఁగ నిను
విడుచుటలే దమిత కరుణ వేంకటరమణా! 75

క॥ సుడిఁబడి కడువడి మొరలిడ
నొడఁబడి యడుగిడవు కడకు నుడువవు దయఁజేఁగ
జెడునడవడిగల కొడుకును
విడుతురె తలిదండ్రు లఘ్నుణ వేంకటరమణా! 76

క॥ తడవేల నన్నుఁ బ్రోవను
బడి బడి పదములకు మ్రొక్కి పటుదైన్యముచే
పడితి నని విన్నవించఁగ
వెడలవ యడలుడుపఁ గరుణ వేంకటరమణా! 77

క॥ ఇడుమలు నాపై నడరఁగఁ
జెడితిని కడతేర్పు మనుచుఁ జేతులవిందగా
కడుమ్రొక్కి వేఁడుకొంటివి
విడనాడకు మఖిలశరణ వేంకటరమణా! 78

క॥ మెండుగ దండము లిదె నీ
యందె మదిని గోరి కోరి యండజశయనా
యుండియు నీదాసుఁడు కడు
బెండుపడెఁగా బ్రోవు కరుణ వేంకటరమణా! 79

క॥ కందువలా గాకుంటే
పందెములా నాయెడలను పటుభవజాలం
బెందుకు విడఁజూడవు గో
విందా దీనార్తిహరణ వేంకటరమణా! 80

క॥ భారమ నను దయఁజూడను
వేరొల్లక విన్నె మదిని వేఁడినకతమా
మారాడక యిటులుండుట
వీరాగ్రణి శస్తసుగుణ వేంకటరమణా! 81

క॥ దురవస్థలచేఁ గుందుచు
హరి హరియని మొఱ లిడంగ నరయుని విధ మీ
వఱకుఁగా గనుపించెను మది
వెరవెవ్వరు నాకు సుగుణ వేంకటరమణా! 82

క॥ గట్టిగ నాతలతోడే
వట్టిది గాదింక నమ్ము వసుధేశ హరీ
పట్టితి నీ పదవనజమె
విట్టాడకఁ బ్రోవు కరుణ వేంకటరమణా! 83

క॥ తిట్టిన మఱి దీవించిన
పెట్టిన లేదన్న విసికి పేరెము లిడినన్
ఒట్టెసుమీ నిను విడిచిన
బెట్టుగ నన్ జూడు కరుణ వేంకటరమణా। 84

క॥ తెట్టెలు గట్టుక యున్నవి
యెట్టివొ మత్పాపచయము లిసుమంతైనన్
పట్టూడక వెతలిడ నీ
విట్టట్టుగఁ జూడకు ఘృణ వేంకటరమణా। 85

క॥ జా లెందుకు లే దయయో
బాలేందు సమానఫాల పావన లీలా
మేలొందుదు నని నమ్మితి
వే లడుగను జూడు కరుణ వేంకటరమణా। 86

క॥ జపతపములు నే నెఱుఁగను
యపరాధౌఘములెకావి యరయను సుకృతం
బెపుడో నను దయఁ జూచుట
విపులముగాఁ దెలుపు కరుణ వేంకటరమణా। 87

క॥ వేదండతుండవిభకర
కోదండ విఖండితారి కుండలిశయనా
నీ దండ నమ్మినాఁడను
భేదం బిఁక వదలు సుగుణ వేంకటరమణా। 88

క॥ దూరితి నని మది నుంచకు
ఘోరంబగు దురితచయము గురుగతినడరెన్
వారింప నోప నన్నిఁకఁ
బేరక్కునఁ జేర్చుకరుణ వేంకటరమణా। 89

క॥ సారెకు సారెకు వినుమని
ఘోరముగా మొఱ లిడంగ గోపము సేయఁగా
వారిజలోచన తగునా
వీరాగ్రణిమోదకరణ వేంకటరమణా! 90

క॥ దూరమ భారమ క్రూరమ
దా రెఱుఁగవ యేల రావు దరిగానక నే
నారూఢిగ వినువేఁడితి
వేఱుగఁ జూడకుము సుగుణ వేంకటరమణా! 91

క॥ పతితాగ్రేసరుఁడను నే
నతులితసుగుణాఢ్యుఁడందు రందఱు నిన్నుఁగా
జతకూడె మథయులకు వీఁక
వెతలిడ కిటు కరుణఁజూడు వేంకటరమణా! 92

క॥ సరసుఁడవు శాంతశమదమ
పరిపూర్ణగుణాకరుఁడవు పరుఁడైన వినుఁగా
శరణంబు గోర నేలెడి
బిరుదు సుమీ మరువకు ఘృణ వేంకటరమణా! 93

క॥ ప్రోచెద వని మది దలఁచిన
నీచపు మత్పాపచయము నీ చెవిదండఁగా
గాచికొని సాడిచెప్పనో
వేచుట కతమేమి సుగుణ వేంకటరమణా! 94

క॥ కోపమ మత్పాపమ దయ
లోపమ సంతాప పడఁగ లోకాధ్యక్షా
తోపక నాముందర నను
వేపుట కే మఖిల శరణ వేంకటరమణా! 95

క॥ పలుకవు దయఁ జిలుకవు మది
దలఁకవు చలమేల నీలతమదేహా లో
నలుకలను మాని సన్నిధి
వెలయుము భూభారహరణ వేంకటరమణా! 96

క॥ వాచితి నీ సద్దయ కే
గాచితి నీ ద్వారమందు కరుణాకర నా
రాచిన గీచిన నూచిన
వేచిన ని వ్వాడువ సుగుణ వేంకటరమణా। 97

క॥ అతులదయామతి వంచును
వితరణగుణశాలి వంచు వీనుల నిండగా
సతతంబు విందు విను నా
వెత లుడి పిటు చూపు కరుణ వేంకటరమణా। 98

క॥ కనరా మనవిని వినరా
కనరావే వేఁడుకొన్నఁ గడు మొఱలిడఁగా
కనికర మిది వినరావే
వినయ విశాలార్ద్రకరుణ వేంకటరమణా! 99

క॥ జవి దాతవు జీవన ధా
వననేతవు ఘోరపతిత పావనగుణ ధా
మనయుత్రాతవు నీవే
వినుటకు నేలుటకు కరుణ వేంకటరమణా। 100

క॥ విలుపవు దయఁ గొలుపవు మది
దలఁపవు దరి దెలుపవేమి దలఁతు నహో బల్
జులుమా కలుముల కిలు మా
విలసిత బ్రహ్మాండ భరణ వేంకటరమణా। 101

క॥ నీచుని దరిఁజేరుటకు న
రోచకమా యాచకుఁ డిటు రోఁజగా గనప
ర్యాచకమా యచలకృపా
వీచికలను దోఁచు సుగుణ వేంకటరమణా! 102

క॥ చూచీ చూడని యట్లుగ
నీచుని న వ్విధచితేని నెటువోదు నిఁకగా
గాచినఁ బ్రోచిన మఱి దయ
వీచిన నీవేను సుగుణ వేంకటరమణా! 103

క॥ కరమాగ్రహమా యిఁకఁ గని
కరమా లోపంబదేమికారణ మోహో
మొఱవిన గమకించవు నగా
విరివిగ నేలుమిఁకఁ గరుణ వేంకటరమణా! 104

క॥ చల మేమీ చంచలయగు
చెలిచెలిమిని గన్నఫలమొ చీమంతన్నా
దలఁపవు పలుకవు కలుగవు
వెలిఁజేయక జూడు కరుణ వేంకటరమణా! 105

క॥ పాపజ్వాలల దేహము
తాపింపుచున్నదయ్యా దాసశరణ్యా
కోపించక వడి వెదలుము
వేపక నగా బ్రోవు కరుణ వేంకటరమణా! 106

క॥ కంటికి విదు రంటక మది
నంటినబాధలకుఁ బార మందంగా లే
కుంటిన్ గుంటిందలె మొఱ
వింటివా మఱిలేదా కరుణ వేంకటరమణా! 107

క॥ సరసములా నన్నేచుట
మఱి పీకుఁగా సరసము లవి మత్ర్పాణాప
త్కారమ్మైయున్నవి మానుమ
విరతముగా నేలు కరుణ వేంకటరమణా! 108

తారావళి

క॥ అక్కడ యిక్కడ నెక్కడ
నొక్కఁడనే యెక్కుడగుచు నూదిన నీరూ
పక్కజముఁ జూపిన సద్దయ
పిక్కటిలఁగా బ్రోవు సుగుణ వేంకటరమణా! 109

క॥ భవబంధనమోచన మతి
జవగతి నొనరించి నాకు జముబాధ లెడఁగా
దవులనిరీతిని జూడుమి
వివరముగా నార్తిహరణ వేంకటరమణా! 110

క॥ కృతకృత్యునిఁ జేయుమి మ
త్కృత దోషములెల్లఁబాపి కేవలదయచే
సతతంబు నేలు మతులిత
వితరణగుణ యఖిలశరణ వేంకటరమణా! 111

క॥ రోగమహోద్భూత పటుతర
సాగర మగ్నుండ నగుచు సారె మొఱలిడఁగా
బాగుగ సమదరిఁజేర్పను
వేగిరపడి రావు సుగుణ వేంకటరమణా॥ 112

క॥ మృగమదతిలకసుఫాలా
మృగరాజ సుమధ్యచిత్ర మృదుతరగాత్రా
పగతునిక్రియ నఁగా జూడక
పెగలింపుము బాధ సుగుణ వేంకటరమణా! 113

క॥ ఆనందకందసుందర
మానందనవైరివినుత మధుకరనేత్రా
నే నొందుబాధ నీ కెటు
పీనందునఁ జొరదు సుగుణ వేంకటరమణా! 114

క॥ పురుషోత్తమ వరదేవా
కరుణాకర కార్యకరణ కామితఫలదా
స్ఫురదరిదరకర భవహర
విరివిగ నన్నేలు కరుణ వేంకటరమణా! 115

క॥ పురుహూతనందనార్చిత
వరచరణాశ్రితవిధాన వారిజనయనా
కఱవా నీమది దయ యిదె
వెరవా నఁగావ సుగుణ వేంకటరమణా! 116

క॥ ఆదిమదైవము నీవని
మోదముతో మ్రొక్కినాఁడ మోక్షాధిప నా
ఖేదము లుడుపను వడిగను
వేదోద్ధర గదలు కరుణ వేంకటరమణా! 117

క॥ మందరధర సుందరతర
యిందుముఖానందకంద యెందుకు మది న
న్నందుకొని కరుణఁ జూడవు
బృందారక వైరిహరణ వేంకటరమణా! 118

క॥ పుణ్యకృతంబుల నెఱుఁగను
గణ్యత ననుఁజూడ రెవరు కమలాక్ష సుకా
రుణ్యము మది గీల్కొనఁగా
వేణ్యము విడి యేలు కరుణ వేంకటరమణా! 119

క॥ ఉత్తరగర్భగు బాలకు
మత్తమగతిఁ బ్రోచినట్టి యుత్తమగుణ నీ
చిత్తము నాపై రాదా
విత్తవ్యథహరణ భరణ వేంకటరమణా। 120

క॥ హరహరి సురవరవినుతా
కరివరద కటాక్షవీక్ష కారుణ్యపరా
మురహర మ్రొక్కితి నాదెస
విరవిరఁ జూపు మిఁకఁ గరుణ వేంకటరమణా! 121

క॥ చిత్తజజనక జనార్దన
యుత్తమజనచిత్తసదన యూర్జిత కరుణా
కొత్తా పతితుల నేలుట
వృత్తిగద నీకుసుగుణ వేంకటరమణా। 122

క॥ స్వాతిఁగా వర్షకణావి
ర్భూతిన్నతి గోరు శుక్తిపుంజము క్రియ నీ
భూతదయాళత్వము మది
ప్రీతిగఁ గోరితిని సుగుణ వేంకటరమణా। 123

క॥ వికచప్రభచామీకర
వికచాంబుజ హీరమహిత విజయాంకము
మకుటము రంజిల నెదుటను
వికసింపుము భవవితరణ వేంకటరమణా! 124

క॥ అనురాగము మది గదురఁగ
వినతుఁడనై మ్రొక్కులిడుచు వేఁడఁగ భువనా
వన యేల కరుణతోడను
విని రావదేమేలసుగుణ వేంకటరమణా। 125

క॥ జ్యేష్ఠుఁడవు దైవసమితికి
శ్రేష్ఠుండవు సకలమందు సేవకుని వడిఁగా
శ్రేష్ఠముగ నేల ఁటు పరి
వేష్టింపుము కష్టహరణ వేంకటరమణా! 126

క॥ మూలము బాధలకుఁగా ధన
జాలంబని యెంచఁగినాఁడ చటులత నది వి
ర్మూలంబు చేసి యేలుమి
పీలిఁకలే దమిత కరుణ వేంకటరమణా! 127

క॥ పూర్వకృత మే మనందును
నోర్వచ్చను జోటులేదు నోడితి శ్రమకుం
సర్వధర మూర్విపాలక
వేర్వేదను దీర్పు కరుణ వేంకటరమణా! 128

క॥ ఉత్తర మేమని చెప్పుదు
నుత్తమకృతు లెపుడుఁ జేయ వుత్తారకతా
వృత్తి కెటు వత్తు వనచో
విత్తర మడఁగించు కరుణ వేంకటరమణా! 129

క॥ శ్రవణములు నీ కథల్ విన
నవసిధర చేయు మెపుడు నార్తివిహరణా
భవమోచన మొనరింపను
వివిధాయుధ రమ్ము సుగుణ వేంకటరమణా! 130

క॥ ధననిష్ఠాపరతఁగా నిను
వినమఱచితి నీదుమూర్తి వివరిఁచఁ నగుచుం
గనమఱచితి క్షమియింపుము
వినతావన దైన్యహరణ వేంకటరమణా! 131

క॥ శతమఘనుత నతహరముఖ
నతజన హృత్పద్మదివసనాథోత్తమ నీ
మతి కరుగ దేమి పాపమొ
వితతాద్భుత రూపధరణ వేంకటరమణా! 132

క॥ పూర్వాభద్రకృతంబుల
నిర్వాహము నెత్తిమీఁద నెలకొనియుండెన్
దుర్వార ఘోర జాడ్యపు
వేర్వెత్తును జిదుము కరుణ వేంకటరమణా! 133

క॥ ఉత్తరభద్రము కొఱకై
చిత్తము నీపైని జేర్చి చింతనసేయన్
చిత్తరపడుచును సద్గుణ
వేత్తా రావేమి కరుణ వేంకటరమణా! 134

క॥ వ్రేపల్లెనుండు గొల్లల
వాపిరితనమెల్లఁ దీర వడినేలిన నీ
రూపము చూపింపు మిఁకన్
వేపకు ననుఁబ్రోవు సుగుణ వేంకటరమణా! 135

క॥ శ్రీమద్వేణ్వాన్వయభవ
భామయ్యకుమార ధర్మపరపురి పదుఁడన్
ధీమణి శోభనగిరి గురు
ప్రేమ పదాశ్రితుఁడ సుగుణ వేంకటరమణా! 136

శ్రీ వేంకటేశ్వరలఘుకృతులు

వేంకటేశ్వరశతకము

* * *

క॥ శ్రీమానినీమనోహర
చామీకరదివ్యవసన సనకాదిముని
స్తోమనుతనామ సద్గుణ
ధామా శ్రీవేంకటేశదైత్య వినాశా। 1

క॥ తామరసాయతలోచన
సామజవరదాన నిపుణ సకలధర ఘన
శ్యామల కోమల విగ్రహ
ధామా శ్రీవేంకటేశదైత్య వినాశా। 2

క॥ స్వామి హరీ వినతాసుత
గామీ సత్యావధూటికా వదనకళా
ధామ చకోరాయిత హృ
త్సీమా శ్రీవేంకటేశ శేషగిరీశా। 3

క॥ భీమానుజాత పరమ
ప్రేమాస్పదమిత్ర మిత్రవిధునేత్ర పరం
ధామా ధృతతులసీదళ
దామా శ్రీవేంకటేశ దైత్యవినాశా। 4

క॥ హేమాక్షదానవాంతక
కామాదివికారరహిత కామితఫలదా
కామజనుఃకారణరిపు
భీమా శ్రీవేంకటేశ భీతివినాశా! 5

క॥ భూమి న్నృపదీయం బగు
నామముఁ బఠియించునట్టి నరుఁడు చిరాయు
శ్శ్రీమహితుఁడు పావనుఁ డగు
వేమరు శ్రీవేంకటేశ వృజినవినాశా! 6

క॥ దేవా తావకమంత్రము
సేవక కలుషవనదాహ శిఖికీల విభూ
త్యావహము మోక్షలక్ష్మీ
సేవధియా వేంకటేశ శేషగిరీశా! 7

క॥ దేవాదిదేవ నిర్మల
భావులు నిన్మానసమున భక్తిమెయిఁ సం
భావించి ముక్తిఁ గాంచిరి
కేవలముగ వేంకటేశ కిల్బిషనాశా! 8

క॥ కందర్పజనక బలభి
ద్వందితపాదారవింద వరద ముకుందా
మందరభూధరధర గో
విందా శ్రీవేంకటేశ వృజినవినాశా! 9

క॥ వేదాదివేద్య యాదిని
యాదోనిధిలోన నుండు నగణితశౌర్యున్
వేదహరణు సోమకునిన్
ఛేదింపవె వేంకటేశ! శేషగిరీశా! 10

క॥ శరనిధిఁ గూర్మాకృతివై
తిరిగట్టును వీపునందుఁ దాలిచి దయతో
సురలకు నమృత మొసంగవె
విరివిగ శ్రీవేంకటేశ! వృజినవినాశా! 11

క॥ కిరివై దంష్ట్రాగ్రంబున
శరనిధిమగ్నమగు భూమిచక్రము పునరు
ద్ధరణ మొనరించి తీవే
పరమపురుష వేంకటేశ! భవభయనాశా! 12

క॥ కంబమునఁ బుట్టి దైత్యుని
కంజనఖాగ్రములఁ జీరి ఆమునిపురికి వే
గంబె యనిచి జగముల కభ
యం బొసగవె వేంకటేశ! యఘచయనాశా! 13

క॥ అల వామనరూపంబున
బలసాహస విక్రమాది వరగుణశాలిశా
బలి నడుగంటఁగ ద్రొక్కవె
జలజాక్ష వేంకటేశ శత్రువినాశా! 14

క॥ ముయ్యేడుమార్లు రాజులఁ
గయ్యమునం బరశుధార ఖండించి భువిన్
నెయ్యమున భూసురావళి
కియ్యవె శ్రీవేంకటేశ! యింద్రాదీశా! 15

క॥ భూమిజ బంక్తిస్యందన
భూమీపతిచేయు చెడుగు పొద వసఁగింపఁగ
రామావతార మొందిన
సామీ శ్రీవేంకటేశ! శత్రువినాశా! 16

క॥ తాటక నొక్క శిలీముఖ
పాటవమున ధరణిమీదఁ బడనేయవె నీ
ధాటిఁగ క్రేష్ఠుఁ బొగడ వి
శాటఘ్నా వేంకటేశ! శత్రువినాశా! 17

క॥ బాహాబలయుతుఁడైన సు
బాహుం బరిమార్చలేదె పటుశౌర్యమహా
సాహసబుద్ధులు పీవి ని
రీహా శ్రీవేంకటేశ యింద్రాధీశా। 18

క॥ సీతాపరిణయమునకై
యా తపసిని గూడి మిథిల కరిగెడు వేళఁ
రాతిని నాతిని జేయవె
ఖ్యాతిగ శ్రీవేంకటేశ కలుషవినాశా! 19

క॥ మారహరుని బాణాసన
మారూఢిగ విఱిచి మామ కనుమోదము సే
కూరఁగ జానకిఁ గైకొను
ధీరుఁడవౌ వేంకటేశ దితిజవినాశా। 20

క॥ అలనాఁడగస్త్యముఖముని
కులచంద్రులచే సపర్యగొని వనభూముల్
గలయఁ గనుఁగొని పావన
ములఁ జేయవె వేంకటేశ భువనాధీశా। 21

క॥ ఖరసోదరినాసిక ము
ద్ధురవృత్తిఁ గోసివేసి తునిమితి వాఁడిఁ
ఖరదూషణులఁ త్రిశిరునిఁ
బరశౌర్యా వేంకటేశ భవభయనాశా। 22

క॥ శ్రీధర కరుణాసాగర
మాధవ మురవైరి వరద మధుసూదన పృ
థ్వీధరభరణసమర్థ వి
రాధదమన వేంకటేశ రక్షోనాశా। 23

క॥ వాలికి సుగ్రీవునకు
ద్వేలవుఁ బగసాగఁ దమ్ము దెస దయ వాలిన్
దూలించితి సుగ్రీవుని
యేలించితి వేంకటేశ యింద్రాదీశా! 24

క॥ చింతాభారాలస యగు
వింతికి నిజకుశలవార్త నెఱుఁగింప హనూ
మంతు న్పంపవె సద్గుణ
వంతుని శ్రీవేంకటేశ వైరివినాశా! 25

క॥ బలనీలప్రముఖులు బహు
బలు లగు వానరులు గూడి పర్వతవితతిన్
జలనిధి బంధించిరి నీ
బలముననే వేంకటేశ పాపవినాశా! 26

క॥ శంక యొకింతయు లేక వి
రంకుశ బలవిక్రమముల నలరారిన యా
లంకాధీశునిఁ ద్రుంపవె
శంకరసఖ వేంకటేశ శత్రువినాశా! 27

క॥ శరదభ్రశుభ్రదేహా
స్ఫురణ దిశల నిండ సమరభూమిఁ బ్రబలంబా
సురునిం దెగటార్చిన హల
ధరమూర్తీ వేంకటేశ దైత్యవినాశా! 28

క॥ పరవాసుదేవలీలన్
ధరణీధర మణఁచుటకును దాల్చితి నిలపై
శరణాగతరక్షణ త
త్పరమతివై వేంకటేశ దైత్యవినాశా! 29

క॥ రోఁత యొకించుక లేక వి
భీతమతిన్ జన్నుఁబాలు పీల్చి విశాటిన్
బూతనను జంపవే శిశు
ఘాతిని, శ్రీవేంకటేశ కలుషవినాశా! 30

క॥ ముద్దులబాలుఁడవగు నీ
గద్దరితన మరసి రోటఁగట్టినతఱి నా
మద్దులఁ గూల్పవె సర్వ వి
పద్దళనా వేంకటేశ భవభయనాశా! 31

క॥ హింసావిహారపరతరి
రంసాపరతంత్రహృదయ రణకర్కశునిన్
గంసుని జంపితి వౌర నృ
శంసుని శ్రీవేంకటేశ శత్రువినాశా! 32

క॥ గోవిభుఁడు శిలావృష్టి
న్నావిరిఁ గురియఁగ మహాద్రి వడిఁ దాల్చి కడున్
గోవులఁ గావవె శ్రీవసు
దేవాత్మజ వేంకటేశ దితిజవినాశా! 33

క॥ గోపవధూజనములతో
నేప్రొద్దును గలసి మెలసి యిచ్ఛారతులన్
రేపల్లెవాడ నుంతు ద
యాపర శ్రీవేంకటేశ యఘచయనాశా! 34

క॥ కాళీయభుజగరాజఫ
ణాళిన్ గౌతుకముతోడ నమరులు వొగడన్
లీలానటన మొనర్చిన
బాలుఁడవౌ శ్రీవేంకటేశ భవభయనాశా! 35

క॥ నారీమణి రుక్మిణికై
ఘోర రణమొనర్చి రాజకోటులతోడన్
ఘూఁత మెఱయఁగ శ్యాలకు
బీర మణఁచు వేంకటేశ భీతివినాశా! 36

క॥ దారయు బిడ్డలు మిక్కిలి
దారిద్ర్యముచేఁ గృశించుతఱి విప్రుఁడు విం
జేరఁగ సిరుల నొసంగితి
వౌరా శ్రీవేంకటేశ యఘచయనాశా! 37

క॥ సురసిద్ధసాధ్య కిన్నర
గరుడాదులు విక్రమంబు గణుతింప మురా
సురయుతముగ నరకనిశా
చరుఁ జంపవె వేంకటేశ శత్రువినాశా। 38

క॥ పాండుసుతుని క్రతువున భూ
మండలపతు లెల్లఁ జూడ మదగర్వితునిన్
దండార్హుని శిశుపాలుని
ఖండింపవె వేంకటేశ కలుషవినాశా। 39

క॥ సంప్రథన కర్మశూరతఁ
దెంపరియౌ భీముచేత ధృష్టు సహంతా
సంపన్నుఁ జరాసంధునిఁ
జంపింపవె వేంకటేశ శత్రువినాశా। 40

క॥ దండితరిపు సైన్యుండగు
పాండవమధ్యమున కెలమిఁ బ్రాణసఖుఁడవై
ఖాండవము దహింపవె మును
జండప్రభ వేంకటేశ శత్రువినాశా। 41

క॥ గురుభీష్మాదుల చెంగటఁ
బరిషన్మధ్యంబునందుఁ బాంచాలికి వ
స్త్రరహితకును నంబరములు
గరుణింపవె వేంకటేశ కలుషవినాశా! 42

క॥ బంధురనిజవిశ్వాకృతి
గాంధారీ వల్లభునకుఁ గాన్పింపఁగ గ
ర్వాంధులు భయపడ దృష్టులు
సంధింపవె వేంకటేశ శత్రువినాశా! 43

క॥ కౌరవసేనాసముదయ
పారావారంబుఁ జొచ్చి బడబాగ్నిక్రియం
గారించు పృథాసుతునకు
సారథివౌ వేంకటేశ శత్రువినాశా! 44

క॥ దురమున గురులం బెద్దలఁ
బరికింపుచు శోకమోహభరితాత్మకుఁడౌ
నరునకుఁ దత్వముఁ దెలిపిన
పరమపురుష వేంకటేశ భవభయనాశా! 45

క॥ ఇద్ధప్రకాశమగు నీ
బుద్ధాకృతి జనములకును బూజ్యముగాదే
శ్రద్ధాభక్తియుతంబుగ
నిద్ధరణి న్వేంకటేశ యింద్రాదీశా! 46

క॥ తురగారూఢుఁడ వగుచును
గరవాలము చేతఁ బూని గల్క్యవతార
స్ఫురణజ దురుష్కసేనఁజ
బరిమార్పవె వేంకటేశ భవభయనాశా! 47

క॥ దురితభవబంధచయ సం
హరణంబులు తరుణకిసల యాత్యరుణంబుల్
విరతము భజియించెద మీ
చరణంబులు వేంకటేశ శత్రువినాశా! 48

క॥ నీతో సమానదైవము
భూతలమునఁగాదు సకలభువనములందు
ద్ద్యోతింప రనుట వేద
ఖ్యాతముగా వేంకటేశ కలుషవినాశా। 49

క॥ గురుఁడవు తల్లివి దండ్రివి
పరదైవం బీవె గాక పరులెవ్వరు నా
మొఱ విని కావఁగ సర్వే
శ్వర రావా వేంకటేశ శత్రువినాశా। 50

క॥ జగములను సృష్టిసేయఁగఁ
దగురీతిని బ్రోవ నడఁప దక్షుఁడ వీవే
నిగమాంత వేద్యరూపా
జగదీశా వేంకటేశ శత్రువినాశా। 51

క॥ నిగమములయందు గుప్తము
సుగమమె నీయొఱుక కడువిశుద్ధులు విబుధుల్
స్వగతముగ నెఱిఁగి తెలిపిరి
ఖగవాహన వేంకటేశ కలుషవినాశా। 52

క॥ దురితంబులు నీదగు సం
స్మరణంబునఁ దూలు నగ్ని సంస్పర్శముచేఁ
జొరుగాకులవలె వేఁడెద
శరణ మగుము వేంకటేశ శత్రువినాశా। 53

క॥ కరిరాజవరద నీదగు
చరితామృత మెలమిఁ గ్రోలి శాశ్వతపదవుల్
పురుహూతాదులు పడసిరి
కరుణింపుము వేంకటేశ కలుషవినాశా! 54

క॥ అణిమాద్యైశ్వర్యంబుల
నమువుపఱిచి భక్తవితతి కతిముద మొప్పం
గను వైకుంఠ మొసంగవె
వనజాక్ష వేంకటేశ భవభయనాశా! 55

క॥ జనహితకృతి నార్తావన
ఘనమతి నతిధర్మరతి నకలుషాకృతి నీ
వినుతించు వ్రతివి విబుధులు
వినుతింతురు వేంకటేశ విశ్వాధీశా! 56

క॥ తరులందును గిరులందును
ఝరులందును ధరణి నాకసమునందుఁ జరా
చరములయందును నుందువు
విరంతరము వేంకటేశ నిఖిలాధీశా! 57

క॥ నీకు న్వెలియగువస్తువు
లోకాలోకమ్ము దాటి లో వెలి నెందున్
లేకుండుట సర్వాత్ముఁడ
వై కలవో వేంకటేశ యఖిలాండేశా! 58

క॥ ఈశానబ్రహ్మాదులు
నీశాసనమునను గాదె నిఖిలైశ్వర్య
శ్రీశాలు లగుచు వెలయుచు
రీశా శ్రీవేంకటేశ యింద్రాదీశా! 59

క॥ క్రూరుఁడ నవిచారుఁడ దు
ర్వారభవాంబునిధి బడి దొరలుచున్నాఁడన్
దేరిచి దరిఁజేరిచి నను
దారి నడపు వేంకటేశ దైత్యవినాశా! 60

క॥ దీనుండను ముజ్జగముల
దీనదయాపరుఁడ వీవు దిక్కవి మదిఁ బెం
పూనిన వేడుక నమ్మితి
శ్రీనిలయా వేంకటేశ శేషగిరీశా! 61

క॥ వారణరక్షణ ప్రియ భయ
హరణ భరితాంతరంగ యనవరతము నేఁ
గోరిన కోరిక లొసగ వ
దేరా శ్రీవేంకటేశ యింద్రాదీశా! 62

క॥ ధనసంపద యట్టే యా
వనసంపద మీసతేనె వంటివి వేఁడన్
వెనుకాడెద వీవిఁక బర
మును వేఁడెద వేంకటేశ భువనాధీశా! 63

క॥ ధనికుల నెంతయు వేఁడినఁ
దృణమైన లభించ దడవి దొరకొనకున్నే
ఘనముగ ఫలమూలాదులు
నినువేఁడఁగ వేంకటేశ నిఖిలాధీశా! 64

క॥ మునుపటి జన్మమ్ములలో
ననువుగఁ దాఁజేసినట్టి యతిపుణ్యవశం
బునను భవద్భక్తుండగు
మనుజుఁడు శ్రీవేంకటేశ మాప్రాణేశా! 65

క॥ ఘనదారేషణ పుత్రే
షణ విత్తేషణ విమోహసంపాదితమౌ
వనటఁ గుందెడి పురుషుఁడు
వినుఁ గనునే వేంకటేశ నిఖిలాధీశా। 66

క॥ హరి నీవె హరుఁడ నీవే
సరసిజోద్భవుఁడ నీవె శక్రుఁడ నీవే
ఖరకరుఁడవు శశి నీవే
పురుషోత్తమ వేంకటేశ భువనాధీశా! 67

క॥ ధర నీవె సలిల మీవే
శరయోనివి నీవె యనల సఖుఁడవు నీవే
మరువర్త్మ నీవె మురళీ
ధర మాధవ వేంకటేశ దైత్యవినాశా! 68

క॥ నిత్యానిత్యము లీవే
సత్యాసత్యములు నీవె సర్వంసహపైఁ
బ్రత్యక్షదైవ మీవే
నిత్యా శ్రీవేంకటేశ నిఖిలాధీశా! 69

క॥ సాక్షాత్కరించి కరుణా
వీక్షణములఁ జూడ వేర విధినుత లోకా
ధ్యక్షా యుపేక్ష సేయకు
మీక్షణమున వేంకటేశ యింద్రాధీశా। 70

క॥ రక్షింపు మిందిరావా
మాక్షీహృదయాబ్జమిత్ర యక్షీణదయా
రక్షిత మునిజన దానవ
శిక్షక శ్రీవేంకటేశ శేషగిరీశా। 71

క॥ అలమేల్మంగాగురుకుచ
కలశద్వయకుంకుమాంకకలితోరస్కా
విలసన్మకుటశిరస్కా
జలజాక్ష వేంకటేశ శత్రువినాశా! 72

క॥ కడుభక్తితోడ వేఁడిన
విడనాడుట మేరగాదు విశ్వేశ్వర నన్
విడువకుమీ నీవేగతి
జడధిశయన వేంకటేశ శత్రువినాశా! 73

క॥ సిరిగలవాఁడ వటంచును
విరివిగ నీ వెపుడు విఱ్ఱవీఁగెద వరయన్
దరిలేనివాని కొసగని
సిరి యేటికి వేంకటేశ శేషగిరీశా! 74

క॥ సిరి గల్గువారిచిత్తం
బరుణోత్పలభాతినుండు టర్థంబగు నీ
యురమున సిరియుండిన మది
గరఁగదు శ్రీవేంకటేశ కలుషవినాశా! 75

క॥ శ్రుతిదూరమైనభోగవి
తతిచే గర్వితుఁడ నగుచు ధరణీస్థలి వి
చ్యుతిఁ గాంచితి నే నరయఁగ
నతినింద్యుఁడ వేంకటేశ యఘచయనాశా! 76

క॥ నీదారయు నీకొమరుఁడు
నీదగువాహనము లోకవంద్యగుణమునన్
వా దార్జించినవారలు
గాదా శ్రీవేంకటేశ కలుషవినాశా! 77

క॥ నీయాల తటిచ్చంచల
మాయయుఁ దా నిలిచియున్న మనుజుని ఘనునిం
జేయును, బోయిన నీచుని
జేయును, శ్రీవేంకటేశ శేషగిరీశా! 78

క॥ నీతనయుండగు మదనుం
డాతరుణశశాంకమౌళి కపకారకుఁడై
భూతిగఁ జేయఁబడె విప
రీతముగా వేంకటేశ ప్రపుచయనాశా! 79

క॥ నీవాహన మగు ఖగపతి
దేవావళి కన్నమైన దివ్యామృతముం
వావిరి దొంగిలఁడే మును
కేవలముగ వేంకటేశ కల్మషనాశా! 80

క॥ నీ నాభీకమలోద్భవుఁ
డైన విధాతృఁడు గుణాఢ్యు నధికుని నాయు
ర్హీనునిఁగఁ జేయఁడే మఱి
దీనునిగను వేంకటేశ దితిజవినాశా! 81

క॥ నీవంటి మాయవానిం
భూవలయమునందు నెందుఁ బొడగన మా గౌ
రీవల్లభు మోహితునిం
గావింపవె వేంకటేశ కలుషవినాశా! 82

క॥ సురలును దైత్యులు గూడుక
శరనిధి మథియించువేళ జనియించిన యా
పరమామృత మమరులకును
గరుణింపవె వేంకటేశ కలుషవినాశా! 83

క॥ మోహినివై పూర్వము దు
ర్మోహాంధులఁ జేయలేదె మునులను హరువిశా
సాహస మదేమి నీకు ని
రీహా శ్రీవేంకటేశ యింద్రాదీశా! 84

క॥ దాసుని నను విడనాడిన
దాసావనబిరుదు నీకు దబ్బఱ గాదే
శ్రీసఖ నీసన్నిధి సం
వాస మొసఁగు వేంకటేశ వనజాధీశా। 85

క॥ దానగుణ మించు కేనియు
గానక ధనవంతుఁడైన కడులోభిని స
మ్మానించు జడుఁడు నిన్నుఁ గ
ధ్యానింపఁడు శ్రీవేంకటేశ దైత్యవినాశా। 86

క॥ వడ్డీజీవన మిలపైఁ
జెడ్డతన మటంచు మునులు చెప్పఁగ వినమే
వడ్డీకాసులు గొను టది
దొడ్డతనమ వేంకటేశ దురితవినాశా। 87

క॥ ధనవంతుఁడయ్యుఁ బందిత
జనములఁ బోషింపలేని జనుఁడు జఘన్యుం
డను నపదూఱుం జెందక
ఘనుఁడగునే వేంకటేశ కలుషవినాశా! 88

క॥ ధనమార్జించినతఱి స
జ్జనులను బుధజనులను సాధుజనులను రక్షిం
చినవాఁడె ధన్యుఁడగు కవి
జననుత శ్రీవేంకటేశ శత్రువినాశా। 89

క॥ పరులకు నుపకృతిసేయని
నరుజన్మము తల్లికడుపునకుఁ జేటు సుమీ
పరధర్మము పరహితమే
పురుషోత్తమ వేంకటేశ భువనాధీశా। 90

క॥ పరసతులదోష మెన్నక
పరభామను జూచి తనదుభగినికి సుతకున్
వరి యనుకొను నరుఁ డుత్తమ
పురుషుఁడు శ్రీవేంకటేశ భువనాధీశా! 91

క॥ అరయఁగ బరోపకారము
పరధర్మము దానియట్లె పరపీడనమున్
బరమాధర్మము ధర్మే
త్తరత నొసగు వేంకటేశ దైత్యవినాశా। 92

క॥ ఎఱిఁగెఱిఁగి చెడుగుచేసెడు
కొఱగాని దురాత్మ నెట్లొకో సరిదిద్దన్
జిఱుకత్తిచేతఁ గఱ కఱ
నఱుకవలెనొ వేంకటేశ నాకాధీశా। 93

క॥ నీపాదకమలసేవా
వ్యాపారతఁ జెలఁగుచున్నవాని కసాధ్యం
బేపట్లను గలుగదు భువి
లోపల శ్రీవేంకటేశ లోకాధీశా। 94

క॥ సురుచిరలీలన్ జగముల
కిరవగు గర్భంబుగలుగు నీశ్వర నీకుం
ధరణీస్థలి నను బ్రోచుట
భరమా శ్రీవేంకటేశ భవభయనాశా। 95

క॥ అరమరసేయక నన్నున్
బరిచరుఁగాఁ జేసికొనుట బహూథంగుల నీ
పరిపూర్ణత్వమునకుఁ దగు
సరణియె శ్రీవేంకటేశ శత్రువినాశా। 96

క॥ జడమతిని దోషినని నా
యెడ నేరములెన్నె దేమి యిల జనకుఁడొగిన్
గొడుకున్ మూర్ఖుని విడుచుట
నడవడియే వేంకటేశ నాగగిరీశా। 97

క॥ పరసద్గుణముల మెచ్చుచుఁ
బరసంపద కిష్టపడుచుఁ బరనిందాదుల్
తొఱఁగినవాఁడిమ్మహి స
త్పురుషుఁడనం బరగుగాదె భువనాధీశా। 98

క॥ నీనామశతము పేర్కొనఁ
గా నీపైఁ బద్యశతము గల్పింపంగా
మానస ముప్పొంగెను నీ
ద్యానార్థివి వేంకటేశ ధర్మోద్దేశా। 99

క॥ కింకరకల్పకమా భవ
సంకటహరనామ శేషశైలస్థేమా
అంకిత మిది గొను మోంకా
రాంకూరా వేంకటేశ యఖిలాండేశా। 100

శ్రీ

శ్రీ వేంకటేశ్వర లఘుకృతులు

వేంకటాచలధామతారావళి

* * *

క॥ శ్రీమహిళామహిమహిళల
తోమమ్ముఁ బోషింపవచ్చితో నేఁడైనన్
బ్రేమమున సజలజలద
శ్యామలతనుధామ వేంకటాచలధామా. 1

క॥ రావయ్యా యేడుగొండల
దేవుఁడవా శరణు శరణు దితముమతాహం
భావనమనపావనజన
తావనఘననామ వేంకటాచలధామా. 2

క॥ నే నెక్కడ మీ విభవము
దా నెక్కడ నేర్చి పొగడఁ దరమా నాకున్
దానవకులతానవకల
నానవబలధామ వేంకటాచలధామా. 3

క॥ అవధారు దేవ బవదధి
నవకవన మొనర్ప నేర్పు నా కొసగుము దా
నవవనదావీభవదా
హావబాహాస్త్రైన వేంకటాచలధామా. 4

క॥ కోరినవరాలరాయఁడ
వౌరా! దుర్నిగ్రహోగ్రగ్రహాగ్రహిళదరా
ధారమహోదారమహో
దారమహోద్దామ వేంకటాచలధామా. 5

క॥ అమ్మమ్మ రాజసం బిటు
రమ్మని మమ్ముఁ జేరదీయ రాదా యసురీ
ధమ్మిల్లా మోదభిదా
హమ్మహనిస్సీమ వేంకటాచలధామా. 6

క॥ భవదంఘ్రిద్వయసేవా
ప్రవణులఁ గావింపవా దురాత్ముల మగు మ
మ్మవిరళభవానుభవజగ
దవనమహోద్దామ వేంకటాచలధామా. 7

క॥ తొలుపలుకు గిలుకుపావలు
గులుకుభవత్పదయుగం బకుంఠితభక్తిఁ
గొలుతుఁ త్రిభువనహేలా
హాలదసురవిరామ వేంకటాచలధామా. 8

క॥ శరణాగతాను ధావన
బిరుదాంకుఁడ విపు డదేల పిలిచిన దయతో
నరుదే వరిరంహస్సం
హరణరణస్థేమ వేంకటాచలధామా 9

క॥ ఎపుడును శరణాగత వ
జ్రపంజరపు బిరుదుదాల్చు రాజవుగా మ
మ్మిపుడేల తేలఁ జూచెద
వపరిమితస్థేమ వేంకటాచలధామా. 10

క॥ నీబంటనె ముమ్మాటికి
నీబంటనె వేఱొకండనే జగదవన
శ్రీబంధ బంధురాంఘ్రి మ
హాబిరుదోద్దామ వేంకటాచలధామా. 11

క॥ దాసుని యిల్లా లలసిన
యోసామీ కొంచె మనక యుప్పరతట్టల్
మోసితి వట భక్తా ర్తిని
రాసరసోద్ధామ వేంకటాచలధామా. 12

క॥ మెచ్చెదవుగాక భక్తుల
కిచ్చెద వీరానిపదవు లిందును నందుఁగా
గచ్చుగఁదిరిగెద వఖిల వి
యచ్చరనిస్సీమ వేంకటాచలధామా. 13

క॥ ఒకటానోచనిగొడ్రా
లికి బిడ్డల నిత్తువట భళీ జగముల నీ
వొకఁడవె దైవశిఖామణి
వకలుషగుణధామ వేంకటాచలధామా. 14

క॥ ముజ్జగముల నేలెడు నీ
బొజ్జకుఁ జేరుళ్ల బియ్యపుందళిగ లయో
సజ్జాయె బ్రతుకు సమిచుద
యజ్జఝగోష్ఠేమ వేంకటాచలధామా. 15

క॥ ఎల్లప్పుడు నీతోమని
పల్లైరముల నారగించు బల్ జాణవు చే
సళ్ల వట పోయి వేఁడెద
మల్లదె నీలేమ వేంకటాచలధామా. 16

క॥ ఇల్లిల్లు దిరిగి నీవొక
చెల్లనికాసునకు నైనఁ జే సాచెదు హా
ల్లల్లసిరులెల్ల నొసగెడు
నల్లదె నీలేమ వేంకటాచలధామా. 17

క॥ వేసరక వడ్డి కాసుల
కాసులచే వింత లిబ్బి గట్టెద వీఁక నీ
యానవలెఁ గాదె యడియవి
యాసయు నోరామ వేంకటాచలధామా 18

క॥ ఆడియాల మెఱుఁగ నీ వడు
గడుగుం దండాలసామివా దండము నీ
యడియఁడను నీవె మాకొాడ
యుఁడ వసురవిరామ వేంకటాచలధామా. 19

క॥ కలకాలము నాపద్రొ
క్కులు సంపద మఱపు లేలాకోయవి కొదవల్
దలఁచకు మాశ్రితరక్షా
హాలహాలికోద్దామ వేంకటాచలధామా 20

క॥ నిగ్రాహ్యుఁడ నేనైన న
నుగ్రహావదపాంగములఁ గనుంగొను మతి దు
ర్నిగ్రహమహోగ్రహాగ్రస
నాగ్రహహృన్నామ వేంకటాచలధామా. 21

క॥ భూతప్రేతపిశాచ
వ్రాతంబులు దొలఁగవా భవత్పదరేణు
వ్రాతంబు సోకినను జగ
దాతంకవిరామ వేంకటాచలధామా 22

క॥ వేంకటపతి వేంకటపతి
వేంకటపతి యనినఁ దొలఁగవే గ్రహశంకా
తంకంబు లఖిలజగద భ
యంకరశుభనామ వేంకటాచలధామా. 23

క॥ పలుమఱును బెక్కు వేషం
బులు పన్నక నీదుసముఖమున నాడెదు న
న్నలసితివి చాలు వీఁక నను
మలఘుదయారామ వేంకటాచలధామా. 24

క॥ వెనువెంట వచ్చువారల
ననుపుటకై తడసెదేని యమభటజనభం
జనపాంచజన్య మపు డొ
య్యనవొత్తుము ప్రేమ వేంకటాచలధామా. 25

క॥ మంగళ మలమేల్మంగకు
మంగళ మలమేలుమంగమగనికి నని మీ
మంగళ మేమఱ మెద సమ
రాంగణనిస్సీమ వేంకటాచలధామా. 26

క॥ శ్రీమదఖిలాండకోటి
స్వామివిగా మాకుఁ గులముసామివిగా యీ
మామీఁదిసుమతి మఱవకు
మామయుహృన్నామ వేంకటాచలధామా. 27

క॥ ఘటియించె హరుముఖావేం
కటపతి నీపేర నొక చొకాటపుఁ గృతి త
ద్ఘటకాగ్రేసరుఁడవు నీ
వట కపటవిరామ వేంకటాచలధామా. 28

తర్కపురి వేంకటశాస్త్రిగళు హేళిద (సంస్కృతోదాహరణ) తెలుగు పద్యగళు

శ్రీ

శ్రీ వేంకటేశ్వర లఘుకృతులు

పంకజాతభవాండేశ శతకము

సీ॥ శ్రీమ త్త్వదంఘ్రిరాజీవసేవాస క్తి
నిరతంబు నామది నిలుపవయ్య
శ్రవణేంద్రియముల మీ సచ్చరితామృత
మధుధార లానఁగా మఱుపవయ్య
నేత్రద్వయంబు మీ నిరుపమసౌందర్య
విభవ మీక్షింపఁ గావింపవయ్య
సతతంబు జిహ్వ మీపతితపావననామ
కీ ర్తన సలుప శిక్షింపవయ్య

తే॥ యేను నీకన్న నితర మే మెఱుఁగ నెందు
దాసుఁడఁగ నన్ను నాత్మలోఁ దలఁపవయ్య
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ!

సీ॥ పదపద్మరజముచేఁ బాషాణమైన లా
పసకాంత కలుషంబుఁ బాపినావు
శరణు సొచ్చిన విభీషణు విపక్షానుజుం
డవక కృపాదృష్టి మనిచినావు
ఆ ర్తయై వేఁడినయంతనే పాంచాలి
కన్యకమానంబు గాచినావు
మకరిపాల్పడినసామజము కుయ్యిడిన నా
లించి వే దాని రక్షించినావు

తే॥ నన్ను నారీతిఁ బ్రోవు మనాథనాథ
నీకు నే నన్యుఁడనుగాను నిజముగాను
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ! 2

సీ॥ కల్పాంతమున బ్రహ్మ కనుమూసి నిదురింప
సోమకుండను రాక్షసుండు కడఁగి
నిగమము ల్మ్రుచ్చిలి నీటిలోఁ జొచ్చిన
జలచరరూపమై సరభసమున
దైత్యునిఁ బోనీక తరిమి గర్వము చించి
విపులవేదమ్ముల వెలికిఁ దెచ్చి
సత్యలోకంబునఁ జతురాననున కిచ్చి
చెలఁగి లోకములు రక్షించినట్టి

తే॥ లోకరక్షకుఁడవు భువనైకవంద్య
నన్ను రక్షించు టొకప్రయత్నంబె నీకు
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ! 3

సీ॥ అమరులు దైత్యులు నమృతంబుఁ గొనుటకై
మందరనగమును మంథదండ
కమ్ముగాఁజేసి కొంకక సుధాంబుధివైచి
తవిలి వాసుకిఁ దరిత్రాడు నేసి
యిరుగడ గైకొని గరిమతోఁ దరువంగ
బ్రుంగన శైలంబు గ్రుంగఁ జూచి
కమఠరూపంబునఁ గర మొప్పి శైలంబు
ధరియించినట్టి శ్రీధరుఁడ వీవు

తే॥ నీకు సంరక్షకులు లేరు లోకమునను
నన్నుఁ గృపతోడఁ బ్రోవుము నలిననేత్ర
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ! 4

సీ॥ కశ్యపాత్మజుఁడైన ఖలుఁడు హిరణ్యాక్షుఁ
డాదికాలంబున నతులశక్తి
ధరణి గైకొని రసాతలమునఁ దాను జాటి
మాటెందు లేకుండ మలయుచుండ
యజ్ఞవరాహమై యవతరించి నిశాటు
ఘనగదాహతి మస్తకంబు దునిమి
కావఁగొమ్మున ధరిత్రిఁ గొనివచ్చి నీటిపై
నిలువంగఁ దనబల మ్మలవరించి

తే॥ విశ్వ మొగి నుద్ధరించిన విభుఁడ వీవు
నీకు నఖిలంబు మ్రొక్కెద నిగమవేద్య
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ!

సీ॥ భ్రాత వధించిన పగఁ దలంచి హిరణ్య
కశిపుఁడు ఘోరదుర్గముల కేఁగి
తపమాచరించి విధాతచే వరములు
కొని మహాదుష్టుడై కనులు విరిగి
తనయునిఁ బ్రహ్లాదు ననుపమచారిత్రు
భాగవతశ్రేష్ఠు బహువిధముల
హింసింప మనుజమృగేంద్రరూపము దాల్చి
కదిసి విపక్ష వక్షము పగుల్చి

తే॥ తునిమి భక్తునిఁ గాచిన ఘనుఁడ వీవు
నిన్ను బ్రహ్మకు నైన వర్ణింపఁదరమె
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ!

సీ॥ బలి యను దైత్యుండు బలసూదనునిఁ దోలి
నాకంబు గైకొని ప్రాకటముగ
మూఁడులోకంబుల ముదముతో వెలుఁగంగ
నదితితపంబున కాత్మ మెచ్చి

వామనరూపమై ప్రేమతో నుదయించి
బలిని దానము మూఁడు పదము లడిగి
ముల్లోకములు నిండి మొనసి వైరోచను
బంధించి వజ్రికిఁ బదవి యొసగి

తే॥ సద్విభక్త శరణ్యుఁడ వనఘచరిత
నిన్ను నుతియింప శక్యంబె నీరజాక్ష
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ! 7

సీ॥ భార్గవకులమునఁ బావనుండై నట్టి
జమదగ్ని సుతుఁడవై జననమంది
తండ్రినిఁ జంపినదారుణకర్మునిఁ
గార్తవీర్యార్జునుఁ గదిసి వేయు
చేతులు పరశువుచేఁ ద్రుంచి పొలియించి
రాజవంశములు నిర్వంశములుగఁ
జేసి ధారుణి యెల్ల భూసురులకు దాన
మిచ్చినరాముఁడ వీవ కావె

తే॥ నిను నుతింపంగ వశమె శేషునకు నైన
విమలచారిత్ర సంపుల్లకమలనేత్ర
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ! 8

సీ॥ పౌలస్త్యుఁడైన రావణుఁడు బ్రహ్మను గూర్చి
తపము గావించి విధాతవలన
వరములు గైకొని సురుల బాధింపంగ
నమరులు మునులు మిమ్మాశ్రయించి
తమపడ్డబన్నముల్ తగ విన్నవించిన
భువనముల్ రక్షించ బుద్ధిఁ దలఁచి

దశరథాత్మజుఁడవై ధారణి జన్మించి
దశకంఠుబలసహితంబుగాఁగ

తే॥ వసుధఁ గూల్చిన యా రఘువరుఁడ వీవ
యేను నీమహిమం బెన్న నెంతవాఁడ
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ। 9

సీ॥ ధారుణి దుష్టవర్తనుల మోవఁగలేక
బ్రహ్మపాలికి నేఁగి బాధపడిన
ద్రుహిణుండు వసుమతీసహితంబుగా మిమ్ముఁ
జేరి ప్రణామముల్ చేసి వసుధ
రక్షింపు మని వేఁడ రాజవంశంబున
వసుదేవసుతుఁడవై వెస జనించి
ఖలులైన ధారుణీశుల నెల్లఁ బరిమార్చి
భూభార ముడిపిన పుణ్యమతివి

తే॥ రాముఁడవు నీవె కావె పురాణపురుష
నిన్ను వర్ణింప శక్యమే నిర్మలాత్మ
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ। 10

సీ॥ త్రిపురదైత్యులు భారతీనాథువరముచే
సురల కసాధ్యులై యురుబలమున
మూఁడులోకములకుఁ గీడాచరింపుచు
జరియింప నీక్షించి హరుని రథికు
గావించి సారథిగాఁ బద్మజు నమర్చి
నీవు బాణంబవై నేర్పు మెరసి
రాక్షసస్త్రీ పతివ్రతము భంగము సేయు
తలఁపున బౌద్ధావతారమెత్తి

తే॥ పౌరకాంతలనియమముల్ పాపి పురము
లొకటిగాఁ గూర్చి కాల్చిన యోధవీవు
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ! 11

సీ॥ కలియుగాంతంబున ఖలులు రాజ్యము సేయ
సకలధర్మములు నష్టంబు లగుచు
పాపభూయిష్ఠమై బ్రాహ్మణుల్ వ్రాత్యులు
రాజులు తస్కరప్రాయు లగుచు
వర్తింప శ్రుతులను వరనదీజలము లు
త్పన్నంబులై మహాక్షామదాంబ
రంబుల ధరణీతలంబు తల్లడమందఁ
గల్కిరూపము దాల్చి ఖడ్గధారఁ

తే॥ బాపకర్ముల నెల్లను రూపుమాపి
ధర్మమవనిఁ బ్రతిష్ఠించి తనరె దీవు
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాత భవాండేశ వేంకటేశ! 12

సీ॥ జగతి పాదము లాకసము నాభి విశ్వాస
మనిలుండు రవిచంద్రు లక్షియుగము
దిశలు కర్ణంబులు దివి శిరం బనలుండు
వదనంబు జలములు పాణియుగము
జంగమస్థావరసహితమై యున్న యీ
విశ్వంబు నీకుక్షి విమలచరిత
ఆద్యంతరహితుఁడ వసదృశుండ వనంతుఁ
డవు నచ్యుతుండవు భవవిదూర

తే॥ విశ్వమంతయు నీమూర్తి వేఱలేదు
నిన్ను శరణంబు వేఁడెద నిష్కళంక
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ! 13

సీ॥ నీ పదాంబుజములు నిత్యంబు పూజ గా
వింప నికరముల పెంప దేల
ప్రేమతో నీచరిత్రామృత మనుదినం
బానంగలేని యవ్వీను లేల
నీదివ్యనామంబు నిరతంబు పఠనంబు
సేయంగలేని యీజిహ్వ యేల
నీయుత్సవములకుఁ బాయనిభక్తితో
నడవకయున్న యియ్యడుగు లేల
తే॥ నిన్నుఁ గడువేడ్కఁ జూడనికన్ను లేల
యిన్నియును జిత్రరూపంబు లెన్ని చూడ
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ! 14

సీ॥ నీపదాంభోజముల్ నిశ్చలహృదయుఁడై
యతిభక్తిఁ బూజ సేయంగవలయు
పావనంబైన మీ పాదపద్మములకు
ముదమొప్ప నిలఁజాగి మ్రొక్కవలయు
పాపహరంబు మీపాదాబ్జతీర్థంబు
లేపార జిహ్వయం దిడగవలయు
నీపదాబ్జార్చిత నిర్మలతర తుల
సీదళం బెలమి భక్షింపవలయు
తే॥ వినతుఁడై మిమ్ము శరణంబు వేఁడవలయు
కలుషములఁబాసి మిమ్ముఁజేరి వెలయవలయు
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ! 15

సీ॥ నీచరిత్రంబులు నిరతంబు వినువాఁడు
వసుధాధిపత్యంబు వాంఛపడఁడు
నీపాదకమలసేవాపరుం డగువాఁడు
స్వర్గభోగంబులసరణిఁ జనఁడు

నీదివ్యమంత్రమే నిష్ఠగాఁ గలవాఁడు
చక్రవర్తిత్వంబు సరకుగొనఁడు
నీమూర్తి నాత్మలో నేర్పునఁ గనువాఁడు
బ్రహ్మలోకసుఖంబు భ్రాంతిపడఁడు
తే॥ కల్పవృక్షంబు ముంగిట గలుగువాఁడు
అడవి నున్నట్టిఫలముల కాసపడునె
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాందేశ వేంకటేశ! 16

సీ॥ కరుణారసాపాంగ ఘనవిభశ్యామాంగ
పతగరాజతురంగ ధృతరథాంగ
పావనచారిత్ర పద్మజస్తుతిపాత్ర
శంకరసన్మిత్ర జలజనేత్ర
పతితపావననామ జితదానవస్తోమ
పాలితసుత్రామ భవవిరామ
జలనిధిగంభీర సద్భక్తమందార
నిరుపమాకార వర్ణితవిహార
తే॥ సంతతోల్లాస సజ్జనస్వాంత వాస
సర్వలోకేశ మునిజనసన్నిదేశ
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాందేశ వేంకటేశ! 17

సీ॥ అన్య మెఱుంగక యహరహంబును భవ
త్కైంకర్యమునఁ బ్రొద్దు గడపవలయు
నితరవాంఛలు మాని సతతంబు నీకథా
సుధ కర్ణపుటముల జుఱ్ఱవలయు
నీవె దైవంబని నెఱనమ్మి సకలార్థ
సంపత్తి నీకు నర్పింపవలయు

ధర్మార్థకామము ల్దలఁపక నీదివ్య
పదమువ కయనంబు వెదకవలయు

తే॥ నీకృపకుఁ బాత్రభూతుఁడై నెగడవలయు
విన్నుఁ జేరంగఁగోరుప్రపన్నుఁ డెపుడు
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేఁకటేశ! 18

సీ॥ పరమేష్ఠినుతిపాత్ర నిరుపమచారిత్ర
శశిదివాకరనేత్ర శ్యామగాత్ర
మరమునీశ్వరగేయ వరనూపురామ్నాయ
దళితదైతేయ పద్మాసహాయ
కాకుత్థ్సకులదీప ఖండితహరచాప
విశ్వస్వరూప రవిప్రతాప
సర్వలోకాధార సద్గుణాలంకార
శ్రుతిగుహాసంచార సుతివిహార

తే॥ సంతతోత్సాహ విజితదుర్జనసమూహ
సమరముఖదేవతాభీమ సార్వభౌమ
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ! 19

సీ॥ క్షీరాబ్ధిమధ్య వీచీడోలికాలోల
పన్నగాధీశతల్పంబునందు
పద్మావసుంధరాభామామణు ల్పాద
పంకేరుహంబులు పరిచరింప
భానుకోటిప్రభాభాసమానానూన
కోటీరకాంతులు కొమరు మిగుల
శ్రుతిచతుష్టయము సంస్తుతు లొలిఁ జేయింప
యోగనిద్రారతి నొప్పుమిగులఁ

తే॥ పవ్వళించిన శ్రీమూర్తిఁ బ్రతిదినంబు
భావమునఁ జేర్చి ప్రమోదింతుఁ దేవదేవ
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ! 20

సీ॥ మహితజాంబూనదమకుటంబునందుఁ గనట్
రవికిరణంబులఁ గ్రమ్మరింప
నవరత్నమయగ్రైవేయకముల కాంతి
గండభాగంబుల మెఱుఁగొసంగ
కంఠభాగవిలగ్న కౌస్తుభమణిదీప్తి
దీధితుల్ దిక్కులఁ దేజరిల్ల
రమణీయమౌక్తిక రత్నపంక్తిసహిత్య
అతిశయమ్ముగ వక్షస్థలమునిండ
తే॥ యురమునం దలమేల్మంగ యొరపుసూప
నిలిచియున్నట్టి శ్రీమూర్తిఁ గొలుతునెపుడు
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ! 21

సీ॥ పన్నగాధిపతల్పు పొందుపఱచుతల్పు
భుజగోత్తమకృతతల్పు బహుపరాకుఁ
శాతకుంభమయాళి సదనతలాంతరాళి
పద్మాలయాలోల బహుపరాకు
నిగమాగమస్తోత్ర నినదనానాత్ర
పద్మాక్షపుత్రగోత్ర బహుపరాకు
ధారాధరశ్యామ దళితాసురస్తోమ
పార్వతీనుతనామ బహుపరాకు
తే॥ దేవదేవ పరాకు నీసేవకుఁడను
నీవె దిక్కనియున్నాఁడ నిక్కమింక
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ! 22

సీ॥ నవమోహనాకార నళినపత్రాగార
సర్వలోకాధార సాధువరద
కాంచనాచలధీర కందర్పసుందరాంగ
జలధిగంభీర శరణాగతావన
భవలశైకలవిల్ర సరసిజనాభాంగ
సురగణారాధ్య శ్రీ పద్మనాభ
కరుణారసాపాంగ భుజగాధిపశయంగ
శరచ్చ్రోత్రగ్రామణి శోభనాకరము

తే॥ నీకు శరణని వేడెద నోకృపాల
కరుణఁ జూడుము నన్ను నో సురశరణ్య
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ! 23

సీ॥ శరణాగతత్రాణబిరుదు నీకై యుండ
నన్యుల శరణని యడుగ నేల
భక్తులపాలికల్పద్రుమం బీవుండ
విహరింప నన్యుల వేడ నేల
పాపఘ్ని గంగ మీపాదపద్మంబున
విలసిల్ల తీర్థముల్ వెదకనేల
పరగ లోకములకుఁ బ్రభువ నీవై యుండ
విలమానవులఁ జేరి గొలువనేల

తే॥ నిన్నె నెఱనమ్మియున్నట్టి నెయ్యులకు
కొదవ లేమైనఁ గలదె సంపదలెకాక
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ! 24

సీ॥ బ్రహ్మకల్పంబున బ్రహ్మాండమంతయుఁ
బొలుపేది నీయందుఁ గలయుటయును
జలనిధు లన్నియు గలసి యేకార్ణవం
బై కడలెత్తి మిన్నంది ప్రోయ
బాలుండవై వటపత్రపుటంబునఁ
బవళించి యుండగ బ్రకృతి మిమ్ముఁ
బ్రార్థింప మీనాభి పంకజంబునఁ జతు
రాననుఁ బుట్టించి యతనివలన

తే॥ విశ్వమెల్ల సృజించినవిభుఁడ వీవు
నీకు సరివేల్పు లెవ్వరు లోకములను
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ। 25

సీ॥ కంజాక్ష నీపాదకమల తీర్థమునకు
సకలతీర్థంబులు సాటిగావు
కమలేశ మీనిత్యకైంకర్య మహిమకు
సకలయజ్ఞమ్ములు సాటిగావు
పరమాత్మ మీమూర్తి హృదయమం దిడుటకు
సకలతపంబులు సాటిగావు
కేశవ మీనామకీర్తనంబు కిల
సకలధర్మంబులు సాటిగావు

తే॥ విన్ను సేవించుమానవు లెన్నటికిని
భవము నొందరు నీదివ్యపదముచేరి
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ। 26

సీ॥ నీనాభికమలంబులో నుద్భవించి లో
కంబులు సృజియించెఁ గమలభవుఁడు
గంగ నీ పాదపంకజమున జనియించి
వసుమతి యెల్లఁ బావనముఁజేసె
నామ్నాయములు నీముఖాంభోజమున సంభ
వించి విశ్వంబున వినుతికెక్కె
భవుఁడు నీనామజపప్రభావంబున
గళమునందు వహించెఁ గాలకూట

తే॥ మనఘ నీ పాదపంకేరుహాశ్రితులకు
సకలలోకంబులందు నసాధ్య మెద్ది
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ! 27

సీ॥ నీయాజ్ఞ తలఁదాల్చి నిరత మాదిత్యుండు
మేరుప్రదక్షిణం బారఁ జేయు
నీయాజ్ఞ యెదనిల్పి నీరధుల్ చెలియలి
కట్టదాఁట వశంబు గాకయుండు
నీయాజ్ఞ ననిశంబు వాయుదేవుం డొక్క
చోట నిల్వక యెల్లచోఁ జరించు
నీయాజ్ఞ నాత్మలోఁ బాయక మృత్యువు
పాటివచ్చుచునుండు భయముతోడ

తే॥ విశ్వమెల్లను నీయాజ్ఞ వెలయు నెపుడు
విశ్వమయుఁడవు నీవు యోగీశ్వరేశ
శేషశైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాతభవాండేశ వేంకటేశ! 28

———

శ్రీ

శ్రీ వేంకటేశ్వర లఘుకృతులు

వేంకటశైలనాయక శతకము

చ॥ దు[illegible] హరియింప నీ వసుం
ధర[illegible] గమనింపఁ జేయ సుం
దరపు[illegible] జూపిన స్వామి శౌరి సత్
కరుణను [illegible] గల్గిగ వేంకటశైలనాయకా! 1

చ॥ అతులిత[illegible] అన్నిఁటికిం గలి పట్టుఁగొమ్మ స
ద్గతిఁ [illegible] దిక్కెవరింక నంచు లోఁ
గుతుక[illegible] వెల్ల ననుగ్రహించితో
సతత[illegible] వేంకటశైలనాయకా। 2

ఉ॥ పావనమైన నీచరణపద్మయుగంబు నిరంతరంబుగన్
భావమునందు నిల్పికొని ప్రస్తుతిసేయుచునున్న నాయెడన్
దేవర [illegible] తెల్పు రా
జీవ[illegible] వేంకటశైలనాయకా। 3

చ॥ శరణని నీకు మ్రొక్కి[illegible] సేయక నీవు నాయెడన్
పరమకృపన్ [illegible] అన్నియున్
దురమునఁ జేసి [illegible] జూపినంతటన్
వెరవుగ నిన్నె కొల్చెదను వేడుక వేంకటశైలనాయకా। 4

చ॥ కురుపతి [illegible] గోకలు దోచిన నీతిచేత శ్రీ
హరి [illegible] వేఁడినయంతలోన మీ
కరుణనె [illegible] కాంచనచేలము లద్భుతంబుగా
విరివిగ రానె ద్రౌపదికి నింతగ వేంకటశైలనాయకా। 5

ఉ॥ తోయజనేత్ర భక్తజన తోయజమిత్ర రమాకళత్ర ది
వ్యాయుధనీలగాత్ర మునివర్గపవిత్ర పురాణసూత్ర కౌం
తేయసహాయమాత్ర [illegible]
రాయణ [illegible] వేంకటశైలనాయకా। 6

చ॥ కలియుగరాజపై బలువుగర్వ మదించి [illegible]
జలు గోపి [illegible]
వలయము [illegible]
[illegible] వేంకటశైలనాయకా। 7

ఉ॥ దండము పద్మనాభ మురదానవమర్దన మోహనాంగ కో
దండశరప్రచండగద [illegible]
ర్తాండశతప్రతాప [illegible]
దండనగారి [illegible] వేంకటశైలనాయకా! 8

ఉ॥ సారెకు [illegible]
స్మరుసుగంధపుష్పములు [illegible] క
స్తూరిసువాసన [illegible] కపూరసుమిశ్రితచందనంబు శృం
గారపు [illegible]
ల్మారుమ నీకు ప్రేమ [illegible] వేంకటశైలనాయకా। 9

చ॥ ఖరకరకోటితేజ [illegible] శశాంక [illegible]
సుర దివిజార్చితాంఘ్రియుగ [illegible]
ఖరణ [illegible]
స్మరశతకోటి [illegible] వేంకటశైలనాయకా। 10

చ॥ వసుమతి వింత [illegible]
వినువు [illegible]
ననమున [illegible] అవ్య న
లినరుహాన్విత [illegible] వేంకటశైలనాయకా। 11

ఉ॥ ఆసకు మేరలేదు కలుషాత్ముల నెల్లను వేఁడనేను మీ
దాసుఁడ నన్నుఁ బ్రోవుమని దైన్యముఁ బొందితిఁ జూడ నెవ్వఁడిం
గాసిలి త్రోవలేకవిమఁ గావుమటంటివి నీవెదిక్కుయా
వాసవమానసాంబుధి దివాకర వేంకటశైలనాయకా! 12

ఉ॥ పన్నగశాయి నిన్నుమతి బ్రస్తుతిసేయక కాని దోషముల్
పన్నముగావు గానకయె జాలముచేసి యనేకభంగుల
భ్యున్నతయోగమార్గములనూనిన మోక్షము మాటుండఁగాఁ
బన్నిన వారికర్మములుఁ బాయవు వేంకటశైలనాయకా। 13

చ॥ తనువులనెత్తియెత్తి బహుదారుణకర్మములెన్నొ చేసియుఁగా
మనసిజమోహపాశముల మగ్నతనొందితి నీషణంబులం
బనుపడియున్నదోషములు పాయకయుండునె మిమ్ము వేఁడఁగా
వసలముపంటునే చెదలు నచ్యుత వేంకటశైలనాయకా। 14

చ॥ జగములనున్న చేతనులు జాలముచేతనఁ జేయు తప్పులం
దగునటు చిత్రగుప్తుఁడు ఋతంబుగ లెక్కలువ్రాసిచూపఁగా
దిగఁబడసీక కింకరులు తీవ్రపుఁగోపము సేయ నిన్నుఁ బ
న్నగశయ వేఁడఁగావగునె నాఁటికి వేంకటశైలనాయకా। 15

చ॥ నరహరి రామకృష్ణ భువనత్రయపాలక తోయజాక్ష శ్రీ
ధర యని చిత్తమందున సదా నుతియించినవారిపాదముల్
కరములనొత్తి యారజముగ్రక్కున నాశిరమందుఁదాల్తుమీ
రెఱుఁకగవారిచెంతలకు నెన్నటికింజన వద్దటంచుఁ గిం
కరులకుఁ దెల్పెదండధరు కట్టడి వేంకటశైలనాయకా। 16

శ్రీ

శ్రీ వేంకటేశ్వర లఘుకృతులు

వేంకటేశ్వర పంచకము

* * *

సీ॥ అజ్ఞాన మెడలించి సుజ్ఞానమున నుంచి
సద్వృత్తి యొనరించు సామినీదు
పదములు గుఱినుంచి భావంబు గదియించి
సేవించి మిమ్ముఁ బూజింతుసుమ్ము
అతిశాంతి మమరించి వ్రతనిష్ఠ బోధించి
ధన్యునిఁ గావించి దయదలంచి
నీదాసునిఁగనెంచి నేర్పుతో మన్నించి
అతిమోదమొసగించి యాదరించి

తే॥ సంతతోత్సవనిర్మల సదయహృదయ
నేమము లొసంగి మమ్ము రక్షింపుమయ్య
నీరజాతాయత సునేత్ర నీలగాత్ర
విమల సంకాశ జగదీశ వేంకటేశ!

సీ॥ మణిమయభూషణ మంజులభాషణ
సజ్జనపోషణ సార్వభౌమ
దుర్జనభీషణ నిర్జరతోషణ
సద్గుణ మునిగణ స్వాంతశరణ
మందరగిరిధర చందన చర్చిత
సుందర విగ్రహ శుభదచరిత
నందసునందన వందితసనకస
నందనబృంద గోవింద కృష్ణ

తే॥ యెంతో వినుతింతు మదినుంతు సంతతంబు
మోదమొనరించి నీవు నన్నాదరింపు
నీరజాతాయత సునేత్ర నీలగాత్ర
విమల సంకాశ జగదీశ వేంకటేశ!

సీ॥ అహితకౌరవరాజ అగణిత రవితేజ
సతజనసురభూజ సుతబిడౌజ
కాంచననగధీర కారుణ్యరసధార
జలరాశిగంభీర జయవిచార
మాధవగోవింద మధుసూదన ముకుంద
నందకధర ముచుకుంద వరద
కంబుజసన్నుత కదనవిజృంభిత
అమరారివధరత అమితచరిత

తే॥ అందముగ నీవు నాహృదయంబునందు
నిలిచి వేడుక లొనగవే నెమ్మితోడ
నీరజాతాయతసునేత్ర నీలగాత్ర
విమల సంకాశ జగదీశ వేంకటేశ 3

సీ॥ నెఱచందురునిఁదెంచు నెరికందుచెన్నొందు
మోమునకస్తూరి మురువుతోడ
అరవిందమకరంద మిరవొందగానందు
నెరతుమ్మెదల గేరుకురులతోడ
తగసొంపుగనుపింపు వగనింపు గణుతింపు
సుర వైనముత్యాల సరులతోడ
రంగుగామనసుబ్బి పొంగగానాత్రమోల
వంగుగా నలుమేలు మంగతోడ

తే॥ వెలిచియున్నట్టి నిన్ను వర్ణింతు మదిని
శేషశైలాగ్ర సింహాసన చిద్విలాస
నీరజాతాయత సునేత్ర నీలగాత్ర
విమల సంకాశ జగదీశ వేంకటేశ। 4

సీ॥ ఏమాట విన్నను నీమాటగా నాదు
పీనుల కింపుగా విందునయ్య
ఏమూర్తిగను గొన్న నీమూర్తిగా నాదు
కనులకు సొంపుగాఁగాంతునయ్య
నే నెదేరుచిగొన్న నీప్రసాదపురుచి
పగిది నాజిహ్వకు పట్టునయ్య
ఏకాంతి పరికింప నీకాంతిగా నాదు
మదికి నానందంబు మనుపునయ్య

తే॥ ఇట్లు నీదయచేత నే నేదివేడ
వేడ్కఁదలఁకొత్తగా సంభవించెనయ్య
నీరజాతాయత సునేత్ర నీలగాత్ర
విమల సంకాశ జగదీశ వేంకటేశ! 5

సీ॥ అతిభక్తితోఁడ నేనైదు నీసంబులు
చెప్పినాఁడను సుమ్మి చిత్తగించి
కొంచెపుఁ బద్యంబు లంచును మదిలోనఁ
గొంచక నీవు కైకొనుమి యిపుడు
అప్ప మాటంగా రుకుప్ప మీకరుణకు
నొప్పుగాఁ గొంచెముగొప్ప కలదె
భక్తవత్సలుఁడన్న ప్రతిన నీదే యంద్రు
కృపనుంచి యేలుట కీర్తినుమ్మి

తే॥ ముద్దుపట్టిగఁ జేపట్టి ముద మొసంగి
శుభము లిమ్మిగ దయసేయు సుప్రసన్న
నీరజాతాయత సునేత్ర నీలగాత్ర
విమల సంకాశ జగదీశ వేంకటేశ! 6

శ్రీ

శ్రీ వేంకటేశ్వర లఘుకృతులు

శ్రీ వేంకటాచలేశ శతకము

సీ॥ శ్రీవధూహృదయరాజీవ సప్తతురంగ
రంగద్వినీల నీరదదృగంగ
గంగానదీ స్వచ్ఛకలితకీర్తితరంగ
రంగమందిరవిహారగుణసంగ
సంగతహిత సాధ్వసధ్వంసిభీమాంగ
మాంగల్యగోపభామా భుజంగ
జంగమాచలశోభిసాదరకరణాంగ
యంగజార్తస్త్రీహృతాంతరంగ

తే॥ రంగ యుష్మత్ప్రసాదవిభ్రమ మెసంగ
సంగతి నొనర్తు నీస్తుతిశతక మంగ
మంగళారతి యొనరించి మమ్ముఁబ్రోవు
మఖిలలోకేశ శ్రీ వేంకటాచలేశ। 1

సీ॥ దోషసందోహబంధురతూలికానికా
యహరణాభీల కాలానిలములు
దారిద్ర్యతతసముద్భటతమిస్రసహస్ర
ఖద్యోతసుద్యుతిగౌరవములు
చటులఘోరవ్యాధిపటలీకఠోరదు
ర్ధరదర్దురావలి ద్విరసనములు
దీనార్థివాంఛాప్రదానచింతామణి
కామధుగ్ధేనుదుగ్ధజలవిధులు

తే॥ నవ్యకైవల్యమార్గ సందర్శనములు
శీవి యుష్మత్పదాబ్జ సంసేవనములు
గణుతిసేయ నెవ్వరిచేతఁ గాదు తండ్రి
యఖిలలోకేశ శ్రీ వేంకటాచలేశ। 2

సీ॥ రక్షింపవే భీకరగ్రాహనిహతుఁడౌ
కరివల్లభుని దయాగౌరవమున
పాలింపవే దిశాపతులెల్ల మేలు మే
లని మెచ్చ గతచేలు నక్కచేలు
కరుణింపవే హేమకశిపుఁ ద్రుంచి త
దాత్మజుఁ బ్రహ్లాదుఁ డనెడివాని
మన్నింపవే జగన్మాన్యు దుర్వాసుని
నదలించి హతతోషు నంబరీషు

తే॥ నన్ను మనుపుము పూర్వజన్మకృతపాప
చయ సమార్జిత ఘోరదుష్కర దరిద్ర
చటులరోగాపమృత్యుదోషములు వాపి
యఖిల లోకేశ శ్రీవేంకటాచలేశ! 3

సీ॥ తలక్రిందుగా వ్రేలి తపమాచరించినఁ
గలుగునే సిరి నోముఫలము దక్క
నవనిలోఁగల విద్దె లన్నియు నేర్చినఁ
గలుగునే సిరి నోముఫలము దక్క
దేవళ్ళ నందఱ భావించి కొలిచినఁ
గలుగునే సిరి నోముఫలము దక్క
బహుమంత్రములు నేర్చి మహియెల్లఁ దిరిగిన
గలుగునే సిరి నోముఫలము దక్క

తే॥ నూరకేలబ్బు నెటువంటివారికైన
చాల యుష్మత్కటాక్ష వీక్షావిశేష
గౌరవస్ఫూర్తి గల్గినఁ గల్గుఁగాక
అఖిలలోకేశ శ్రీవేంకటాచలేశ! 4

శ్రీ

శ్రీ వేంకటేశ్వర లఘుకృతులు

వేంకటాచలపతి శతకము

* * *

ఉ॥ శ్రీయలమేలుమంగ కుచసీమల నుంచినకుంకుమాంకను
శ్రీయురమందు నేత్రములఁ జెక్కుల విభ్రమముల్ ఘటింపఁగాఁ
బాయక శేషశైలమునఁ బాల్పడ నిల్చిన తండ్రి కావవే
ధీయుత వేంకటాచలపతీ కలశాంబుధి కన్యకాపతీ। 1

ఉ॥ కంటిని శంఖచక్రములు కంటిని మీపులుకాపుతీర్థ వి
ష్కంటక వాసనారుచులు గంటిని మీచరణాంబుజాతముల్
తొంటి విరూఢపాపములఁ దూలుచు మీమధురప్రసాదముల్
తింటిని వేంకటాచలపతీ కలశాంబుధి కన్యకాపతీ। 2

ఉ॥ నీవు త్రిలోకకర్తవని నేశిలనీటను వేసితేల్తు స
త్త్వావని నీవెకాని మఱిదైవములేదని మద్దుదూతు స
ర్వావళిఁ బట్టి యంఘ్రితలమంటుదుఁజూడుము బంటుశక్తులన్
దేవర వేంకటాచలపతీ కలశాంబుధి కన్యకాపతీ! 3

ఉ॥ నీపదభక్తి నాహృదయనిర్మలపీఠిక నిల్పె నాభవం
బేపు వహించె నాసుకృత మేర్పడె నేఁడుగదయ్య తండ్రి హృ
త్పాపసముద్ర ముద్దవిడి దాటుట మీకరుణాకటాక్షపుఁ
దేపను వేంకటాచలపతీ కలశాంబుధి కన్యకాపతీ। 4

చ॥ విద్దపుటాస్యరఁగమున నిల్పి ప్రబోధపుఁ గాసెగట్టి యే
ప్రొద్దును వెంటఁదంబురను బూనిచి తాత్త్వికనాట్యశాస్త్రపున్
బుద్ధులు సెప్పి నాహృదయపుత్రిక మీకును మేలుపాడఁగా
దిద్దితి వేంకటాచలపతీ కలశాంబుధి కన్యకాపతీ। 5

చ॥ గురుపదసాధనంబు లివిగో భవదంకము లుండుఁ జూడవో
సిరి దళుకొత్తుచున్నయవి శ్రీ తులసీవనమాలికావళుల్
మురిపెపుశంఖచక్రములు ముద్రలు మీతిరుచూర్ణరేఖలున్
దిరుమణి వేంకటాచలపతీ కలశాంబుధి కన్యకాపతీ। 6

ఉ॥ అక్షముఁడైన నేర కెదురాడినదుర్జనుఁడైన తండ్రిసం
రక్షణలేక బిడ్డఁడు సురక్షితుఁడై మనునే జగత్త్రయా
ధ్యక్షుఁడ వీవు దాసజనదక్షసురక్షణదక్షిణక్షమా
దీక్షిత వేంకటాచలపతీ కలశాంబుధి కన్యకాపతీ। 7

శ్రీ

శ్రీ వేంకటేశ్వర లఘు కృతులు

మేల్నాటి వేంకటేశ శతకము

సీ॥ దైవంబు వెదకుచుఁ దత్తరింపఁగ నేల
వర్ణింప గురుఁడు దైవంబుగాఁదె
దైవంబు వెదకుచుఁ దత్తరింపఁగ నేల
వరుఁ డెన్నఁదనకు దైవంబు గాఁదె
దైవంబు వెదకుచుఁ దత్తరింపఁగ నేల
వలనొప్పఁ దండ్రిదైవంబు గాఁదె
దైవంబు వెదకుచుఁదత్తరింపఁగ నేల
వరుస నేలికయె దైవంబు గాఁదె

గీ॥ శిష్యులకు స్త్రీలకును సుతసేవకులకు
తెలిసి చూచినఁ దత్త్వార్థదీప మిదియె
భక్తజన పారిజాతమై పరగువేల్పు
విజయలక్ష్మీశ మేల్నాటి వేంకటేశ! 1

సీ॥ పరమ ఋషిచ్ఛాయ మఱప కాత్మను జారుఁ
గాంక్షించు జారిణీకాంతరీతి
హావభావము విద్యలై దాఱు జోడించి
పూరించు నవ్వేషధారి రీతి
బురదలోపలఁ బుట్టి పెరిగి యంటొందక
తిరిగెడి కుమ్మరపురుగురీతి
సకలౌషధీసారజాతంబు గూడియుఁ
బ్రత్యేక మగుపాదరసమురీతి

గీ॥ యోగపురుషుండు సంసారయోగివలెనె
చెలఁగి పాపము నేపట్లఁ జేరనీఁడు
భక్తజనపారిజాతమైపరగువేల్పు
విజయలక్ష్మీశ మేల్నాటివేంకటేశ! 2

సీ॥ కర్మపూరితచిత్తకమలధారుణి దున్ని
షడ్వర్గపాషాణచయము లేరి
ఆచార్యబోధనం బనుపాదు సవరించి
గురుకృప యనియెడు నెరువు నించి
మంత్రాంతరపుగుత్త మానిపి కవు లిచ్చి
సుజ్ఞానవర్షంబు సొరిదిగురిసి
సాధనాంతరములు చాలించి పదనైన
దంబైన భక్తిబీజంబు విత్తి
గీ॥ భాగవతధర్మమనువెల్గు పాతి మోచి
ప్రబలమైనట్టి మోక్షంబు ఫలముగంటి
భక్తజనపారిజాతమై పరగు వేల్ప
విజయలక్ష్మీశ మేల్నాటి వేంకటేశ। 3

సీ॥ ధర్మార్థకామముల్ దరినిఁ బెట్టినఁ గాని
మునుపటి షడ్వర్గములు విడువవు
బాహ్యేంద్రియంబులఁ బట్టి కట్టినఁ గాని
సప్తవ్యసనములు లుప్తపడవు
సుఖదుఃఖములు రెంటిఁ జూరఁ బుచ్చినఁ గాని
యష్టభోగంబుల యాశవిడదు
సత్ సంగమాదు లాసక్తిఁ బెంచినఁగాని
సకలకర్మంబులు సమసిపోవు
గీ॥ పోయినప్పుడె తనమది బోటియగును
యింతసేయక వైరాగ్య మేల కలుగు
భక్తజనపారిజాతమై పరగువేల్ప
విజయలక్ష్మీశ మేల్నాటి వేంకటేశ। 4

సీ॥ మ్రొక్కినవేళను వెక్కిరించినవేళ
నొక్కటే మనసుగా నున్నవాఁడు
పూలఁజుట్టినవేళ రాల మొట్టినవేళ
నొక్కటే మనసుగా నున్నవాఁడు
కుడుపు వెట్టిన వేళఁ గడుపు గొట్టినవేళ
నొక్కటే మనసుగా నున్నవాఁడు
తల విడుకొనువేళఁ దన్నినవేళను
నొక్కటే మనసుగా నున్నవాఁడు

గీ॥ తరుణులను జూచి మ్రాఁకులసరణులనుచు
యెఱిఁగి నడచినవాఁడెపో పరమయోగి
భక్తజనపారిజాతమై పరగువేల్పు
విజయలక్ష్మీశ మేల్నాటి వేంకటేశ। 5

శ్రీ

శ్రీ వేంకటేశ్వర లఘుకృతులు

వేంకటనగాధ్యక్ష శతకము

శా॥ ఓహో పిల్చినఁ బల్కవేమి దయ లేదో కాక దిక్పాల సం
దోహస్తోత్రమహోర్మిటిం వినగరాదో కాక ప్రాఁతప్పలం
దూహల్ సేయుచు వడ్డికాసులకునై యూరూరవర్తించెదో
ఆహా మేలు మతేమి వేంకటనగాధ్యక్షా జగద్రక్షకా! 1

మ॥ కుడిహస్తంబిటు చూపుచందమిది వైకుంఠం బనేయందమో
జడధివ్రాతపరీత భూ భువన రక్షాదక్షిణంబైన నీ
యడుగుల్ చూడుమనేవొకాక యొకయొయ్యారంబొ సందేహమై
యడిగే. నానతియిమ్ము వేంకటనగాధ్యక్షా జగద్రక్షకా! 2

మ॥ గతమే వింటివి నీచరిత్రములు లెక్కంజాల మాయయ్య యా
శ్రితరక్షామణి నీవెకావె మఱి వేఱే లేదు నీపాదమే
గతి లోకంబుల కాదివంద్యమసమగ్రవ్యగ్రమాయామయో
ద్ధతభూతాళికి రక్ష వేంకటనగాధ్యక్షా జగద్రక్షకా। 3

శా॥ ఆ నీ బంగరుపచ్చడంబువలెవా టా శంఖచక్రాదిసం
ధానానూనవిలాస మాఘనఘనోద్యత్సత్వ మాలోకర
క్షానామం బణిమాదిభాసుర పదాబ్జద్వంద్వ మక్ష్మారె నే
త్రానందమ్ముగఁ గంటి వేంకటనగాధ్యక్షా జగద్రక్షకా। 4

శ్రీ

శ్రీ వేంకటేశ్వర లఘుకృతులు

వేంకటశైలనాయక శతకము

ఉ॥ కీరము బీర మెచ్చి చెలఁగెన్ బిక మోపికతోడ నేచె న
మ్మారుఁడు క్రూరుఁడయ్యె బవమానము మానముతోనసారె వే
సారక దూరెకన్గొనుచుఁ జైత్రుఁడు మిత్రతతోడ వచ్చె నే
తీరున నోర్తు నన్ను నెడతీయక వేంకటశైలనాయకా! 1

చ॥ కలువలకోరి కేరి యొదికమ్ముగఁ గమ్మక ముమ్మరమ్ముగా
వలపులవింటిదంట విరవాజిసరాజిని జిమ్మి నెమ్మి కో
కిల బలముల్ గుముల్ గవఁగ కేకులు కూక లిడంగ దగ్గఱెన్
జెలువుఁడ నీవు నన్ను నెడనేయక వేంకటశైలనాయకా। 2

శ॥ అరవిరికోల కేలఁగొని యంతట నింతట జేరి మీరి వే
గరగరి దుయ్యు తియ్యు విలు గైకొని డీకొని యమ్మరుండు రం
బరిమురి నేయ నాయ మగునా తగునా తెగ వీడనాడ నీ
మెరమెరలేల యేలుకొనుమీ యిఁక వేంకటశైలనాయకా। 3

ఉ॥ లేదలిరాకురేకు పెరలేక మెఱుంగు నబాసుబాకు మీ
ర్జాదౌర నాదురమ్మనహూరమ్మని రమ్మనిమించియించు కోఁ
గాదన కల్లిగల్వగొరకన్ జూరుకంటగఁ గంటఁగంటకం
బాదట నేనెఁ దాళగలనా యిఁక వేంకటశైలనాయకా! 4

ఉ॥ డాలుగ తేఁటిమూక జగడాలపయిన్ జగడాలు నించె మీ
డాలెకిమీఁదురమ్మునగడాలమునన్నెగడాలముంచెఁ బై
డాలపుచిల్కమోవి వగడాలుగ నిన్నగడాలఁవించె నేఁ
డాలను నీకు నన్నువిడనాడక వేంకటశైలనాయకా! 5

ఉ॥ రాకల కించుకల్వవిరి రాకల కాననవింటివానిపై
రాకల కల్కబూనుకనెరాకనులందున దోఁచునట్టి నీ
రాకల కోర్వలే నబలరా కలకాలము నిట్లు నీకు మే
రాకలహింపవద్దు వినరా యిఁక వేంకటశైలనాయకా! 6

ఉ॥ ధీరకుమార మారుఁడ నతీయని తీయని తీయనించు విల్
చేరహిఁ బూనిహెచ్చు మొనసెయ్యనుసెయ్యను శయ్యనొప్పు ప
ద్యారభటిన్ గణించి సొలపై యెదపయ్యెద పయ్యదంతయున్
దీరయి యున్న నన్ను రతిదేల్చిక వేంకటశైలనాయకా! 7

చ॥ పలపులతేఁడునేఁడి దెరువారపుతోరపు పచ్చపచ్చ రా
చిలుక జిరాగురావికనచేసి జరీన కరాసిదూసి కన్
గొలుకులఁ గెంపుసొంపెసఁగ గొబ్బున విబ్బర పుబ్బుగబ్బి గు
బ్బలనెల వంటఁగుమ్మె ననుఁబాయక వేంకటశైలనాయకా! 8

ఉ॥ కమ్మని తమ్మిదోదుమిని గమ్మక నమ్మకరాంకుఁదెమ్మెపై
విమ్మెయి విమ్మెయిన్ గదిమి యిమ్మెయిగుమ్మెనురమ్మురమ్మువే
రమ్ము కరమ్ము నెమ్మది తిరమ్ముగ నమ్మిన నన్ను నెంచి చి
త్తమ్మున మంచి యేలు నిరతమ్మిఁక వేంకటశైలనాయకా! 9

ఉ॥ నెమ్మికిఁ గీరశారికల నెమ్మికిఁ జిల్కపటావిజోదు దో
దుమ్మికి గండుతుమ్మెదల దొమ్మికి కమ్మిన కమ్మదాది నె
త్తమ్మికిఁ దాళజాలను మదమ్మిగురొత్తఁగ నేలి నీవు నన్
రమ్మని గారవించ సుకరమ్మిఁక వేంకటశైలనాయకా! 10

ఉ॥ కాటుకకప్పుబాయల చొకాటముగన్ దొవచిక్కటారిచే
నాట మిటారికెందలిరుటాకుకటారి తుటారి ధాటిగా
వాటునువేటుపోటు సరివాటగు పాటిగ మాటిమీటె వె
న్నాటుగ నోర్వలే మనుపు నన్నిఁక వేంకటశైలనాయకా। 11

ఉ॥ తమ్ములదాయ కా యళిమతమ్ముల మారుఁడుచేరి నఱ లతాం
తమ్ములకోరిచే శుకశతమ్ములు నాతతచూతవాతపో
తమ్ములు గండుకోయిలరుతమ్ములు మంజుళచంచరీక గీ
తమ్ములు గ్రమ్మనేసె రతిదన్నిక వేంకటశైలనాయకా! 12

ఉ॥ కామునిరాక రాకల చొకాటపు చందురరేక రేక యో
మామిడి మోకమోకలనుమమ్ములతేనియవాకవాక ల
య్యామని దాకదాక పసురందపువార్వము కేక కేక నన్
బాములబెట్టఁ దాళగలనా యిఁక వేంకటశైలనాయకా। 13

శ్రీ

శ్రీ వేంకటేశ్వరలఘుకృతులు

శ్రీ వేంకటేశ్వర కల్యాణము

* * *

జయ జయ కరుణాపాంగా। జయ హరిచిత్తాసంగా
జయ వళివిజితతరంగా। జయ జయ యలమేల్మంగా. 1

మంగళ మలమేల్మంగకు। మంగళ మంగజ జనవికి
మంగళమే శృంగారపు। బంగారపు తల్లికివి. 2

జయ జయ కోకిలవాణీ। జయ యలికులనిభవేణీ
జయ జయ యంబుజపాణీ। జయ వేంకటపతిరాణీ. 3

జయ జయ యలమేల్మంగా। జయ శ్రీ వేంకటనాధా
జయ జయ మీకళ్యాణము। జయముగఁ బాడెద నెపుడూ. 4

శ్రీకాంతామణి కౌఁగిట। శ్రీకాంతుం డుండగనూ
ఏకాంతమునకు దొరకొని। వాకొనియెను భృగు విట్లు. 5

ముచ్వురు వేల్పులలోపల। నెవ్వఁడు ఘనుఁడని తపసి
నొవ్వఁగఁ దన్నిన యప్పుడు। నొచ్చిరి మునులును ఘనులు 6

ఉల్లాసపువే ళయుఁగక। మెల్లన ముని యరిగినను
వెల్లివిరిసి సిరి సిగ్గున। కొల్లాపురముననుండె. 7

హరి యచ్చటి కేతెంచి। హరిణీలోచనఁ గాంచి
సరసపుటాసలఁ బిలువగ। హరితో సిరి యిట్లనెను. 8

అరుసముతో శ్రీవేంకట। గిరిపై విహరింపుదమూ
సరగున నట పద్మసరో। వరమునఁ గూడుద మనిన. 9

శ్రీవేంకటగిరి దగ్గఱ। సౌవర్ణముఖీనది దరి
పావన జలముల పద్మస। రోవరమునఁ జేరిననూ. 10

మండిత విభవము తొండై । మండలమునఁ జెలువొందు
కుండలిశయనేశునిఁ దన । నిండిన మదిఁ దలపుచును. 11

కమలాలయకును గనకపుఁ । గమలంబులు ప్రియమనుచు
కమలహితుఁడు లోపలి తన । కమలంబులఁ బూజించె. 12

మించిన కార్తికపుఁ దొలి । పంచమి స్థిరవాసరమున
మంచి ముహూర్తంబున వి । శ్వాంచిత నక్షత్రమున. 13

దినకరకోటి ప్రభలతో । కనకపు కమలము నడుమ
ఘనమగు పద్మసరోవర । మున నిందిర జనియించె. 14

అప్పుడు కావిరి విరిసె । ముప్పిరి పువ్వులు గురిసె
ఒప్పిదములు కిక్కిఱిసె । చొప్పున ధర్మము మెఱసె. 15

సురలును నసురులు ధరణీ । సురలు నరులు కిన్నరులు
ఉరగులు సిద్ధులు మొదలుగ । దొరలు నుతుల నిట్లనిరి. 16

యిందీవరనేత్రంబులు । నిందిందిరచికురములు
యిందుని సరియగు నెమ్మొగ । మిందిరకును గడు నమరె. 17

నాగమువలె నారును బు । న్నాగమువలె బొక్కిలియు
తీగెమెఱుపువలె దేహము । నాగరికకుఁ గడు నమరె. 18

నాములు దవిలెడి నవ్వులు । కోమలమగు సిగ్గులును
సోముని కాముని యందము । తామ రనఁగ నెమ్మొగము. 19

మెఱుఁగుల తిలకపు మదురు । మెఱుఁగులతికలకు నెదురు.
అర నెల కించుక ముదురు । తెఱవ యొఱపుగల నుదురు. 20

కమ్మని తావుల కలువల । క్రొమ్మెఱుగుల తీగలను
తమ్ముల నమ్ముల మీలఁ ది । రమ్ముల కన్నులు గెలిచె. 21

వనజమ్ములకును ఘనమై। కొనఁగల కలువల మించి
మినమినమను పెమిమకుల। కనఁగొనఁగనఁగొన లమరె. 22

కళుకులు శ్రీకారంబుల। కళుకులు గెలిచినయట్టి
బెళుకుల వజ్రపుఁగమ్మల। తళుకుల కర్ణము లమరె. 23

పాటల తిలచంపకములఁ। గోటున గెలిచినయట్టి
నీటగు ముక్కర పిఱుఁదను। తేటగు నాసిక యమరె. 24

అగడుగఁ బగడపు సొగసులఁ। దెగడుచు విగవిగ మమచుఁ
దొగరుల పొగరుఁ జిగురుల। నొగరులనగు నగుమోవి. 25

అలరతిరాయని శంఖము। నలరగ గెలిచినయట్టి
కలకంఠములకు నెక్కువ। గల కంఠము కడుఁజెలఁగె. 26

శ్రీగల నునుపులు మెఱుగులు। సోగల బిసముల మించి
సోగుల బాగుల తీగెల। లాగుల కరములు నమరె. 27

ఒండొంటికి మొనచూపుచు। నిండిన జిగిబిగితోడ
కొండల చెండుల కనకపుఁ। గుండలనగు చనుదోయి. 28

గడగడ వణఁకుచు సింగము। నడుము గడవబెడ గమరె
తొడగవి తొడవగు నొడలికి। తొడవగ సతి నెన్నడుము. 29

కరికరముల నసఁటులనూ। కరభంబులఁ గడుమించె
సిరిగల యొఱపుల మెఱుపుల। గరగరికల నునుఁదొడలు. 30

నునుపుల నసుపుల మనసిజు। ననువుదొనల పెను మొనల
మినుకులకనకపు కాసెల। నునుపుగెలుచు చిఱుఁ దొడలూ. 31

ఉదుటుల నదుటుల మదమున। మదమున బొరలెడి కరులా
పదముల పదిలపుఁ గదలిక। సదమదమను తననడలా. 32

చిలుకో కపురపుఁ బలుకో। యలమించులలో బెళుకో
తిలమను వజ్రపుఁ దళుకో। వలరాయని పూచిలుకో. 33

రంగో యమృతపుఁబొంగో। ముంగిట వెన్నెల చుంగో
సింగారముల యరంగో। రింగుల యలమేల్మంగో. 34

అని యందఱు బహువిధముల। వినుతుల గీర్తింపుచును
కనుచూపుల మిన్నెల్లా। మినమినమని మెఱువగనూ. 35

నెత్తమ్ములు చెంగలువలు। క్రొత్త మధూకంబులును
గుత్తముగాఁ బెనచిన యొక। ముత్తంబగు పూదండ. 36

కరమున ధరయించిన యా। పరముని వరియించుటకూ
వరుఁడెవ్వఁడొ యని తలపుచు। వరుసలఁ గనుగొనె నపుడూ. 37

వాసవుఁడనలుఁడు శమనుఁడు। అసుర వరుణానిలులును
భాసురధనపతి శంకరు। లాసరి నుండగఁ జూచి, 38

ఒక్కని నొల్లక చక్కని। చిక్కని రెక్కల రథమూ
యెక్కిన యక్కమలాక్షుఁడు। దిక్కని మదిలోఁ దలఁచె. 39

రాతిని నాతిని జేసెను। చేతోజాతుని గనెను
ఆతడె పెండ్లికొమారుడు। తాతగు ధాతకు తాతా. 40

అని తనమనమున చనవులు। నునుసిగ్గులు పెనఁగొనగా
కనకపు పువ్వులసరమూ। వనజోదరు మెడవేసె. 41

ఎదమీదను గప్పిన। పయ్యెదలోపలి చనుదోయి
పొదలఁ బొదల పెనుజక్కవ। క్రొదమలగతిఁ బులకించె. 42

అమరులు కొమరులు ప్రమదము। అమరగ తమతమలోనూ
గమకపు తమకము నిండిరి। కమలయుఁ గమలాక్షుఁడునూ. 43

కలువల వైచిన కడు ర। వ్వలయవ్వని నవ్వులను
జలజలమను సూరిపై సిరి। పొలుపగు చూపులఁ గప్పె. 44

వెలుపలి లోపలి వలపులు। మొలకలు మొలచినరీతి
గిలిగింతల యా సొలపుల। పులకలు మేనుల నిండె. 45

కరఁగిన తలఁపుల నంతర। మరసిన నవుఁబువ్వులను
తొరిగెడు చెమటల మేనులు। హరికిని సిరికిని నమరె. 46

హరికిని గుడికన్నదరె। సిరికి నెడమకన్నదరె
దరిదాఁకిన ప్రేమ మిమ్మ। ద్దరికిని కడు దయివాటె. 47

విందుగఁ గడు వేడుక గో। విందుని కాయిందిరకు
సందిటిదండల మెఱుఁగులు। సాహోనినదం బిడెను. 48

దిక్కుల చొక్కపు వాసన। మిక్కుటమై యుండఁగనూ
రెక్కల చుక్కల టెక్కుల। పెక్కులు పువ్వులు గురిసె. 49

నిండు కనకముల రథమూ। పెండి లరంగై యున్నా
అండనె యమరగ పెండిలి। దండియొనర్పఁగఁబూనె. 50

విపుణతఁ గనకపుఁ బుటికెల। కపురపు బియ్యము నించి
యఁపు దిద్దలపై విద్దలు। నపురూపంబుగ నునిచిరి. 51

ఆహరుఁడును కమలజుఁడూ। మోహనముగ తెర దెచ్చి
ఆ హరికిని సిరి నడుమను। వోహణగల మణిపూన. 52

పాయక గురుఁడును గరుడుఁడు। నాయకమగు లగ్నమునా
ఆయత్తం బనియును స। ర్వాయత్తంబని యనిరి. 53

అంతట వేదము గురుఁడు న। వంతుడు దగఁ జదువగనూ
సంతోషమున ముహూర్తము। చింతింపుచు నుండఁగనూ. 54

విభవము తోడుత వేంకట। విభుకల్యాణంబునకూ
గుభులు గుభుల్లన సురదుం। దుభు లప్పుడు మొరయంగా. 55

తెరఁగ్రక్కునఁ దొలగించి। యిరువుర యొఱపులు మెఱయా
పరువపు వయసున నునుసి। గ్గురియాడఁగఁ జెలువమునా. 56

పల్లవకరమునఁ బట్టిన। బెల్లంబును జిలకరయు
చల్లనితలి మును ముట్టిన। వల్లభు శిరసునఁబెట్టె. 57

ఇందిరయును వెంకట విభు। దందపు మోములుచూడా
చందురుఁ దద్దముగూడిన। చందంబున గడుఁజెలఁగె.

ఆ పరమాత్ముఁడు ముందర। చూపులచవులను మించిన
తీపుల మధుపర్కము తరి। తీపులుగా గావించె.

సంగతినేఁగి సముద్రుఁడు। గంగానది జలములతో
శృంగారికి వెంకటపతి। కిం గొని వచ్చెను పాద్యము.

సకలాభరణోజ్జ్వలయగు। సుకుమారిని సహిరణ్యో
దకధారల హరికొసగెను। ఆకలంకుం డారాజు.

హరియును బద్మావతియును। ధరనెల్లను రక్షించుచు
తిరుపతి నా పద్మసరో। వరమున నెలకొనియుందురు.

హరి యురముననే లక్ష్మియు। సరసనె పద్మావతియును
పరమానందముతో భువ। శరనిధి నోలాడుదురు.

శ్రీ

శ్రీ వేంకటేశ్వర లఘుకృతులు

అలమేలుమంగా స్తవము

సిరి నెఱి నీలపురంగు బెడంగుల। చిన్నారిపొన్నారి పెన్నెఱితురుమును
మురువగుపాపట చక్కనుచక్కమ। మొత్తపుముత్తెపుసరిసిందురమును
నుదయారుణకర బింబప్రతిబిం। బోద్యద్ధగధగితశిరోమణియును
ముదురరచందురు నుధరు చలముల౯। మొలచెనోయనజను ముఖతిరు
పచ్చలరచ్చలబొగడల మొగడర। పజ్జలసజ్జరవజ్రపుమురువును [మణియును
విచ్చలవిడివిడికెంపులమంపుల। విరివినెరవుకొనఃబవిరెలహారువును
మగరా కమ్మల కళుక్కుల తళుక్కుల। మలచిన చక్కవిచెక్కుల పెక్కును
పగడపు జగడపు మోవినుపాణియు। పసిమిమిసిమిగలముక్కరవిక్కను
చంపకసుమపరిహాసిక నాసిక। చక్కందనముల నింపగునొంపును
యొరపుగబరపుగదయుకుదయంబై। యొలపునొలపుదగుచూపులకోపులు
మురిపెపుముచ్చటముసిముసినగవుల। మొలచినచిలుకలకలుకులప్రోపులు
కులుకు కలికివాలుందెలి గన్నుల। కొమరులమరుతామరనగు మోమును
అల చిందము చందముగలగళమున। నమరిన మంగళసూత్రపుగోమును
తుదలమొదల సిరిమేలగు జతవల। దొల్కుకళుక్కుకుతికంటుత్తండలు
ఉదిరిపసిఁడి మొగ్గలవిగ్గుల జ। గ్గొందగఁ బొందగు పందిటిదండలు
వలయపునొలపులఝణఝణరవముల। వలనవలవమగు శ్రీహస్తమ్మును
జక్కవనడకలచన్నుంగవపై। సొరై తీరై తగుహారమ్ములు
చిక్కఁగఁజక్కఁగ మేనంబూపిన। సిస్తగు కస్తురి గంబూరంబును
నవవిధులునుగల శ్రీవర్ణనక। ర్ణముల నెదుర్కొను మణిభుజకీర్తులు
సవరణజల్తార్ రైకనలుపుపై। చాందినచక్కనిపతిమల మూర్తులు
చివ్వవనాభి బిలమ్మున వెడలిన। చీమలచాలనఁ దగునూఁగారును
చివ్వకు నాకో నీకో నని బలు। సింగముఁ జెనకెడుకౌనుందీరును
మెచ్చుల కుచ్చెల నెరిపైనొరపై। మెలఁగిచెలఁగు మణికాంచీదామము

గ్రుచ్చుకొనఁగ మానికముగా జెక్కిన । కొలుకుల యుద్యాణపు బలుసీమ మా
కిసమసపిసుముగా దీవులతీవులఁ । గేరు తీరుపిరుదరుదు నొయారము
మినుకు మినుకుమని కదలిన మెరసెడు । మెఱుగుటొయారపు టూరుల బీర మా
నందంబు హాళాహాళికాహాళియఱ । పఱఁదఱమిన జిగిబిగిచిఱుఁదొడలను
కెందామరలగా గని తామరలగా । గెలిచిన మృదుపదముల నిలుకడలు వా
చిటిపొటిప్రేళ్ళగా జిటుకుపొటుకుమనఁ । జిటికెడుమట్టపు మట్టెలభంగులుం
పెటుకున జిలిబిలి గలిబిలిగల టొ । బ్బిలి కాయల బిబ్బరపు టెలుంగులా
బడిబడి గలుగలు గల్లన మొరసెడి । బంగరు టందియ కవసింగారము
నడుగులపైఁ బడు బడుగులగాచుట । కయిపెట్టిన గండర పెండారము
శతకోటిరతి ప్రతిభాభాసుర । సౌందర్యపుఁ దిరుమేని విలాసము
సతతానత సంరక్షణదీక్షా । సంరంభసమగ్రసముల్లాసము
కలిగిచెలఁగు శ్రీవేంకటనిలయుని । ఘనవక్షస్స్థల సింహాసనమున
నెలకొనియల మేల్మంగా దివ్య వి । నిర్మలనామమునందగు ప్రియమున
సకలజగమ్ముల బొజ్జను నిడికొని । సాకిన తల్లి నినినుఁ గొనియాడెద
ముకుళితకరకమలుఁడనై నీకుగా । మ్రొక్కెద నీఁక నాలేములు పీడెద
మాం దీన మనాథం పాహి రమే । మకుటాలంకృత కల్పక కుసుమే
మాం దేవి కృతార్థం కురు పరమే । మంజులచంద్రస్ఫురదురుసుషమే
తుభ్యం మంగళ మధిగతపుణ్యే । తుభ్యం మంగళ మతిలావణ్యే
తుభ్యం మంగళ మార్తశరణ్యే । తుభ్యం మంగళ మఖిజనగణ్యే
శ్రీవరలక్ష్మి జనని నమస్తే । క్షీరాంబుధి సజ్జనని నమస్తే
భావభవాబ్జజ జనని నమస్తే । పాహి మాం జగజ్జనని నమస్తే.

శ్రీ

శ్రీ వేంకటేశ్వర లఘుకృతులు

ప్రసన్న వేంకటేశ్వర మంజరి

* * *

శ్రీరమణీమణి చిత్తప్రియకర । వారిజలోచన వారణభయహర
శంకరసన్నుత సకలామరహిత । పంకజభవపిత భవ్యగుణోన్నత
లోకరక్షణా లోకవిచక్షణ । పాకారిస్తుత భవ్యసులక్షణ
కంబుసుదర్శన ఖడ్గగదాధర । శంబరహరగురు శార్ఙ్గలసత్కర
కనకమయాంబరకౌస్తుభభాసుర । వనజోదర దోర్వహితమహీధర
ఘననీరదసంకాశ సమాశ్రిత । మునిజనపోషిత ముచికుందస్తుత
దేవదేవజగదీశ్వర చిన్మయ । శ్రీవేంకటశిఖరిస్థిత జయజయ
సేవకుఁడగు నేఁ జేయువిన్నపము । నీవే కైకొని కావవె కరుణను
మీచరితంబులు మిగుల నుతింప న । గోచరములుగద కువలయవల్లభ
ఐనను మీచరణాంబుజములమది । నూనిర చించెదనొప్పగుమంజరి
అవధరింపు సర్వాత్మప్రసన్నుఁడ! నవవేంకటనగనాథువిభవములు
వివిధలీలలును వెలసినమహిమలు । వివరించెద నావిజ్ఞతకొలఁదివి
వర్ణగణంబులు వరుసలు తప్పిన । నిర్ణయపదములు నేర్పులకెడసిన
తప్పుదారులవి తఱచై యుండిన । నొప్ప ననుగ్రహ మొనరింపుము దయ
ధరణిమధ్యమున ధగధగితవసు । స్ఫురదురుమణిగణ భూరితటంబుల
సురగరుడోరగ నరఖేచరికి । న్నరచారణులకు నిరవై వెలుఁగుచు
సంపన్నగమన జెలఁగెడు మేరువు । వంపగు దక్షిణ వార్ధిమధ్యమున
పొగడొందెను జంబూద్వీపం బన । నగణితమహిమలనభిరామంబై
అందలి బహునారాయణ పూజా । మందిరములలో మహివిలసితమై
నూటయెనిమిదగు మేటిస్థళమ్ముల । పాటింతురు తిరుపతి నతిశయముగ
శేషాచలమునఁ జెలువు దలిర్పుచు । భాషాపతికిని ఫణిపతికైనను

వర్ణనసేయఁగ వశమే రత్న । స్వర్ణమయంబులు సానువు లమితము
కోనలు వాఁగులు గుహలు వనంబులు । నానానోకహసూనవికాసము
లమరద్రుమములు విమలోదకములు । కమలాకరములు గణనాతీతము
లలరులతేనెల నలరెడు తావులఁ దులకించెడు పూఁదోటలు బహుళము
శశికాంతమ్ముల మిసిమి దనర్చెడు । విశదసౌధముల వీధుల సొబగులు
పచ్చలతోరణ పంక్తులకడపల । మెచ్చగుముత్యపు మెఱుఁగు ముగ్గులును
బంగరురంగు దొరంగెడి గృహముల । శృంగారమ్ములు చెప్పనశక్యము
చాతుర్వర్ణ్యాశ్రమములు తప్పక । నీతివహించిన నిఖిల ప్రజలును
నవరత్నంబులు నవధాన్యంబులు । నవయౌవనవతులవు సుందరులును
గురుసంపద్భాసురమగు నాపుర । వరమున మణిగోపురమంటప తో
రణకేతు తటిద్ద్వారిగావరణము । లెప్పుడు నభయము లేర్పడనిచ్చుచు
కప్పంబులు బహు కానుకలును ప్రజ । లొప్పింపగ సముదోన్నతిఁ జేకొని
అప్పనిక్రియభక్తౌఘంబులకును । తప్పకవరములు దయసేయుచును
పొల్పగునప్పురిఁ బొల్చుజనంబుల । తల్పంబున పద్మాలయతో నా
కల్ప విభూషణకాంతిఁ జెలంగఁగ । కల్పాంతరములుగరిమవహించియు
ఓలిఁగలియుగమునొంది గణనగను । శాలివాహనుని శకవర్షంబులు
అరయ వెయ్యిన్నయిదు శతమ్ములు । మీఱిన తొంభై యాఱటులను జన
చందంగు రాక్షసవర్షము రా । నందుమార్గశిరమను మాసము దాఁ
గందశితోత్సవకరమై నడచుచు । నుండగ నొకనాఁడొగిఁబశ్చిమ భూ
మండలమునఁగల మనుజులకెల్లను । జ్ఞానోదయములు దానగుణమ్ములు
భూనుతకీర్తులు పుణ్యవ్రతములు । సత్యాచారము నిత్యోదయమును
అత్యధిక శ్రేయమ్ములు హితదాం । పత్యము పుత్రులు బంధుజనంబులు
గలిగి సుఖోన్నతిచెలఁగగ వరముల । నిచ్చుటకొఱకై హెచ్చినప్రేమను
లచ్చియు పెనఁగొన వచ్చిజగమ్ముల । కచ్చెరువగు చెల్వతిశయమందిన
పచ్చపయిరులను బంటలజంటలఁ । గేదారమ్ముల స్వాదూదకముల
శాలిమంజరుల చెఱకుతోటలను । నేలాతాంబూలీ వల్లికలను
చూతచంపకస్తుత పున్నాగ । వ్రాతగోస్తనీ వకుళద్రుమముల

వారికేతంబుల నవకదళికలను। పూగద్రుమములఁ బొల్పగుపనసల
జంబీరమ్ముల జంబూతరువుల। నింబ తింత్రిణీ నీపాశ్వత్థక
దంబాగరు చందన సాలములను। మహిమమీఁగల భూరుహగహనంబుల
బహుళంబులునై పరగెడువనముల। మల్లెలమొల్లల మరువంబుల పె
ల్లల్లినజాజుల సల్లలితములగు। కరవీరంబుల విరవాజుల బలు
గురిగింజల పెను గుంపులసొంపుల। పూఁదేనెల వింపొదవెడు తావుల
మలసెడు దక్షిణమరుదంకురముల। విలసిల్లెడు బహువిహగంబు లనో
పుంజంబులచే రంజిల్లెడు ఘన। కుంజంబుల నతికోమలవనముల
కొదమచిల్కలను గుదిగొనుకోకిల: కదుపులరొదలనుగడునొప్పారుచు
నీలోత్పలముల నెగడెడు చెరువుల। కాలువలను పెక్కగుదిల్మదుఁగుల
పద్మాకరములఁ బద్మాలయకును। సద్మములై తగు పద్మచయమ్ముల
చక్రవాకబక జలకుక్కుటము ల। తి క్రీడల వర్థిలురాయంచల
పొలముల మేయుచు వలుఁదపొదుగులను। గులుకుచుఁ గుబ్బలఁ దలఁచిచేపి
పాల్గురియుచుఁదిరిగెడిగోసందోహము। మరియుపొల్పలనుజరిగెడువృష
లంకెలుదప్పిన నతిజవములచే। జింకలగతి బలుఅంకెలు వేయుచు [భ్రమ
జంకెనచూపుల జనువత్సంబులు। గలిగిన మందలఁ గడుశోభితమై
వెలసెడు గోపకబృందంబులచే। నంబరచుంబిత మగుకోటలఁగడు
దంబైన యగడ్తలఁ గొత్తళముల। మేడలవాడల మెఱుఁగుటరంగుల
నీడల జాడల వింపగుతావుల। సున్నపుమిద్దెల చూపట్టుచుఁ గడు
నెన్నికకెక్క ననేకపురంబుల। జనపదముల వాసములై యుండెడు
మనుజుల యోషిజ్జన నికరంబుల। రంజిల్లుచు మను రాజ్యంబునకును
పంజరమై జనపాలన సేయుచు। శ్రీరంగేశ స్థిరపట్టణమున
నారూఢిగఁబట్టాభిషిక్తుఁడయి। నీతిధర్మముల నెలవులు దప్పక
చేతోమోదము సేయుచు సజ్జన। జాతంబుల పూజనములు సేయుచు
అరిభూపర మకుటాంచితమణిగణ। కిరణస్ఫురితాంఘ్రియుగోజ్జ్వలుఁడై
సకలైశ్వర్య సుసంపన్నుండగు। చికదేవనృపాలక శేఖరునకు
స్థిరమై వివిధ శ్రీధాన్యమ్ముల। వరధనసంపత్కరమై వెలయుచు

కావేరీప్రాక్కూలబంతరమున । ద్రావిడదేశాద్యమ్మై పరగెడు
వామలూరికిని వరలెడు నుత్తర । భూమి నపరిమిత భూజంబులచే
పటుశైలంబుల కటకపుశృంగో । త్కట సానుప్రస్తరములఁ బరపై
తులసీవనములఁ దుహినాంశుశిలా । ఫలకోజ్జ్వలమణి పంక్తులదంబై
వనలక్ష్మికి నిరవై చెలువొందెడు । వనము కనుంగొని వదలనిప్రియమున
అచ్చటనెలకొని యఖిలధన్యులకు । ముచ్చటలొసఁగఁగ ముదమగ్గలమగు
నంతటఁ దత్ప్రాంత్యమ్మున హాలిక । సంతతులను గడు సంతసమందుచు
తృణకాష్ఠంబులు దెచ్చుటకొఱకై । గుణములుగైకొని గుంపులు
చవి వనసీమరసంచరించుచోఁ । గనత్కనరుచిఘనమైనెగడఁగ[గూడుక
వలగొను మెఱుపైధళధళ వెలుఁగగ । మలసినజ్యోతిర్మయమై యుండగ
కనుఁగొని జనులాకంపమునొందుచు । తనువులుమరచిరి తత్పరవశమున
నంతట దెలిసియు నాశ్చర్యంబున । నెంతయు భ్రమితస్వాంతంబుల నా
చెంతల నుండక చేరిపల్లియల । వింతసుద్ది యిది వినుఁడని జనులకు
నెఱిఁగించిన సర్వేశ్వరుఁడగునా । తిరుపతి వాసుఁడు తిరువేంకటపతి
వచ్చి యిప్పుడీవనమున నెలకొనె । నచ్చెరువని జనులందఱు పొగడుచు
నచ్చటి కిచటి ప్రజావళితోఁదగ । మరలివచ్చి యామప్పిదమగుచో
నప్పరమాత్మున కావాహనమని । పూజలొనర్చిరి పొంగెడు వేడుక
రాజిల్లెడు సుమరాజంబులచే । నావార్తలు జగ మంతయు నెగడఁగ
భావంబుల జనపంక్తుల కెల్లను । అత్యాశ్చర్యకరంబై చన నో
నిత్యాత్మ యని నేర్పునఁ బొగడిరి । ఆవేళకుఁదగినట్టి మందిరము
గావించిరి యొడికంబుగ జనములు । తదనంతరమున దనుజాంతక మీ
పదపద్మంబుల భక్తిఁగనుంగొన । వెదకుచు శేషుఁడు విహగాధిపుఁడును
సదమలగుణుఁ డంజనకొమరుండును । సనకసనందనమునిసంఘంబులు
నినతేజులు పన్నిద్దఱు సూరులు । మానుగ విష్వక్సేనుఁడు మొదలగు
నానాపరిజను లా నారదుఁడును । దేవగణంబులు దిక్పాలకు లా
వనమున కధికజవాతిశయమ్మునఁ । జనుదెంచి మహాసంతోషమ్మున
మ్రొక్కినవారలముదమునఁగనుఁగొని । యిక్కడనిల్చితివిదినూతనమగు

తిరుపతియగు నిట వరవైభవములు। చిరతరమగునవి చెప్పిన పిమ్మట
మఱి గరిమమ్ముల నెఱపెడుకొఱకై। వరచిహ్నమ్ముల తెఱఁగెఱిఁగిం
పేరుకల్గి కోనేరన జగముల। నారూఢిగఁ దీర్థాంబువు పొడమిన ప్రచు
పొడగనియందఱుభువినద్భుతమని। యుడుగకసన్నుతులొనరింపుచునిం
పడరగ స్నానములందఱు సేయుచు। బడలికలెల్లను బాసిరి జనములు
ఆవిభవంబుల నన్నియుఁగన్గొని। శ్రీవైష్ణవు లర్చించిరి భక్తిని
ఇట్టి మహత్త్వము లెక్కడ నెఱయగఁ। బుట్టిన నద్దివభూరిజనౌఘము
కాసులు రూకలు కనకటంకములు। భాసురదివ్యాంబరమణు లొప్పఁగ
కానుక లవి వెగ్గలముగఁ దెచ్చిరి। ఆణిముత్యముల హారంబులతో
సీరీతిని కవివారములందును। మీఱిన పరుషులు మెం దేతేరగ
వచ్చిన జనులకు వరము లొసంగుచు। అచ్చుగ మైజాడ్యమ్ములఁబాపుచు
భూతశంకలను భీతిరుజాళిలు। చేతుల ముణుగులు జిహ్వాదోషము
పాతవేఁతులును బటు కుష్ఠ కఫ। వ్యాధిబాధలను హరియింపుచుఁ జి
ద్బోధనచేయుచుఁ బురుషోత్తముఁడై। చిక్కదేవరాజేంద్రుని కలలో
అక్కజముగఁ బ్రత్యక్షంబైనను। మ్రొక్కిలేచి కరములు ముకుళింపుచు
నిక్కమువేంకటపిలయుండనుచును। అక్కఱతో ధనమర్పణ లొసఁగుచు
మక్కువ గిరిపై మంటప వితతులు। నిక్కగు గోపుర నిచయంబులు పెం
పెక్కిన శిఖరము లేర్పడుతోరణ। కంభములు ఘనాగార వ్రాతము
లంభఃపూరితమైన కొళంబులు। వివిధ చిత్రముల వెలసిన తేరులు
ధవళచ్ఛత్ర పతాకము లమరఁగ। శ్రీకరమై తగుప్రాకారంబు ల
నేకంబులు నిర్మింపఁగవలెనని। వియమించినగతినే తిరుపతుల వు
భయములు సేయగభక్తులుపూనిరి। తమవుభయములుగధనములవిచ్చుచు
అమితములగు పను లందరు సేసిరి। వాహనములు చెలువంబుగఁజేసుక
శ్రీహరికని మఱి తెచ్చిరి దాసులు। అంతట పట్టణ మమిత సుప్రజా
సంతతిచేఁ గడు సంతసమయ్యెను। అంగడివీధుల నమిత వస్తువులు
శృంగారములై చెందెను సిరులను। ధరణీసుర మందిరములు తఱచై
తిరువీధులు సుస్థిరముగ నొప్పెను। ఆటపాటలను నచ్చరసతులకు

మీటనఁజాలెడు మెఱుగుంబోణుల। నాగవాస మతి నాగరికంబై
రాగంబున గృహరాజు లొనర్చిరి। ఈవిధమునఁ బురియెసగగ గిరిపైఁ
గావించిన శృంగార గృహంబుల। శుభదివసంబున విభవోన్నతుఁడై
రభసమ్మున తూర్యములు చెలంగగ। అలమేల్మంగా వలినదళాక్షియు
వలగొను పరిజన వర్గమ్ములతో। పరమానందం బలరగ నిల్చిన
సరసిజాక్ష మీచరణాబ్జములకు। ఘనతర సాష్టాంగ నమస్కారము
నురుభక్తిని నే నొనరించెదనో। జగతీశ్వర మీదగు తిరుణాళలు
అగణితములు నాకలవియె పొగడను। వివరించెదనే విన్నకన్నయది
అవధారు సమస్తామరవందిత। ఆఱుఋతువులకు నభివందితమగు
చారువసంతముజగమునఁబొలిచెను।వెడవెడవిసరెడుసుడిమారుతముల
తడయక తరువుల తరచగు పత్రము। అన్నియురాలఁగ నటతోద్భూదుత
మిన్ను నలుగడల మెఱుపులు మెఱసెను।నిగనిగమనిబలునిగ్గులుదేరఁగ
నగమ ప్రతతుల చిగు రిగురించెను। విరహిమృగంబుల వేఁటాడుటకై
మరుఁదొరఁబెరికినసురియలతెఱఁగునఁ।జాతకిసలయస్తోమముమెర
ఆతీరున సొంపగు పాదపముల। పల్లవులకు మది పల్లటమందఁగ [సెను
పల్లవకోరకపంక్తులు తనరెను। ప్రసవగుచ్ఛములు బటువుకలాటువు
లెసగు ఫలంబులు రసికులకయ్యెను। పికముల మనములు వికసనమందెను
శుకనికరమ్ములు సొంపు దవర్చెను।మధువులు కుత్తుకమంటగ్రోలుచును
మధుకరములు ఝుమ్మని విహరించెను।మఱిగలపక్షులు మహనీయములై
మెరసెడుఫలముల మెక్కదొణంగెను।చందనమారుతచయములుపరిమళ
మందుచువనములనల్లనమెలఁగెను।చెఱకువింటిదొర పురిగొనిబలములఁ
బరపుచు పాంథులపై దండెత్తెను। ఈవిలసనముల విల్లొప్పెడిచో
నావై శాఖంబను నెలపొడమిన। ప్రతిశనివారము వతులోత్సవములు
వితతస్యందనగతి దివసంబుల। నీడుజోడులే దెందును జగముల
చూడవేడుకలు శోభనకరములు। అవి దిశలం బ్రఖ్యాతం బైనను
మనుజవ్రాతము మసలకవచ్చెను। భూమీవరు లుప్పొంగెడివేడుక
సామజహయరథ చతురంగబల। స్తోమంబులతో సొలయక వచ్చిరి

ఆంధ్రదేశ కర్ణాటవ్రజ నీ। రంధ్రమ్ముగ నతిరయమున వచ్చెను
ద్రావిడ ఘూర్జరధరణీపతులును। నీవసుధను మఱి యెన్ని దేశములు
గలిగిన వన్నిటఁగల ప్రజలెల్లను।విలసిల్లెడు కడు వేడుకవచ్చిరి [లును
బ్రాహ్మణజనములు ప్రబలుక్షత్రియులు।గహ్వరగుణములుకలుగువై శ్య
నాలుగుజాతుల నానానరులును। చాలుగట్టి యవిశ మ్మరుదెంచిరి
తమ్మటంబులును ధవళశంఖములు। కొమ్ములుపిల్లంగోవులు మొరయగ
చిటితాళంబులనటువిటు తట్టుచు। పటుగతినాడెడు బహుదాసరులును
వచ్చినిండి యావరపట్టణమున।విచ్చకువచ్చిన యిరవులు గైకొని
ధిమిధిమియని మందిరములవీథుల।కొమరగువనములుకొలనులకెలనులు
నెక్కడఁజూచినయెడమింతయు లే।కక్కజముగప్రజయంతయునిండెను
జాతరదినములఁజక్కనివీథుల।నూతనతోరణజాతము లొప్పెను
కురుఁజుమేరువులుతెరచప్పరములు। అరపటిగలుపురి నగణితమయ్యెను
పట్టాంబరములు పటుకేతనములు। పట్టణమునఁగన్పట్టెను మెఱయుచు
అగరుధూపసాంబ్రాణిగుగ్గిలపు।పొగలెందును ఘుమ్మన వాసించెను
చందనోదకము చల్లిరి వీధుల। పొందుగ ముత్యపు ముగ్గులువెట్టిరి
ఫలకదళికలును బహుక్రముకమ్ములు।సులలితముగచెఱకులునెళనీళులు
ద్వారదేశములఁ దఱచుగఁగట్టిరి।భూరిసంపదల పుట్టిల్లనగను
ఈగతివిభవం బెసగఁగఁ బశ్చిమ।సాగరమున రవి చయ్యనగ్రుంగెను
నలువయాజ్ఞఁ గాల్నిలువక తిరుగఁగ।వలసినచనుమనియలరవివీడ్కొని
చెలువగు ఖగపతిసేవ కనుంగొన। నిలిచె నరుణుఁడన నెగడెను గెంపులు
నీడంబుల ఖగనివహము చేరెను।ఆడెడుభృంగము లరవిందమ్ముల
యుదరంబుల నెమ్మది నిద్రింపుచుఁ।బదిలంబై యొప్పారుచు నుండెను
అంబర మనుచప్పరమున దేవక। దంబము పువ్వులదండలు కట్టియు
పరిమళధూపము పరపినతెఱఁగున। గురుతారకములు విరులునువిండెను
అదననమరులకు నమృతంబొసఁగిన।సదమలపుణ్యం బొదవెనొకోయన
విశద చంద్రికలశశి యుదయించెను।దిశలెల్లను గడు తేజం బంటెను
అప్పుడు పరిచరు లతిసంభ్రమమున।నొప్పుగ ఖగవిభునొగిఁగై సేయుచు

తారహారములు తగుపదకంబులు। చారుముత్యములు చౌకట్లు రుచి
స్ఫారంబగు కోటీరాంగదములు। గండపెండెరములు కడునొప్పగు పూ
దండలు ఘనపీతాంబరచయములు। మెచ్చగుకస్తురి పచ్చకప్పురం
బచ్చెరు వగు జవ్వాదికదంబము। తెచ్చినమనమున హెచ్చినవేడుక
అచ్చుగఁ దద్భూషాలంకృతుఁడై। కనకాంబర మొదికంబుగఁ గట్టియు
ఘనశంఖసుదర్శనములుపట్టియు। వరకౌస్తుభమణియురమునవెలుఁగఁగ
మణి తులసివిరుల్ సరములు మెరయగ। శతకోట్యర్యమసంకాశమ్మగు న
పతగాధీశ్వరుపై మోదముతో। అధిరూఢుండై యలమేల్మంగా
మధురవాణి యుర మందునెలుంగఁగ।తిర్వీధికివేంచేసెడుచో ఘన
తూర్యంబులసందోహము మ్రోయగ। పగలువత్తులును పఁజులు దీవ
ట్లుగణితములునై యటుముందరఁజన।గొడుగులుపడగలుకుంచెలుమెండై
యెడయింతయు లేకిరుగడఁబట్టఁగ। చేతాళంబులు చెంగులు మురళీ
శ్వేతశంఖములు చెల్వకాహళలు। తప్పటలు మర్దళములు వడివడి
రొప్పు వీరణము లొప్పుగుఢక్కలు। నాద్యంబై యెన్నఁగఁదగుపంచక
వాద్యంబుల రావములు చెలంగఁగ।వీణెతంబురలు వెడవెడమీటుచు
గానమ్ములు భాగవతు లొనర్పగ। భూవినుతమ్మగు ద్రావిడవేదము
శ్రీవైష్ణవులు వచింపుచు నడవగ। మేళముగట్టుచు మేలఁతలు తత్తహ
తాళంబుల గతితప్పక నాడగ। ముందర జనవరముఖ్యులు తలచై
సందడింప హయసామజములపై। నెక్కివేడుకల నేతేరఁగ జను
లక్కజముగ నిండారుగ నడవఁగ। బిరుసుబాణములు బిసబిసరవముల
దురునై నభమునఁ దొట్టుచు మొరయగ। అటుముందట చతురంగబలం
పటుగతినడవగ బహుళోత్కటమై।యీగతివీధుల నేతెంచెడుచో [బులు
ఆగరుడోత్సవమపు డీక్షింపఁగ। క్రందుగ సురముని గణములతో సం
క్రందనుఁడుమదిక్పాలకముఖ్యుల। వనితలతో ప్రసవమ్ములుగురియుచు
చనుదెంచిరి పుష్కరమార్గంబున। తుంబురు నారదు లంబరపథమున
తంబుర వీణాధరులయి పాడిరి। పీడనివేడుక వేలుపుకన్యలు
ఆడుచుపాడుచు నలరుచునుండిరి। పౌరజనమ్ములు బహువిధఫలముల

నారికేడంబుల నైవేద్యములుగ । నర్పించుచుఁ బ్రమదాతిశయమ్ముల
నేర్పడఁజూచుచు నింపున నలరిరి । యిట్టిసంభ్రమం బెసగఁగఁ గస్యపు
పట్టినెక్కి యప్పట్టణవీధులఁ । జుట్టివచ్చి గిరిసోపానమ్ముల
నెట్టన నెక్కియు నిజభవనస్థలి । గరుడువిదిగిమణి గణరోచులచే
నొరపై తనరెడు నరమంటపమున । నధివసించి శ్రమమల్లనందీర్చుచు
మధురఫలమ్ములు మఱి నానావిధ । చిత్రాన్నమ్ములు చిరువాలునుమే
లతిరసములు దధ్యన్నమ్ములతో । నారగించి భక్తానీకములకు
కోరినవరములు కూరిమి నొసగుచు । నవరత్నోజ్జ్వల భవనాంతరముల
నవకుసుమంబుల నవకమ్మైతగు । మంచమ్మున నమ్మతివిందిరతో
మించినవేడుక మెలఁగుచునుందెదు । శ్రీవేంకటగిరిదేవ నమస్తే
భూవినుత మహాపురుషనమస్తే । మీనశరీరము పూని సోమకుని
చానడంచియును జదువులు ధాతకు । దయచేసిన మాధవుఁడ నమస్తే
శరనిధి మంధరగిరి మునిఁగినచో । గురు కమఠాకృతిఁగుధరంబెత్తియు
సురులకు నమృతము ఘూరగనిచ్చిన । పరమాత్మదయాపరుఁడ నమస్తే
ధరచుట్టుకొనుచు దానవుఁబొలిగొని । కిరిరూపంబున మెరసిలోకముల
నలరించిన దైత్యారి నమస్తే । హరిఁజూపర వో రవి బాలునిపై
చురచురజూచెదు సురవైరిని నర । హరివై కంభమునందు జనించియుఁ
బరిమార్చిన ఘనబలుఁడ నమస్తే । బలి వణఁగించెదు తలపున వటువై
యిల మూఁడడుగుల నిమ్మని వేడియు । పుడమియుదివి రెండడుగులఁ
కడుకూర త్రివిక్రముఁడ నమస్తే । ధరణీవరులతి దర్పంబునమై [గొలిచిన
మరచినవారల మర్దించుటకై । జమదగ్ని మునీశ్వరురాముఁడ వగు
నమిత మహాసత్వాఢ్య నమస్తే । రవికులమున దశరథరాముఁడవై
దివిజవైరిఁబక్త్రిముఖునిఁ గూల్చిన । మునిజనావనామోద నమస్తే
ధరణీభారము పరిహరించుటకు । అరయఁగ వసుదేవాత్మజుండవై
కంసాది మహాగర్వాంధుల వడి । హింసించిన లోకేశ నమస్తే
త్రిపురరాక్షసస్త్రీల మానములు । నిపుణతఁ జెఱపగ నీవుబుద్ధవై
హరుచాపమ్మున శరమైనిల్చిన । సురలోకస్తుత సుగుణ నమస్తే

తురగారోహణ మొనరంజేయుచు। మెరయుకల్కి వయి తిరిగి జగమ్ముల
నిరవుకొల్పు దేవేశ నమస్తే। పరగ ననంతానంతర రూపమ్ములు
ధరియించి విరాట్పురుషుఁడు నీవై। పరమానందం బలరఁగ సుస్థిర
పరుఁడగు శ్రీ గోపాల నమస్తే। అపరాధసహస్రానీకమ్ముల
నపరబుద్ధియుతుఁడై నేఁ జేసినఁ। గృపతోడుత రక్షింపగవలయును
విపుల బుద్ధియును విమలజ్ఞానము। భవదంఘ్రిద్వయభక్తియునొసగుచు
భువనపావనాంబుజభవవందిత। మఱి మీగుణగరిమంబుల నొప్పెడి
వరమంజరి యెవ్వరు పఠియించిన। వ్రాసిన విన్నను పరసౌఖ్యమ్ములు
దాసీసుత మిత్రామోదమ్ములు। ధనకనక సమస్తైశ్వర్యమ్ములు
ఆయుష్యములు చిరారోగ్యమ్ములు। చారురూపములు సకల విద్యలను
ఘనసద్గుణముల పెనుపొందుదు రిల। నీకృతివసుమతి నినచంద్రాదులు
భూమీధరములు పొలుపగుతారలు। నెన్నివత్సరము లిరవై యుండెడు
నన్నిహాయనము లతి విలసితమై। యుండగ రక్షణ మొనరం జేయుము
పాండవపాలన పరమదయానిధి। తవదాసోహం తవదాసోహం

నవ శేషాచలనాథ నమస్తే.

శ్రీ

శ్రీ వేంకటేశ్వర లఘుకృతులు

శ్రీవేంకటేశ్వరపంచచామరములు

శ్రీరమాధిపా కృపాధురీణ సుప్రవీణ సం
సారదూర వాసరేంద్రచంద్రకోటిభాసురా
నీరజాననాదివంద్య నిర్గుణస్వరూప ఓం
కార నిర్వికార చిత్త్రికాళ వేంకటేశ్వరా॥ 1

శ్రీమహేశవందితా విరించిపూజితా సుగో
త్రామరాత్మజామృతప్రదా సదామరస్తుతా
సామవేదగానలోల సాధురక్షకా భవ
న్నామయోగి హృన్నివాస నాథ వేంకటేశ్వరా॥ 2

పామరుండనై మదించి బ్రహ్మఘాతకుండనై
కాముకుండనై తివిన్నుఁగాననైతి నయ్యయో
తామసంబు మాన్పివన్ను ధన్యుఁజేయు మీభువిన్
నామయోగిహృన్నివాస నాథ వేంకటేశ్వరా॥ 3

బైలనుండి బైలుగగ్గెబైల గాలి గగ్గెబల్
గాలినుండి యింగలంబు గగ్గె నింగలంబునన్
నీలుపుట్టె నీలనుండి నేలపుట్టె నిట్టిభూ
తాలనుండి మేనుపుట్టెఁ దండ్రి వేంకటేశ్వరా॥ 4

యీసువర్ణరత్నరాసు లిండ్లు తల్లిదండ్రులున్
ఈసహోదరుల్ కుమారు లిమ్మనోహరాంగనల్
యీసగోత్రబాంధవాప్తు లీగజాశ్వముల్ భటుల్
ఈసమస్తమింద్రజాల మీశ వేంకటేశ్వరా॥ 5

ఆశఁ గన్న దల్లిదండ్రు లాండ్రు బిడ్డ లన్యులున్
నాశ మౌ టెఱింగి తాము నాశ మౌ టెఱింగియున్
దోసి మాయ మోసపుచ్చత్రోవ మూఢు లయ్యయో
లేశమంత మున్నెఱుంగలేరు వేంకటేశ్వరా॥ 6

హిరణ్యమందు భూషణాదు లెల్లఁ గల్గురీతి సా
గరంబునందులం బహూర్మికల్ జనించుకైవడిన్
పరాపరస్వరూపమైన బ్రహ్మమందు నిమ్మహా
చరాచరంబు లుద్భవిల్లెస్వామి వేంకటేశ్వరా॥ 7

ఆకసంబునందు గాలి యాకులందు బిందునై
జోక నూవులందు నూనె సూర్యునందుఁ గాంతియున్
మాకులందు నిప్పు లున్నమాడ్కి నీసమస్తమం
దేకమై వెలుంగు నాత్మఁ దీశ వేంకటేశ్వరా॥ 8

అనంతమందు సంభవించునట్టి భూతరాసులున్
అనంతము న్నఖండరూపమై వసించుకైవడిన్
తనంత యీసమస్తకల్పితంబులందు నాత్మయున్
దనంతనే వెలుంగుచుండు ధన్య వేంకటేశ్వరా॥ 9

ఆకసంబు నీలవర్ణ మట్లయుండు కైవడిన్
కాకిచిప్ప వెండియట కానవచ్చుకైవడిన్
ఏకమై వెలుంగునాత్మయెల్ల మూఢకోటికిన్
జోక వేఱుతోచుచుండు నుమ్మ వేంకటేశ్వరా॥ 10

కులాచలంబు లన్ని యట్టె క్రుంగినన్ సముద్రముల్
కలంగినన్ ధరాతలంబు కంప మొందుచుండినన్
మెఱుంగువహ్ని చల్లనైన మిన్ను వచ్చి వ్రాలినన్
చలింపఁ డాత్మయోగి సుప్రసన్న వేంకటేశ్వరా॥ 11

వెండికొండ యెత్తినట్టి వీరదానవేంద్రుఁడుఁగా
గండుమీఱి వానిఁదోఁకఁగట్టినట్టి వాలియున్
చండబాణ మేసి వారిఁజంపినట్టి రాముఁడున్
ఉండిరే ధరాతలంబు నొంద వేంకటేశ్వరా ॥ 12

కనంబడేప్రపంచ మెల్లఁ గన్గొనేటి యాత్మగా
మనంబునందు విశ్వయించి మౌనియై చరింపుచున్
వివిర్మలాశ్రముల్ వలెన్ భువిన్ జరించునట్టి స
జ్జనుండు రాజయోగి సుమ్మసామి వేంకటేశ్వరా 13

కన్నకన్నచోట్ల కీడ్చి కాకుసేయు దెందమున్
వన్నె వాసి యిచ్చు గురువువాక్యమెన్ని విల్పుచున్
తన్నెఱింగి విన్నెఱింగి తన్నునిన్నుగా నెఱిం
గున్నవాఁడె సుమ్ము రాజయోగి వేంకటేశ్వరా ॥ 14

ముక్తికాంతయన్న పేరి మోహనాంగి యుండగా
యుక్తినావధూటిఁ గూడి యుండలేక యజ్ఞుఁడై
భక్తిలేనిమాయ యనెడి పాపజాతియంగనా
సక్తుఁడై నరుండు చెడును స్వామి వేంకటేశ్వరా ॥ 15

తనమనస్సె యెంచిచూడతన్నుఁ జంపుశత్రువున్
దనమనస్సె యెంచిచూడఁ దన్నుఁ బ్రోచుమిత్రమున్
తనమనస్సు కోడెనేని తనకు శత్రువే సరి
తనమనస్సు గెల్చెనేని తనకుబంధువే హరీ ॥ 16

అక్కఱాకు వేసి పుల్లనంబలింత పోసినన్
చక్కెరాను పాలుగూడు చాలఁబెట్టి మ్రొక్కినన్
దిక్కరించి వచ్చిపెట్టి ధిక్కరించి కొట్టినన్
ఒక్కబుద్ధి నున్నవాఁడె యోగి వేంకటేశ్వరా ॥ 17

శుభస్వరూపరత్నముల్ విశుద్ధహేమ తారముల్
ప్రభంజనుండు భూమి సర్వభక్షకుండు గంగయున్
విభావసుండు చంద్రుఁడున్ బవిత్రులైన పోలికన్
అభేదజీవుఁడున్ బవిత్రుఁడయ్యె వేంకటేశ్వరా ॥ 18

అల్లవలక మందుఁ జూడ వజ్రమున్న కైవడిఁ
చల్లనబ్జపత్రమందు జలములున్న వైఖరిఁ
తెల్లనద్దమందు నీడ తేలుచున్న పోలికఁ
ఉల్లమందు జీవుఁడుండు టొప్పు వేంకటేశ్వరా ॥ 19

లోకమందు గబ్బిలంబులుఁ శుకంబులున్ను భ
ల్లూకముల్ మహోరగంబులున్ను గార్ధభంబులుఁ
మేకలు న్బకంబులు న్నెమిళ్లు ముక్తిఁబొందినఁ
పోకుమానవుండు ముక్తిఁబొందు వేంకటేశ్వరా ॥ 20

శుక్తి నద్దగించు వెండి శుక్తిగన్న పిమ్మటఁ
శుక్తియందె లీనమయ్యె సూటి నంబుజోదరా
ముక్తి నద్దగించుమాయ ముక్తుఁడైనపిమ్మటఁ
ముక్తియందె లీనమయ్యె ముద్దు వేంకటేశ్వరా ॥ 21

స్నానముల్ వ్రతంబు లాఱు శాస్త్రముల్ పురాణముల్
దానముల్ శివార్చనల్ కథల్ వ్రతోపవాసముల్
మౌన ముత్సవంబు లాగనూదు లన్ని కర్మకే
కాని బ్రహ్మజ్ఞాని కింపు గావు వేంకటేశ్వరా ॥ 22

కష్టజీవనంబు నెంచి కాంక్షనింతకాల మీ
సృష్టిలోనదుఃఖపడుచుఁ జిక్కినాఁడ నో హరీ
భ్రష్టుఁడైతి నజ్ఞుఁడఁ గృపాకటాక్ష ముంచినా
కిష్టమైనమోక్షపదము లిమ్ము వేంకటేశ్వరా ॥ 23

అమేఘమైన నెండమావులం చెఱుంగకేజల
భ్రమన్ జనేటి లేటిఁబోలె బ్రజ్ఞ లేక యజ్ఞుఁడై
సమస్తమాత్మగా నెఱుంగఁ జాల కూరకే జగ
ద్భ్రమన్ జెడున్ నరుండు సుప్రభావ వేంకటేశ్వరా॥ 24

దారి నేఁగువేళ నొక్కత్రాడుగన్న చో భ్రమన్
బారి సర్పభీతినొందు పందరీతి మాయచే
కోరి తానెజీవుఁడంచుఁ గోఁచవారినీచసం
సారభీతి నొందునాత్మసామి వేంకటేశ్వరా॥ 25

నామనంబునందు నీవు నన్నుఁబాయకుండగా
నీమహత్త్వ మేనెఱుంగ నేర కజ్ఞుఁడై భ్రమన్
భూమిలోనఁ బుట్టిపుట్టి పోయి పోయి చూచితిన్
స్వామి విన్నుఁజూపవేప్రసన్న వేంకటేశ్వరా॥ 26

ఉర్విమీఁద వెఱ్ఱిగాము వోలె సంచరించినన్
పర్వతంబుమీఁదఁ బెద్దపాముఁరీతి నుండినన్
గర్వి నీనిజంబుగన్న గాని ముక్తిఁబొందునా
సర్వలోకనాయకా ప్రసన్న వేంకటేశ్వరా॥ 27

అసత్యమైనదేహ మందు నాసపుట్టి వెఱ్ఱినై
వసుంధరం జనించి దుఃఖవార్ధిలో మునింగితిన్
ప్రసన్నరూప సద్వివేక భక్తిముక్తిసౌఖ్యముల్
ఒసంగఁగా భవత్కటాక్ష మోపు వేంకటేశ్వరా॥ 28

తనందెయున్న దిజ్జగంబు తన్వినా జగంబులే
దనెంచి నిత్యమున్ సమస్త మంతరంగదృష్టిచే
ఘనంబు దోప నొక్కరూపుగానె చూచునట్టి వ
జ్జనుండె రాజయోగి సుమ్మసామి వేంకటేశ్వరా॥ 29

మృత్తికందుఁ బుట్టినట్టి మెండుకుండ లన్నియున్
మృత్తిక న్వినాను నుర్విమీఁదలేవి పోలికన్
సత్తునుండి తోఁచునట్టి సర్వనామరూపముల్
సత్తుకుఁజా వినాగలేవు సామి వేంకటేశ్వరా ॥ 30

పొల్లులేని ధాన్యరాశి పొట్టువీడ రోఁకటన్
ఎల్లవారు దంచి బియ్య మెత్తుకొన్నలాగునన్
కల్లమాయ దోఁప నిర్వికార మైనబ్రహ్మమున్
ఉల్లమందుఁ గన్నవాఁడె యోగి వేంకటేశ్వరా ॥ 31

ఈ ధనంజయోపమాను లీ వృథాభిమానులున్
ఈ ఘనాతపస్వరూపు లీ రవిప్రతాపులున్
ఈ ధనాభిలాషులున్ మఱీ ప్రచండభాషులున్
ఈ ధనంబు లీఘనంబు లింద్రజాలమే హరీ ॥ 32

ఈ మహాప్రజల్పముల్ మఱీ ప్రసూనతల్పముల్
ఈ మఖాదికర్మముల్ మఱీ సమస్తధర్మముల్
ఈ మహామహత్త్వముల్ మఱీ పురందరత్వమున్
ఈ తపంబు లీవ్రతంబు లింద్రజాలమో హరీ ॥ 33

ఎంగిలంగనాధరంబు లెంగి లావుపాలు నిం
కెంగిలన్ని వస్తువుల్ మహీతలాదిభూతముల్
ఎంగి లీసమస్తమున్న యెంగిలం చెఱింగియున్
యెంగి లెంగి రందు రేభ్యులీశ వేంకటేశ్వరా ॥ 34

కూటిమీఁది యాస తొల్తఁ గూడుకల్గుపిమ్మటన్
హాటకంబు మీఁదియాస హాటకంబుగల్గినన్
బోటిమీఁది యాస దీని బూదిదైన బుద్ధికి
శ్లేఁటి యాసపెట్టి తోరమేశ వేంకటేశ్వరా ॥ 35

ఇట్టియలె యాత్మ గాలె ప్రాణవాయు వగ్నియే
వెట్ట శీతమయ్యె నీరు విస్తరింపఁ గేళవా
పట్టిమన్నె దేహ మెన్న వ్యర్థమైనదేసుమీ
యిట్టివే దశేంద్రియంబు లీశ వేంకటేశ్వరా॥ 36

బొజ్జకైన పాటులన్ని బొమ్మలాటలేసుమీ
లజ్జలేవికాపురంబు లన్ని స్వప్నముల్ సుమీ
సజ్జనాప్తబంధుకోటి సంతకూటమే సుమీ
యిజ్జగంబు వేంకటేశ యింద్రజాలమే సుమీ॥ 37

కన్నకన్న నీళ్లలోనఁ గాయ మేను ముంచుటల్
యెన్నియెన్ని గట్లచెట్ల కేమ చుట్టివచ్చుటల్
పన్నెపన్నె కాళ్ల కేను వంగి వంగి మ్రొక్కుటల్
నన్ను నేను గన్న వెనుక నవ్వులాయె నోహరీ॥ 38

మోహనాంగి నంచువచ్చి మ్రోలనిల్వ మాయయన్
ద్రోహ యంచుఁగానలేక దొడ్డసౌఖ్య మంచునో
ఊహ నేఁదలంచి నమ్మి యుర్విఁ బడ్డదుఃఖముల్
హాహరీ యదేమిచెప్పుదయ్య వేంకటేశ్వరా॥ 39

పదరి చెదరి చంచలించు ప్రాణవాయువుల్ సదా
కదలమెదలనీక పట్టి కట్టి నేర్పుగల్గినన్
ముదిమి గదిమి వృద్ధుఁడున్న ముద్దుబాలుఁడై కడున్
పొదలువదలునెదలు దివ్యభోగి వేంకటేశ్వరా॥ 40

విప్పుగొప్పకన్నులున్ వివేకసౌకుమార్యముల్
మెప్పునొల్పు నాటపాటమెల్పు ప్రేమకార్యముల్
ఒప్పుమోహనాంగి చెల్మినొద్దనుండి వేఁడినన్
ఒప్పకున్నవాఁడె రాజయోగి వేంకటేశ్వరా॥ 41

శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

శ్రీ

శ్రీ వేంకటేశ్వర లఘుకృతులు

శ్రీ వేంకటేశ్వర దండకము

* * *

శ్రీమద్రమాకాంతకాంతోరురత్న ప్రభాభానుసాహస్రదీవ్యత్కిరీటా జగత్ప్రాణిచింతా ఘనధ్వాంత విధ్వంస సంపూర్ణచంద్రార్కబింబ ద్యుతిస్నిగ్ధబద్ధోజ్జ్వలత్కుండలా పుండరీకోద్భవాఖండ లేశానముఖ్యామరానంద సందోహసంధానకృద్ఘుం ఘుమద్ధ్వానరాకేందు శోభాభిరమ్యాబ్జహస్తా సురద్విట్ఛిరశ్ఛేదనోదారధారా పరిస్ఫూర్తినక్రాంగ విచ్ఛేదచక్రాయుధా దానవవ్రాత నిర్ధూననోద్యద్గదాదండ ఖడ్గోజ్జ్వలత్కాండకాండాసనా యిందిరా వాసవక్షోవిని క్షేపితాదర్శవత్కామనీ యోజ్జ్వలత్కౌస్తుభాలంకృతా భక్తసస్యావళీభాగ్య వర్షోదితాసక్త నీలాభ్రసంభాసమానాంగసంఛన్న విద్యుత్కనత్కాంచనోదార దివ్యాంబరా నారదారాధితానీరజాతేక్షణాసారవేదాంత విస్తార సౌధస్థితాదేవదేవా మహాదేవవంద్యా జగత్పావనాలోకసంభావ నాగణ్యపుణ్యోదయా ఓదయావేశ శ్రీశేషశైలేశ శ్రీవేంకటేశా భవద్దాసదాసానుదాసుండ నోదేవ నీవేగతిం బ్రోచెదో యెట్లు రక్షించెదో నీదు చిత్తంబు నాభాగ్యమీవే దయాదృష్టిరావేకృపంగావవే భక్తచింతామణీమీయనంతావరంబులఁ మీచరిత్రంబులన్ విన్నవింపగ నేనేర్తునే పన్నగాధీశతల్పా భవద్భవ్యమాహాత్మ్యముల్ దివ్యమౌనుల్ సురాధీశనాగేశవాగీశులెన్న న్వితర్కింపలేరైన మీదివ్య నామంబులెవ్వేళలఁ వర్ణనల్ సేయు భూదేవముఖ్య ప్రసాదంబునఁ మీకటాక్షంబునఁ నేర్చినట్లేప్రశంసింతు నాకుం ప్రసన్నుండవై నన్ను మన్నింపవేకన్నతండ్రీసుపర్వాద్రిలీలఁ విడంబించు శ్రీవేంకటాగంబునందుండినిత్యోత్సవశ్రీలఁజెన్నొంది మైసూరిశ్రీచిక్కదేవ క్షమాపాలుపాలఁ ప్రసన్నుండవై కామితార్థంబులఁ ప్రేమతోనిత్తునంచా మహారాజురాజ్యంబునఁ మేటియౌకోటయైయొప్పులందెప్పరంబైన యప్పావలూరీ పురప్రాంతసీమా మహోదార మందార

బృందంబులున్ జందనాశ్వత్థమా కందసాలంబులున్ గేతకీ చంపక
వ్రాతభల్లాతకీ చూతపోతంబులున్ దాలతక్కోల హింతాలజాలంబులున్
బూగ పున్నాగ జంబూపలాశంబులున్ నింబ రంభా కపిత్థంబులున్
ద్రాక్ష రుద్రాక్ష ఖర్జూర తాంబూలవల్లీ లవంగంబులున్ నాళికేరాది నానా
వనీజాత సంతానముల్ కంతుసేనాపరిభ్రాంతి వారింపుచున్ వింత
పుష్పంబు లావిర్భవంబంది శ్రీకాంతకున్ స్వాంతహారంబులై సంత
తంబున్ దగం గాచి నిండారఁగాఁ బండి మెండైన లేదోఁపులున్ జక్ర
వాకీ బకస్వచ్ఛహంసావళీ కుక్కుటానేకకోయష్టికీరంబులున్ గేకిపైకాది
నానావిహంగంబులున్ సింహ శార్దూల దంష్ట్రిభ భల్లూక గోకర్ణ శాఖా
మృగేంద్రాది నానామృగానీకముల్ జోకలై యుండు పెన్ గోనలన్
గానలన్ హీర గోమేధిక స్ఫార వైడూర్య మాణిక్య చంద్రోపలేంద్రాశ్మ
సాంద్రోరు ముక్తాలసద్విద్రుమానీక సత్పుష్యరాగంబులన్ హెచ్చులై
పచ్చలన్ మెచ్చులై యెచ్చటన్ జూచినన్ ముచ్చటల్ వించు శైలో
చ్చయస్థానముల్ జాతి సేవంతి వాసంతికా మల్లికా వల్లికల్ పెల్లుగా
నల్లి యుల్లంబులన్ జల్ల సేయంగళాసిల్లి భాసిల్లు కుంజంబులన్
దుమ్మెదల్ గ్రమ్మఱం గమ్మగాఁ ద్రిమ్మఱన్ ఘుమ్మనం బూచి
బల్మిమ్మరంబైన పూరెమ్మలన్ జిమ్మ చొక్కమ్ములౌ కమ్మఁదేనెల్
ప్రసాదమ్ములై యిమ్ములన్ నిండి పెల్లేఱులై పాఱు సేపారు పూఁ
దోఁటలన్ నీటుగా నొప్పు నచ్చోటికిన్ మీరు వేంచేయుటం జేసి భవ్య
ప్రభన్ నవ్యశేషాచలం బంచు నెంచంగ విఖ్యాతమౌ పట్టణం బయ్యె
నం దందమౌ నిందుకాంతాశ్మరశ్మిన్ బ్రకాశమ్ములౌ మంటపవ్రాత
ముల్ మింటితో రాయుచున్ జంటలౌ గొప్ప రాచప్పరాల్ చారు
సౌధంబులున్ బొల్చి శ్రీకాకరంబైన ప్రాకారమధ్యంబునన్ హేమ
ధామంబునన్ విల్చి భక్తాళికిన్ గామనీయ ప్రదుండై మఱిన్ జోళ
నేపాళ బంగాళ కర్ణాట కాంధ్రాది ఛప్పన్నదేశ ప్రజల్ అప్పవిన్
గొల్వఁగాఁ దెప్పలౌ కానుకల్ గొప్ప ముత్యంబులున్ మాడలున్
రూకలున్ మంచి వస్త్రంబులున్ వడ్డికాసుల్ వరాల్దొడ్డుగాఁ గొంచు

నల్దిక్కులం బిక్కటిల్లంగ సాంద్రంబులౌ సింధురేంద్రంబులన్ స్యంద
నాందోళికాసైంధవాశ్వంబులన్ బొందుగా నెక్కి సామోదులై వచ్చు
భూపాలకుల్ భూసురక్షత్రవిట్పాదజవ్రాతముల్ గీరు గంధమ్ములన్
జారు చేలంబులన్ గోర మీసంబులన్ జుట్టి తాళంబులన్ బట్టి నామం
బులన్ మీసరంబైన వేసంబులన్ వేసటల్ మాని గోవింద గోవింద
గోవింద యన్ దాసరుల్ తమ్మటౌఘధ్వనుల్ ధిమ్మి ధిమ్మంచు
మ్రోయన్ వెసన్ బెక్కులౌ మ్రొక్కుబళ్ళన్ ముదం బెక్కు పెన్మొ
క్కువన్ వచ్చు నల్జాతి నా నా నరశ్రేణిచే జాతరై యొప్పుచో సార
మైనట్టి కోనేరనన్ గీర్తివిస్తారమై యొప్పు కాసారరాజంబునన్ నవ్య
కల్లోలఫేనంబులన్ నర్తనం బొప్పు నావర్తముల్ గల్గి బల్పెగ్గలన్
వెగ్గలంబైన యూర్విన్ జనుల్ చూడఁగా దివ్యగంగానదీ తీర్థముప్పొం
గుచో సేవ్యమౌ నిష్టసంసిద్ధిదంబంచు సంప్రీతచేతస్కులై వేద వేదాంగ
సంవేదులౌ విప్రులున్ విష్ణుతత్త్వజ్ఞులౌ వైష్ణవోత్తంసులున్ దీర్థరాజం
బునన్ బ్రార్థనల్ సేయుచున్ గీర్తనల్ పాడుచున్ స్నానసంధ్యా
ద్యనుష్ఠానకృత్యంబులం దీర్చి శ్రీవాసుదేవార్చనల్ సేయ శాల్యన్న
సూపాజ్యభక్ష్యాది భోజ్యంబులన్ వారలన్ దృప్తులం జేసి రంతన్ దివా
నాథజాతాఖ్య నొప్పారు నవ్యాసరోత్తంససాయాంతవేళన్ గరుత్మంత
వాహోత్సవంబంతఁ జెల్వొంది శృంగారమై హారి కేయూర హారాది
భూషావళుల్ దాల్చి పేరాణిముత్యంబు చొకట్లు కర్ణంబులం బెట్టి
రంగుల్ దొరంగించు బంగారుచేలంబు చుంగారుగాఁగట్టి చొక్కమ్ములౌ
కమ్మతావుల్ గుభాళించు పూదండ లొక్కుమ్మడిన్ గంఠపీఠంబునన్
వైచి మేలైన కస్తూరి ఫాలమ్మునం దిద్ది రత్నప్రభా భాసురంబైన
కోటీరరాజంబు శీర్షంబునన్ మించు హర్షంబుతో నుంచి శ్రీవత్సుఁడై
శంఖచక్రంబులం బట్టి పక్షీంద్రుపై నెక్కి యక్షీణరోచుల్ దిశాంతం
బులం బర్వ దిర్వీధికిన్ సొంపు దీపింప వేంచేయు వేళన్ నభస్సౌధ
పాళీసు పర్వాంగనాళుల్ ముదం బంది మందారసూనంబు లందంద
వర్షింపగాఁ గోట్లసంఖ్యైన దివ్వట్లు నిశ్రేణికాదీపికల్ గంధకజ్యోతు

లిర్వంకలన్ జీకటిన్ నూకి మధ్యాహ్నభావంబు దీపింపజేయంగ భేరీ
మృదంగాద్యుదారధ్వనుల్ మ్రోయ ధిమ్మంచు శంఖమ్ము లొప్పైమ్ర
నినాదింప హెగ్గాళియల్ బెగ్గిలం బల్కఁ దీర్ఘైన కర్ణాటవీరుల్ తుటా
రింప తోరమ్ములౌ కొమ్ము లీరిమ్ములన్ మ్రోయ ధింధింధిమిధ్వాన
మై తమ్మటమ్ముల్ పురోగమ్ములై యొమ్మఁ బెన్నాద మొప్పార
తప్పెట్లు చే చిట్టితాళంబులిం బట్టి కోణంగిదాసర్లు రాణింపగా నాడఁ
జెంతన్ లసన్నాట్యశాలాంగనల్ తాళగానాడులన్ గేళికల్ సూప
శ్రీవైష్ణవుల్ చెంగటన్ ద్రావిడామ్నాయముల్ తేవ వాచింప దండెల్
మటిన్ గంచు తాళంబులం బట్టి సూళాది నామావళుల్ హేలమై
నాడుచున్ వీడు జోదొప్పఁగాఁ బాడు వైతాళికుల్ గల్గి శ్రీవేంకటేశా
సురేంద్రస్తుతా హే పరా కంచు సంచంచలన్ గంచుకుల్ పల్కు
నాయాసముల్ మాని తాడించు నప్పంచవాద్యధ్వనుల్ ఢక్కటా
హంబులం దొక్కట స్నండి ఘోషింప భూమండలేశుల్ వెనన్గందు
మెండైన శుండాలతండంబులన్దేజుతో నోజలౌ తేజులన్ రాజసం
బొప్పగా నెక్కి యగ్రప్రదేశంబునన్ గుంపులై సొంపుమీఱంగ నేతేర
బల్చాలుగాఁ బట్టు పెల్లాలవట్టంబులున్ గుందనచ్ఛత్ర సందోహముల్
చామరవ్రాతముల్ నిండి దండన్విరాజింప సాంబ్రాణికాధూపసంఘంబు
వాసింప కర్ణాటక ద్రావిడాంధ్ర ప్రజాకీర్ణవర్ణార్ణవోదీర్ణ ఘూర్ణస్వనంబుల్
ప్రపూర్ణంబులై యెల్లెడం బెల్లుగా నిండి రంజిల్ల నిట్లొప్పు సప్పట్టణ
శ్రేణు లందెల్ల వేంచేసి దేవాలయద్వారదేశంబునన్ నిల్చి నాగారివా
హంబు వేగంబునన్ డిగ్గి బంగారు మున్మంటపంబందు వేడ్కల్ తరం
గింప నాసీనులై షడ్రసాన్నంబులున్ బంచకజ్జాయముల్ పక్వమైనట్టి
నానా ఫలంబుల్ నివేదింప నామోదముం జెంది కర్పూర వీడెంబు
లర్పింపఁగా నంది యార్త ప్రజాపాలనం బొప్పఁగావించి సంతుష్టచిత్తం
బునన్ రత్నసౌధంబునన్ నూత్నజాతి ప్రసూనోజ్జ్వలంబైన పర్యంక
వర్యంబునం దిందిరం గూడి క్రీడావినోదంబులన్ వేడుకల్ గాంచు
శ్రీ వేంకటేశా భవద్భృత్యుండఁ గాన నా విన్నపింపంగనైనట్టి యీ

దండకంబందు న్యూనాతిరిక్తాపశబ్దక్రియాహీనముల్ గల్గినన్ దోషముల్ మాన్చి మాపాలి వేల్పైన శ్రీరామచంద్రుండవై నీవె కైకొమ్ము మీకున్ సమర్పింప నే నెవ్వఁడన్ సర్వలోకాత్మకా సర్వభూతాత్మకా సర్వగా శర్వరీనాథ కంజాప్తనేత్రా భవ న్నవ్యచారిత్రముల్ గల్గి చెల్వొందు నీ దండకం బెవ్వరే విన్న వర్ణించినన్ వ్రాసినన్ సంతతాయుష్యముల్ చాల సౌభాగ్యముల్ పుత్రలాభంబులున్ మిత్ర సందోహముల్ రాజపూజ్యంబు లారోగ్యముల్ నిత్యమాంగల్యముల్ నిత్య సంతోషము ల్గల్గియుండం గటాక్షించితౌ నన్ను రక్షించితౌ పన్నగారిధ్వజా యిందు తారార్క పర్యంత మీ దండకం బందమై భూతలం బందుఁ జెన్నొందియుండంగఁ బాలింపుమీ యిందిరానాయకా మందరోద్ధారకా భక్తమందార తుభ్యం నమస్తే నమస్తే నమస్తే॥

శ్రీ

శ్రీ వేంకటేశ్వర లఘుకృతులు

శ్రీ వేంకటేశ్వర దండకము

శ్రీమద్రమానాథసేవా సమాయాతదేవా సురవ్రాతమాణిక్య మౌళిచ్ఛటా కాంతిజాల స్ఫుటీభూత నైజాంఘ్రి కంజాతయుగ్మంబు మన్మానసాంభోజ కింజల్క పీఠస్థలిన్ నిల్పి యుష్మత్ కృపాలబ్ధమాధ్వీక మాధుర్య వాక్చాతురిన్ జాల వర్ణించెదన్ నీవు వారాశిమధ్యంబునందుండి దిఙ్మండలవ్యాప్త చండప్రభా భాసమానుండవై యున్న దైత్యారి నీ నాభికంజాతుఁడైనట్టి యా ధాత కౌతూహలం బంద డెందంబులో నెంచ మత్స్యాకృతిన్ మించి యబ్ధిం బ్రవేశించి యా వీర దైత్యోగ్రవంశాంబుధిన్ సోమునిన్ సోమునిన్ ద్రుంచి మోదంబునన్ నాల్గు వేదంబులన్ దెచ్చి వాగ్భర్తకున్ గర్తవై యుండి రక్షింపవే పిమ్మటన్ మేటి తామేటివేసంబునన్ మందరాధారమౌ తోరమౌ భారమున్ దాల్చి మేల్ సూకరాకారమున్ బూని నక్రాదులన్ జాల ఘోరంబునున్ భీకరంబైన వారాశిలోఁజొచ్చి దుర్వార గర్వోద్ధతుండౌ హిరణ్యాక్షు మర్దించి విశ్వంభరాభారమున్ గోర ముంగోఱ వే దాల్చి చంచద్గతిన్ మిక్కుటంబైన మే లుక్కుకంబంబునన్ దిక్కులన్ బెక్కు కాంతుల్ నితాంతంబుగన్ నిండ నుద్దండతన్ నారసింహాకృతిన్ బొందుగాఁ జెంది పంచాననం బుగ్రవేగంబుతో ధీరతన్ కుంభికుంభస్థలిన్ జించి చెండాడుచందంబునన్ మత్తదైత్యేంద్రుకుక్షిన్ విదారించి ప్రహ్లాదు నాహ్లాదమున్ జేయవే వామనుండై బలిన్ గిట్టి పాదంబునన్ మెట్టి దట్టించి పాతాళమున్ జేర్చవే జామదగ్న్యుండవై రాజలోకంబు ముయ్యేడుమాఱుల్ కుఠారాగ్రధారాహతిన్ దున్మి తూఁటాడవే కోటి కందర్ప లావణ్య ధిక్కారి కృద్దివ్య తేజోవిరాజుండవై భానువంశాగ్రగణ్యుండవై రామచంద్రుండవై దేవసంఘంబులన్ గావ నా రావణున్ లోకవిద్రావణున్ దండిమత్తేభ మంభోజముల్ ద్రుంచు భంగిన్ దురంబందు శీవిన్ విభాళింపఁగా నేసి యుద్గాథమౌ మస్తకం

బుల్ దెగఁ దున్మి లోకైక విఖ్యాత సీతాముఖోద్భూత సీతా సమేతుండవై వేడ్కఁ సాకేతపట్టంబునన్ జేరి పట్టాభిషిక్తుండవై మీఱి లోకంబులన్ గావవే దేవకీగర్భసంభూతుఁడై చెన్ను కల్యాణ కృష్ణాభిధానంబునన్ రుక్మిణీ సత్యభామాది గోపాంగనా చిత్తకంజాతమిత్రుండవై యుండవే స్నిగ్ధబౌద్ధస్వరూపంబునన్ యాగభాగంబులన్ నీవు వాదార్చి కల్క్యవతారంబునన్ పారసీకాది దౌర్జన్యసంఘంబులన్ ద్రుంచి సద్భక్తసంతాన సంతానభూజోపమానుండవై యొప్పి శ్రీ శేషశైలాగ్రవాసుండవై యొక్కనాఁ డుల్లమం దుల్లసిల్లంగ దేవాంగనానీత గాంగేయ కుంభాంతరన్యస్తదివ్యాంబుపూరంబునన్ రంగుగా మంగళస్నానమున్ జేసి శృంగారమై తళ్కుబంగారుచేలంపుఁ జుంగుల్ చెలంగన్ విజాంగంబునన్ హౌసు గావించి విర్యత్న నిర్యత్ప్రభాజాల సద్రత్నకోటీరమున్ నీటుగాఁ దాల్చి బాలేందు సంకాశఫాలస్థలీన్యస్త కస్తూరినామంబుచే శస్తుమీఱంగఁ జెల్వొంది శ్రీకారవర్ణోపమానంబులైయున్న కర్ణంబులన్ స్వర్ణసత్కుండలోద్భూత కాంతిచ్ఛటల్ గండపాలిన్ బ్రసారింపగా బాసురోదారతారాభహీరాది సన్మౌక్తికోదార హారమ్ము లాకంధరంబంది సొంపొందఁ గీలించి విర్వక్రతన్ దైత్యచక్రంబులన్ విక్రమాటోపతన్ బ్రక్కలించేటి చక్రంబు దుర్వృత్తమత్తారి దైన్యాతి దైన్యస్థితిం గూర్పు నున్నట్టి వెన్నుండవై నిన్ను చెన్నొందఁగాఁ జూచు చింతామణీభామ నేమే విలోకాక్షి నేబాసు నీ సద్గుణవ్రాతమెన్నంగ మున్మూఁటి కేచోటులన్ దీటు రానేరదేయంచు తాఁ గట్టిగా కౌగిటం జేర్చి మోవాని పల్ కెంపులన్ బారవశ్యంబు నొందించి చౌసీతిబంధంబులన్ జాల రంజిల్లగాఁ జేసి సంతోష సౌఖ్యాబ్ధిలోఁ దేలుచున్ లేచి చింతామణీభామతోఁ గూడ సానందతన్ అండజాధీశుపై నెక్కి ముఖ్యాశ్రితానేక సద్భక్తసందోహముల్ గొల్వ రంజిల్లగా వచ్చి పంద్రాన్వయాంభోధి సంభూత కల్పద్రుమాకల్ప ప్రేమాద్రిరంగేంద్రు సన్మందిరావాసివై చాలఁ బోషింపుచున్నుండి కల్యాణకృష్ణస్వరూపంబునన్ బొల్చు శ్రీవేంకటేశా రమేశా కృపాదృష్టితోఁ జూచి రక్షింపవే మమ్ము నీ దండకం బుర్వి నాచంద్రతారార్కమై యుండు శ్రీశా నమస్తే నమస్తే నమః.

శ్రీ

శ్రీ వేంకటేశ్వర లఘుకృతులు

శ్రీ రమా పరిణయము

శ్రీవేంకటేశ్వరుఁ జిత్తమం దుంచి
భావించి తరిగొండపతిని బూజించి
శ్రీభారతిని హయగ్రీవునిఁ దలఁచి
ప్రాభవంబున గురుఁ బ్రస్తుతిచేసి
కరమర్థితో రమాకల్యాణసరణి
తెరగొప్ప రచియింతు ద్విపదకావ్యముగ
ఘనమైన తత్కథాక్రమమెట్టిదనిన
వినరయ్య కవులార విద్వాంసులార.

నారాయణుని దేవతలు ప్రార్థించుట

నారాయణుఁడు జగన్నాథుఁ డచ్యుతుఁడు
క్షీరవారిధియందు శేషతల్పమున
యోగనిద్రారతి నురుతరానంద
సాగరమగ్నుఁడై శయనించి యుండ
అపుడచ్చటికి శంభుఁ డజుఁడు దేవతలు
తపసులు వచ్చి మోదంబు దీపింప
ముకుళితహస్తులై ముందఱ నిలిచి
యకలంకభక్తి నిట్లనిరి వారెల్ల
దేవ దేవ సమస్త దేవతారాధ్య
నీవింక నీ యోగనిద్ర మేల్కొనవె
పరమాత్మ మమ్మెల్లఁ బాలించుకొఱకు
నిరుపమం బగు యోగనిద్ర మేల్కొనవె

యనుచుఁ బ్రార్థింపఁగా నాదివిష్ణుండు
కను విచ్చి యందఱఁ గలయ వీక్షించి
మందస్మితాస్యుఁడై మహితాత్మలార
యెందుకు వచ్చితి రిచ్చోటి కనిన
పరమాత్మ మీదివ్యపాదపద్మములు
సురుచిరభక్తితోఁ జూడ వచ్చితిమి
మమ్ము మన్నించి మా మనవి పాలించి
సమ్మతంబుగ విను సత్యసంకల్ప
విరత మిట్టే యోగనిద్ర నుండినను
శరణాగతుల నేలు సరణి యెట్లగును
సర్వజ్ఞుఁడవు సర్వశక్తియుక్తుఁడవు
నిర్వాణమయుఁడవు నిర్వికారుఁడవు
కావున నీపాద కమలద్వయంబు
భావించి నిన్నాత్మపతిగాఁ దలంచి
సహజమౌ నీ శుద్ధసాత్త్విక కళయె
మహనీయతపము సమ్మతముగాఁ జేసి
పనిఁ బూని జలరాశిపట్టియై పుట్టి
యొనర నిన్నే కోరుచున్న దిచ్చోట
నీ వామృగాక్షి పాణిగ్రహణంబుఁ
గావింపవే నిత్యకల్యాణ యనిన
నవ్వుచు తరిగొండనరహరి వేడ్క
నివ్వటిల్లఁగ వారినిం జూచి పలికె:

నారాయణుని యనుగ్రహోక్తి

గరళకంధర పద్మగర్భాదులెల్ల
సరవిని వినుఁ డొక్క సరణిఁ జెప్పెదను
భూలోకమున శేషభూధరమందు

నే లీల దీపింప నిలిచి యచ్చోట
వెంకటేశ్వరుఁడన విఖ్యాతిఁ బొంది
పొంకంబుగా సుంద భూపాలుకరణి
మచ్చిక నలమేలుమంగాభిధాన
మిచ్చి సంప్రీతి నా యిందిరాపతిని
నే శీఘ్రముగను పాణిగ్రహణంబుఁ
జేసెదనని పల్కెఁ చిరునవ్వు నవ్వి
గుఱుతుగా వారి పీడ్కొని మోదం బెసగ
పరమాత్ముఁ డందుండి పెనమై వచ్చి

శ్రీహరి వేంకటాద్రికి విచ్చేయుట

శ్రీవరాహస్వామి చేకొనియున్న
శ్రీవేంకటాద్రిపైఁ జేరి వేడుకను
అప్పుడు శ్రీవరాహస్వామి నడిగి
తప్ప కా క్షేత్రంబు తా నాక్రమించి
నలువొప్పఁ దరిగొండ నరసింహుఁ డనఁగ
విలసిల్లుచుండె శ్రీవేంకటేశ్వరుండు

శ్రీహరి, బ్రహ్మాదులను క్షీరాబ్ధి కడకుఁగన్యవడుగఁబంపుట

అంత నచ్చటికి బ్రహ్మాదులు వచ్చి
సంతోషచిత్తులై చక్రి నీక్షించి
వేదాంతసూక్తుల వినుతింప నగుచు
నాదినారాయణుం డట వారి కనియె
నో పంకజాసన! యో ఫాలనయన!
యో పాకశాసన! యో మౌనులార!
చెలఁగుచు మీరువచ్చినచంద మెల్లఁ
దెలిసెను మీరింకఁ దీవ్రంబుగాను

క్షీరవారిధిఁ జేరి శ్రీరమాసతివి
నేరీతినైన నా కిమ్మని యడిగి
నిరుపమలగ్నంబు నిర్ణయించుకొని
సరగున రమ్మన్న సంతసం బంది
హరియాజ్ఞ వహసి వారరుగుచుండగను
పాలగరుడి దీర్చి పచ్చని మ్రాని
పైలీలతో వెంటపట్టఁగాఁ జూపె
అదిమొదల్ శకునంబు లతిదివ్యములుగ
మది కిష్టముగ నయ్యె మార్గంబునందు
అందుకు సంతోష మధికంబుఁ గాగ
నంద రాక్షీరాబ్ధి కరిగిన లేచి
వారికి నెదురుగా వచ్చి సాగరుఁడు
కూరిమి మీఱఁ దోడ్కొనివచ్చి నగుచు
మరియుచు మణిపీఠములమీఁద నుంచి
యిరవొందఁ బూజించి యిట్లని పలికె.

సముద్రుని సంప్రశ్నము

వరుసగాఁ బరమపావనులార! నన్ను
కరుణించి వచ్చినకార్యమే మనిన
విని వారలంద రా విమలమానసుని
గనుఁగొని పల్కి రుత్కంఠ విట్లనుచు.

బ్రహ్మాదులు కన్య నడుగుట

వనరాశి యొక శుభవార్త చెప్పెదము
వినవయ్య నీ వది విశదంబుగాను
రహిమీఱ నాదినారాయణుం డిపుడు
మహియందు నత్యంతమహిమ దీపింప

అరుదైన వెంకటేశాభిధానమున
నెరసి శేషాద్రిపై నిలిచి యున్నాఁడు
అతనికి నీ పుత్రి యగు రమాసతిని
హితమొప్ప నడుగ మే మిటకు వచ్చితిమి
అనిన ధన్యుఁడనైతి నని సాగరుండు
మనమున నుప్పొంగి మధుసూదనునకు
నిచ్చెద మత్కన్య నిపు డన్న వారు
మచ్చిక నతని సన్మానంబుఁ జేసి
లలితమైన వివాహలగ్న మేర్పఱిచి
జలరాశి యొసఁగిన సకల వస్తువులు
చెలువొందఁ గైకొని శేషాద్రిఁ జేరి
జలజాక్షునకు మ్రొక్కి సరవి విన్నవిరి.

బ్రహ్మాదులు స్వామికి వివాహనిశ్చయ మెఱిఁగించుట

స్వామి సాగరుఁడు శ్రీసతిని మీ కొసగఁ
గామించుచున్నాఁడు ఘనభక్తిమీఱ
నటుగాన మిమ్ము నెయ్యంబుతో నిపుడె
తటుకునఁ బెండ్లికిఁ దర్లి రమ్మనియె
అన విని తరిగొండహరి నవ్వి వారిఁ
గనుఁగొని పల్కె మత్కాంత దీపింప.

పెండ్లి పయనము

పనిఁబూని శంకరబ్రహ్మములార
పెనుఁపొందఁగాను నా పెండ్లికి మీరు
పరగ మీ మీ కుటుంబంబులతోడ
సరగున రమ్మన్నఁ జని వార లపుడు
తమ తమ సతులతో తమ కుమారులతో

తమ తమ పరివారతతులతో మగిడి
వచ్చినవారితో వరలగ్నమందు
హెచ్చుగా విహగేంద్రు నెక్కి యచ్యుతుఁడు
పరవి ననంతవిష్వక్సేన ముఖ్య
పరివారవితతి సద్భక్తితోఁ గొలువ
ముద మెప్ప విఖనస ముఖ్యసంయములు
విదితంబుగాఁ బరివేష్టించి పొగడ
హరివిరించి సురేశ్వరాదులు చెలఁగి
విరవిగాఁ బద్మాక్షువెనువెంటఁ జనఁగ
వరుసగా ఘనశుభవాద్యముల్ మొరయ
తఱచైన మంగళద్రవ్యాళితోడఁ
జవి చవి యా క్షీర జలరాశిచెంత
ఘనముగా నిలిచె నా క్రమము సాగరుఁడు.

వరపూజ

వివి తన పరివార వితతులతోడఁ
దనరార శోభనద్రవ్యముల్ గొనుచు
దొరకొని మంగళతూర్యముల్ మ్రోయ
నరుదుగా దారపుత్రాదులతోడ
నలువొప్ప తరిగొండ వరసింహుఁడైన
సలలిత వెంకటాచలనివాసునకు
హెచ్చిన భక్తితో నెదురుగా వచ్చి
నచ్చుగాఁ దగు పూజ లచటఁ గావించి
అందుండి బ్రహ్మరుద్రాదులతోడ
పొందుగా హరి నాత్మపురమున కపుడు
తొడుకొని పోయి బంధుజనంబుతోడ
విడుదులలో నుంచి వేడ్కతో నంత

సహజలీలలఁ బరిచారకుల్ చెలఁగి
రహిమీఱఁ బచ్చతోరణములతోడ
మురువొప్ప ముత్యాల ముగ్గులతోడ
తరుచైన వింత చిత్తరువులతోడ
క్రమముగా నగరు శృంగారంబు చేసి
విమలమౌ కల్యాణవేదిక వింద
తలకొని మంగళద్రవ్యంబు లుంచి
పెలుద బంగరు పెండ్లిపీఁటలు వెట్టి
కరమొప్ప ముత్యాలగద్దెలం దుంచి
పరువడి రత్నకంబళములఁ బఱచి
హరిరాక్కగోరఁగా నప్పు డందుండి
వరరత్నభూషణావళు లంబరములు
ధరియించి తోడ ముత్తయిదువల్ రాగ
గురుతుగా ముత్యాలగొడుగుల వడువ
ఘనతరంబుగ గంగ గౌతమి యమున
అనుపమ తుంగభద్రాదు లైనట్టి
వనవిధిభార్యలు వరవైభవముల
నమరాగమున శోభనాశతల్ గొనుచు
సలలిత వాద్యఘోషంబులతోడ
వెలయగా హరియున్న విడిదికి వచ్చి
కమనీయభక్తి నా కమలలోచనుని
సముచితక్రమములఁ జాలఁ బూజించి
రహిమీఱఁ గుసుమహారము కంఠమందు
విహితంబు గావించి వేడ్క రెట్టింప
తక్కినవారిని తగఁ బూజ చేసి
మక్కువ దీపింప మఱి యిట్టు లనిరి.

పేరంటము పిలుపు

రయమున మా మందిరమున కో గిరిజ।
ప్రియమొప్ప రావమ్మ పేరంటమునకు
రామాలలామ భారతి నీవు వేగ
ప్రేమతో రావమ్మ పేరంటమునకు
మునివధూమణులార ముచ్చటమీర
పెనుపొంద రారమ్మ పేరంటమునకు
సిరి నొప్పుచుండు శచీదేవి నీవు
పెరిమతో రావమ్మ పేరంటమునకు
తెఱఁగొప్పఁ దక్కిన దిక్పాలతతుల
మురిపి పేరంట మిమ్ముల మీరు రారె
గరుడగంధర్వాది కామినీమణులు
మెరసి పేరంటంబు మీరెల్ల రారె
అని వారు పేరంట మందఱిఁ బిలువ.

పెండ్లి యేర్పాట్లు

నొనర సాగర సోము లుచిత క్రమముల
అచ్చట బ్రహ్మరుద్రాదులతోడ
మచ్చికతో నాత్మమందిరంబునకు
గొనికొని హరిని దో డ్కొనివచ్చి యచట
మునులసమ్మతమున ముదము దీపింప
ఠయఠక్తు లెసగ నా పంకజోదరుని
ప్రియముమీఱ వివాహపీఠమం దుంచి
వలనొప్ప తక్కినవారి నందరిని
నలువొప్ప విహితాసనంబులం దుంచి
విలసితమూర్తులై వెలయు విశ్వేశ
జలజాసనాదులు సఖులు గాఁగ

పరగ శ్రీ పార్వతీ భారతీ ప్రముఖ
తరుణులు పెండ్లిముత్తైదువల్ గాగ
వరుసగా నందు వివాహకృత్యములు
పొరి పొరి నా కన్యపుఁడు నెరవేర్ప
మంగళస్నానాది మహితకృత్యములు
సాంగంబుగాఁ జేసి సకలోత్సకములు
నలువొప్పగాను పుణ్యాహవాచనము
విలసితస్నాతక వేదవ్రతములు
చేసి కాశీయాత్ర శ్రీహరి చనగ
వాసిగాఁ దోయధి వచ్చి ప్రార్థించి
కపటనాటక నీవు కాశి కేఁగెదవె
యిపుడు నా సుతను నీ కిచ్చెద ననుచు
మగుడి తోడ్కొని పోయి మందిరమందు
జగదీశ్వరుని నిల్పె సంప్రీతి నపుడు

స్వామి కల్యాణము

అనుపమంబైన కన్యావరణంబు
మునివరుల్ జరుపఁగా మురిసి సాగరుడు
పనిఁబూని భక్తితోఁ బంకజాక్షునకు
మనము రంజిల్లగా మధుపర్కమిచ్చి
నవ్యభూషణములు నవ్యవస్త్రములు
దివ్యగంధంబులు దివ్యమాల్యములు
కమలాక్షునకు రమాకన్యకామణికి
ప్రమదంబుతో సమర్పణ మొప్పఁ జేసి
ఘనముగా నా రమాకన్య నా హరికి
తన వధూయుక్తుఁడై దానంబు చేసె
కర మొప్ప నా రమాకన్యకామణిని

కరుణించి హరికరగ్రహణంబుచేసె
నిరుపమంబగుదరనిభకంఠమందు
సురుచిర మంగళసూత్రంబుఁ గట్టె
సరసతమీఱ శ్రీసతిశిరంబందు
తఱచైన వేడ్కతోఁ దలఁబ్రాలు వోసె
జలజాక్షుశిరముపై జలరాశికన్య
పొలుపొందఁ దలఁబ్రాలు వోసె నీరీతి
అక్షతారోపణమైన పిమ్మటను
లక్షణవతియైన లక్ష్మితోఁ గూడ
సలలిత వేంకటాచలవాసుఁ డనఁగ
నలువొప్ప తరిగొండ నారసింహుండు
అలరుచు లాజహోమాది కృత్యములు
వలనొప్ప వేర్వేర వరుసగా నడిపె
సురుతరంబుగ నాలుగోనాఁటి రాత్రి
వరుసగా నిజబంధువర్గంబుతోడ
పొలుపొందఁ దరిగొండపురధాముఁ డనఁగ
విలసిల్లుచున్న శ్రీవెంకటేశ్వరుఁడు
అలమేలుమంగతో ననురాగ మెసఁగ
సలలితమాణిక్య సదనమధ్యమున.

బువ్వముబంతి

పేరైన బంగారుపీఁటలమీఁద
కోరి బువ్వముబంతిఁ గూర్చుండె నపుడు
గణుతింప నాగంగ గౌతమి యమున
మణికర్ణికయును నర్మద తుంగభద్ర
మొదలైన జలరాశి ముఖ్యకామినులు
సదమలచిత్తలై సంతోష మెసగ.

ఘలుఘల్లు మని కాళ్ల గజ్జె లందియలు
వలనొప్ప మ్రోయఁగా వచ్చి వేడుకను
పరగ నచ్చటఁ బైఁడిపళ్లెరా లుంచి
గరిమతోఁ బాత్రాభిఘారంబుఁ జేసి
బహువిధభక్ష్యముల్ పక్వశాకములు
విహితదివ్యాన్నముల్ వింతపచ్చళ్లు
తఱచై నఘృతము దుగ్ధములు తేనియలు
పెరు గూరుఁగాయలు ప్రియముగాఁ దెచ్చి
వరుసగా వడ్డించి వాపించుజలము
కరమొప్పు సౌవర్ణ కలశాళి నిండ
నించి యందుంచి రానీరజోదరుని
గాంచి నవ్వుచు నీలకంఠుఁ డిట్లనియె
జలజాక్ష నీవు మాజలరాశియింటి
కలుములచెలి నిట్లు గైకొన్నకతన
నసమానసౌఖ్యంబు లబ్బె నీ కిచట
పొసఁగ నాకలిదీర భుజియింపవోయి
మీన రూపము దాల్చి మెండుగా జలము
పానంబు జేసినప్పటివలెఁ గాదు
ఈనిర్మలాన్నంబు నిచ్చట నీవు
పూని యాకలి దీఱ భుజియింపవోయి
పరగఁ దాఁబేలివై స్వల్పజంతువుల
నరుదుగా భక్షించినటువలెఁ గాదు
అలర నీకుడుములు నతిరసంబులును
పొలుపొందఁ దృప్తిగా భుజియింపవోయి
దొరకొని పందివై తుంగగడ్డలను
గరగర న్నమలినకైవడి గాదు
కరజికాయలు వడల్ గారె లిడ్డెనలు

హారిహారి రుచులుగా భుజియింపవోయి
పూవి నృసింహరూపున దైత్యరక్త
పానంబుఁ జేసినప్పటిరీతి గాదు
తెలివితో నిప్పుడు తేనెపానకము
నలువొప్ప నీవు పానము సేయవోయి
సలలితంబుగ బ్రహ్మచారి వ్రతముల
నలిపి యీవటు గృహస్థుఁడైనావు
విమలాత్మ నియమముల్ విడిచి యీవేళ
భ్రమదీర సన్నియు భక్షింపవోయి
లలిని బ్రహ్మఋషిత్వరాజఋషిత్వ
ములఁ గాయపండ్లు నిమ్మగ మెక్కుదాన
తనియక వెన్నముద్దలు మ్రుచ్చిలించి
తినిదిగంబరుఁడవై తిరిగిననాఁటి
బడలిక దీఱ నీ పరమాన్న మెల్ల
తొడరి సీవాచేరతోఁ ద్రావవోయి
కలికితనమున నాఁకలి కీరఁడోడు
కులుకుతో నిపుడు సంకోచింపవలదు
భువి నెన్నఁదగుభక్ష్యభోజ్యాదులైన
వివిధపదార్థముల్ వింతగా నిపుడు
ముజ్జగంబుల కాదిమూల మైనట్టి
బొజ్జనిండఁగ నీవు భుజియింపవోయి
అన విని తరిగొండ హరి నవ్వి శివునిఁ
గని యిట్టు లనియె బల్ గారవంబునను
పన్నగాభరణ! యీపగిది నాతప్పు
లెన్నద వెపుడు ని న్నెఱుఁగనే నేను
చక్కని పనుకకంచంబు చేపట్టి
యెక్కడెక్కడ బిచ్చమెత్తినఁ గాని

ఆఁకలి దీరక యలనాఁడు విషము
గైకొని మెక్కినకైవడి గాదు
ఇప్పు డీదివ్యాన్న మిష్టంబుగాను
మెప్పుగా భుజియింప మేము చూడఁగను
మును నీవు ఘనఘాతముల సంహరించి
దనరార మెక్కి యంతట నైనఁగాని
పరితృప్తిఁ జెందక పావనుండైన
చిరుతొండభక్తుని శిశువుమాంసంబు
భక్షించినటుగాదు బహురుచుల్ గాను
భక్షించు మిప్పుడీ భక్ష్యంబు లన్ని
అనలునిఁ గంటిలో నణఁచి యున్నావు
గనుక నీకాఁకలి ఘనముగా నుండు
కావున నిచ్చోట గలపదార్థములు
నీవె బోసేయుము నేఁడు సిగ్గేల
యెల్లవా రెఱుఁగ నీ వీడిగదాని
కల్లుకుండను బ్రమ్ముగతి డాఁగినావు
గాన మాలిన్యంబు గల దది పాయఁ
బూని మాయెంగి లిప్పుడు నీవు గుడువు
అని భుక్తశేషాన్న మతఁ డారగించు
కనకపాత్రంబులోఁ గ్రక్కున వైచె
శంకరుఁ డది చూచి సంతసం బంది
పంకజోదరునితోఁ బలికె నిట్లనుచు
తోయజనయన క్షుత్తుకుఁ దాళలేక
బోయదా యెంగిలి బోనేసినావు
కావున దోషంబు గల దది పాయు
నీవు నాయెంగిలి నేఁ డారగించు
అని హరిపళ్లెర మందు శంకరుఁడు

తనభుక్తశేషంబు తప్పక వేసె
అది సూచి శ్రీవిష్ణుఁ డానంద మొంది
మదనారి నీక్షించి మగుడి యిట్లనియె
పరమేశ నీశీల భావంబు పూర్వ
మరుదుగా బోయకన్నప్పకే తెలుసు
నిపుడు నేఁ జెప్పిన నిందున్నవారు
నిపుణత దీపింప విన్న నవ్వెదరు
తనరార నాసహోదరిని పార్వతిని
గనుఁగొని కాతు నీగౌరవం బిచట
అని పల్క విని శివుఁ డంబుజోదరుని
గనుఁగొని పల్కె నుత్కంఠ నిట్లనుచు
జలజాక్ష వినుము నీ చపలత్వసరణి
గనుఁగొన గోపసుందరులకే తెలుసు
నే నిందుఁజెప్పిన విన్న నవ్వెదరు
గాన చెప్పను రమాకన్యను జూచి
కాచెద నేఁడు నీ గౌరవం బనుచు
సూచింప హరిహరుఁ జూచి యిట్లనియె
విటలాక్ష వినుము నీనిశ్చలత్వంబు
దిటమైన మోహినీదేవికే తెలుసు
చలపాది నీ కామసంకల్పసరణి
లలిమీఱ బ్రహ్మాదులకు నెల్లఁ దెలుసుఁ
జెలగి యిం దామాట చెప్పిన నీకు
తలవంపు లని నేఁడు తాళియున్నాఁడ
అని యిట్లు హరిహరు లన్యోన్యముగను
మొనసి భాషించుచు మరియు నత్తరిని
అలహరిభుక్తశేషాన్నభక్ష్యములు
చెలు వొప్పఁగైగొని శీతాద్రి తనుజ

వరుస నచ్చటి పంక్తివారి కందరికి
పరమోత్సవంబునఁ బంచి వడ్డించి
సిరి కిట్టు లనియె నోచిగురాకుఁబోఁడి
శిర మరవాంచి బోసేయకున్నావు
చక్కెరపొంగలి సకలభక్ష్యములు
మెక్క సంకోచ మేమిటికి నీ విపుడు
కులుకుముద్దుల పెండ్లికూతుర వీవె
పొలుపొంద వివియెల్ల భుజియింపవలయు
అని నవ్వుచుండగా నదిచూచి యమున
పవిఁబూని హిమశైలబాల కిట్లనియె
నేమమ్మ పార్వతి యీపసిబిడ్డ
నీమాట లన్న విన్నెవరు మెచ్చెదరు
పిన్నది నీవు చెప్పినపదార్థములు
పన్నుగా నొకశైన భక్షింపలేదు
మునుకొని బ్రహ్మాండముల నీవినావు
కనుక నీకదు పతి ఘనముగానుండు
అటుగాన భక్ష్యభోజ్యాదు లెన్నైన
పటుతీవ్రముగ నీవు భక్షింపఁ గలవు
కొంకక నీ విందుఁగోరినవెల్ల
వింక వడ్డించెద మిపు డారగించు
అనినఁబార్వతి నవ్వి యమువ వీక్షించి
యెనలేని ముదముతో నిట్లని పలికె
నోయత్తగారు మీకొనరఁ గూఁతురని
పాయక మద్దత్తు పట్టఁగాఁ జేసి
బాలిక చిట్లాని పాలచట్లాని
పాలు ద్రాగ దటంచుఁ బలికితి రిపుడు
బాలికయైన యీ పరమపూరుషుని

తాలిమితోఁ గూర్చి తపమెట్లు చేసె
పరగ మాయన్నయో బ్రహ్మాండమయుని
గుఱుతుగా వలపించుకొన నెట్లు నేర్చె
విశదంబుగాను భావింప మీతనయ
పసిబిడ్డ యెట్లగు బహుసూత్రధారి
అదియెట్లనంటె మహాసాత్వికులకె
పొదుపైన గర్వంబు పుట్టింప నేర్చు
కపటంబుతో కాలగతుల భావించి
యెపుడు పేదలనైన హెచ్చింపనేర్చు
మునుకొని హెచ్చించి మోసంబు చేసి
ధనమదాంధులనైనఁ దగ్గింపనేర్చు
నీ పెండ్లికూఁతురే యెల్లజాతులను
చాపల్యమున మించి చరియింపుచుండు
కావునఁ బసిబిడ్డ గాదు మీమాట
లీవేళఁ గాదననేల నాకడుపు
గొప్పయంటిరి నేను కోరిన వెల్ల
నిప్పుడు వడ్డింప కేల దాచెదరు
అన విని తుంగభద్రాదులు నగుచు
ఘనపదార్థము లన్ని గ్రక్కునఁ దెచ్చి
రాసులు వోసి పార్వతిని వీక్షించి
బోసేయు మనశైలపుత్రి యిట్లనియె.
నొనర వడ్డించితిరో యత్తగారు
పవిఁబాని యాఁకలి పాయునే దీన
డీకొని మీరు వడ్డించిన వెల్ల
ప్రాకటంబుగ నొక్కపంటికి రావు
పొలుపొంద ననుఁ దృష్టిఁ బొందింత మనుచు
పలికితి రదియు దబ్బఱ లాయెఁ గాని

చెలువొప్ప మాయన్న శేషాద్రిమీఁద
పులియోగిరము మంచిపొంగళ్లు ఘృతము
పొనగ దధ్యోదనంబు బకాళభాతు
ననమానరుచి మనోహరము లిడ్డెనలు
అతిరసంబులు దోసె లప్పముల్ వడలు
ప్రతిలేని శర్కర పరమాన్నములను
మెచ్చి తా భుజియించు మీయట్టివారు
వచ్చిన నన్నమవారిగా నొసగు
అటువంటి ఘనుఁడు మీయల్లరికంబు
నెటువలె సైరించు నిదియేల చాలు
పెనుపొంద మీరింత పేదవారైతె
ఘన మేమి మీ రమాకన్య నెత్తుకొని
వెంకటాద్రికి వచ్చి వెలయుమాయన్న
కంకితముగ వివాహముఁ జేసి యచ్చటఁ
గలపదార్థములు మీకడుపుల నిండ
చెలువంబు నిండ బోసేసి రారాదె
ఉప్పు కప్పులు చేఁప లుండు మీయింట
తప్పఁగ ఘనపదార్థంబు లెక్కడివి
అప్పుడు దండార్థమై మమ్ము నిటకు
రప్పించి కడుపులు రట్టు చేసితిరి
పొలుపొంద మీభక్ష్యభోజ్యాదు లిపుడు
ఇలమీఁద మాకుఁజాలవు నిక్కముగను
పూని మమ్మును దృప్తి పొందింపలేక
దీనత్వమున నోడితిరి మీర లనిన
విని నీలకంఠుండు వికవిక నవ్వి
తనసతి నీక్షించి తగ నిట్టు లనియె
పార్వతి మీయన్న బ్రహ్మాండకుక్షి

సర్వభక్షకుఁ డిది సత్యంబు గనుక
కడుపు నిండదు వంటకం బెంతయైన
కడఁకతో జలధికిఁ గలపదార్థములు
ఉప్పుతోసంతతం బూరుచున్నట్టి
కప్పలు చేఁపలు గలవంటి వపుడు
కావున వారికి గలపదార్థములె
యీవేళ వడ్డింతు రెన్నైన నవియు
మెండుగా మీయన్న మెక్కిన కడుపు
నిండుఁ దక్కినవెల్ల నీవారగించు
చెలియ మీయన్నకు శేషాద్రిమీఁద
కలిగియున్నవి వడ్డికాసులు కనుక
పేరైన చేరుడుబియ్య మన్నంబు
సార మింపుగలేవి చప్పిడన్నంబు
కాటువోయిన పంటిగంజిసాదంబు
మేటిగా బోసేసి మెరయుచునుండు
అటువంటివారి కీయలఘుదివ్యాన్న
మెటువలె సైరించు నిదియేల చాలు
నిప్పుడు మీయన్న కిదిచాలదంటె
తెప్పింతు నామంచి తిరుపణాచాలు
అనికేరడముఁ జేసినటువంటి విభుని
గనుఁగొని హిమశైలకన్య యిట్లనియె.
స్వామి మా జలజాక్షుసంపద దెలిసి
యీమాడ్కి మీరంటె యేమి చెప్పుదును
మాయన్న తిరుపణామధు సంతతంబు
పాయక భుజియించు భక్త్యాళితోడ
తెరగొప్ప నటుగాన తిరుణాచాలు
హరికి సయింప వయ్యవి యెందుఁ గాని

తెప్పింపఁ డటువంటి తిరుపణాచాఱు
మెప్పుగాఁ గ్రోలును మీచెల్లె లవిన
నగి యిట్లు పలికె నానాగకంకణుఁడు
నగజ మాలక్ష్మి వి ట్లనినందు కిపుడు
సుదతి మీయన్న చూచుచు నుండఁగానె
యదె చూడు నీ చెంప లదర వేసెదను
సరవి నాచెల్లెలి సత్కటాక్షమున
నరులలో మీయన్న నడిమికి వచ్చె
అదిగాక గుణహీనుఁడై నట్టివాఁడు
కుదురుగా నేటికి గుణవంతుఁ డయ్యె
చెలఁగి మాచెల్లెలిఁ జేపట్టెఁ గనుక
వెలయు మీయన్నకు విరి వింత గలిగె
అంతకు ముందు ముచ్చై దాఁగియుండ
వింతగా మీయన్న యెవరికిఁ దెలుసు
అన విని తరిగొండహరి మహేశ్వరునిఁ
గనుఁగొని పల్కె నుత్కంఠ దీపింప
నందివాహన నీవు నాసహోదరిని
మందుఁడవై యిన్ని మాట లాడితివి
మున్ను నాచెల్లె లిమ్మగ నిన్నుఁగలసి
మన్నించి నీకింత మహిమ గల్పించె
అప్రమాణుఁడవు నీవై యుండఁగాను
సప్రమాణునిఁ జేసి జగతిలో నిలిపె
అరయ ననాకారి వై యున్ననీకు
మరి సుందరాకారమహిమ గావించె
వెలయు మాచెల్లెలి వీక్షింపకున్నఁ
దెలియదే నీ పరదేశిత్వసరణి
అనఘ నీచెల్లెలే యధికురా లనుచుఁ

దనర నాచెల్లెలిఁ దక్కువయనుచు
పలికితి వపు డెంతొ ప్రౌఢుఁడవుగను
నెలవొప్ప విను మైతె నీ చెల్లెరీతి
యొవర నుండినచోట నుండక తిరిగి
జనులను వంచించు చపలాత్మురాలు
కావున మాశైల కన్యకసాటి
యేవిధంబునఁ గల్గ దీమాట లేల
అప్పుడు నీవు నెయ్యంబుతో మాకు
దెప్పింతు వంటివి తిరుపణాచాఱు
తప్పక మాకిట తనివి దీరగను
తెప్పింతు మది యెంత తెప్పించఁగలవొ
నాకడు పందునై నను విందకున్న
నీకుఁ జంద్రునికళ నిపుడు దాగింతు
చల్లని తిరుపణాచాఱు ద్రావుటనె
తొల్లిటినుండి చందురునకు నీకు
తెల్లగా నుండెడి దేహంబు గలిగె
కల్లగా దీమాట కన్య మీసొమ్ము
ఇంక మాట్లాడకు మింతియే చాలు
శంకర ఘోసేయు సంతసంబునను
అవిపకపకనవ్వె నప్పు డాహరిని
గనుఁగొని పలికె సాగరుఁడు నవ్వుచును
జలజాక్షి నీవును శర్వాణివిభుఁడు
బలవంతు లానందభరితు లన్నిటను
ఒక్క రొక్కరికన్న నుత్తమోత్తములు
తక్కక మీకు భేదము లేదు గనుక
మొనసి నవ్వులకు బల్ ముచ్చట మీఱ
ననుకొంటి రీమాట లానందముగను

జలజాక్ష మితిలేని జలజభాండములు
పొలుపొంద నెపుడు నీబొజ్జలో నుండు
కావున నీకు నాఁకలి దీరఁ దృప్తి
గావింప మే మెంత గలవార మరయ
మాకుఁ గల్గినయంత మాత్ర మీవేళ
చేకొని నీవు భుజింపవే యనిన
జలజాసనాదు లా జలరాశి మాట
కలరుచు మేలు మేలని మెచ్చి రపుడు
హరిహరుల్ ముదమంది రందరితోడ
పొరిపొరిఁ దృప్తిగా భుజియించి లేచి
పరిశుద్ధముగఁ గరప్రక్షాళనములు
వెరవొప్ప నయ్యె నావేళ నందరికి
విలసితలీలల విడెము లిప్పించి
తలకొని యిష్టకథావినోదముల
సలలితవెంకటాచలవాసుఁ డనఁగ
నలువొప్పఁ దరిగొండ నారసింహుండు
అమితసంతోషమగ్నాత్ముఁడై చెలగి
కొమ రొప్పఁగా నందుఁ గొలువు గూర్చుండె
శ్రీవెంకటేశుఁ డాశ్రితజనావనుఁడు
పావనాచారుఁడు బ్రహ్మాండమయుఁడు
పన్నగశయనుండు భవవిదూరుండు
నన్నేలు తరిగొండ నారసింహుండు
అంత నచ్చటనుండి హాటకకలశ
మెంతయుఁ బ్రీతితో నెలమి నెత్తుకొని
వేఱొక్కవిడిదికి వేడ్కతో నరిగె
నారీతి దెలిపి గంగాదులైనట్టి
సాగరాంగన లెల్ల సకలోత్సవముల

వేగ శ్రీలక్ష్మిని వెంటఁ బిల్చుకొని
వింతగా హరియున్న విడిదికిఁ బోయి
సంతోషమున రమాసతిచేత నపుడు
విహితంబుగా నాదివిష్ణుదేవునకు
రహిని సర్వోపచారములు చేయించి
పిలువు నీపతి నని ప్రేరేపఁ దాను
కిలికించితాపాంగకించిదానమిత
యగుచు నాయకునిమో మల్లనఁజూచి
వగ గుల్కఁబిలిచె నవ్వనిత యిట్లనుచు
జలజాతనయన నాస్వామి యిచ్చటికి
యలసి వచ్చిన దేమి యాన తీవోయి!
నిపుణత్వ మెఱుఁగక నే నిందుఁ జేయు
నపచారములకు నీ వలిగి వచ్చితివా
వెలయ మజ్జనకు నివ్వేసాలచేత
నళికింపఁ దలఁచి నేఁ డలిగి వచ్చితివా
నెట్టన మా తల్లి నీకు వడ్డించి
నట్టి యన్నము చాల కలిగి వచ్చితివా
ప్రాకటంబుగ సర్వభక్ష్యాళి మెక్కి
యాఁకలి దీర కి ట్లలిగి వచ్చితివా
పన్నుగాఁ జెల్లెలౌ పార్వతి కచట
నన్నంబు సాల కి ట్లలిగి వచ్చితివా
తిరుపణాచాత్తైనఁ దెప్పింతు ననిన
హరుని వాక్యముల కి ట్లలిగి వచ్చితివా
పేదవారింటిలోఁ బెండ్లి యాడితిని
యాదాయ మే మని యలిగి వచ్చితివా
అనఘ పెండ్లికిఁ దీసి నప్పెల్లు దీర్తు
వని విచారమున ని ట్లలిగి వచ్చితివా

సొరిదిగా వడ్డికాసులు గూడఁబెట్టి
పరగ వరాల నేర్పుఱుప వచ్చితివా
చాల నీ కుపదలు సమకూర్పఁగలమా
లే లక్ష్య మే మింక లేచి రావోయి
బుస్సుబుస్సన నల్కఁబూని వచ్చితివి
లెస్సాయె వీఁకఁ జాలు లేచి రావోయి
బాలునిరీతి నిబ్బంగి నల్గుదురె
లీలా వినోదుఁడై లేచి రావోయి
యెఱమి మాలోఁ దప్పు లెన్ని గల్గినను
తొఁలగి రాఁదగునె ముద్దుల స్వామి యిపుడు
అపరాధములు గాచునటువంటి నీకు
కపట మేమిటికిఁ జక్కనిముద్దుసామి
తటుకున వెన్నముద్దలు మ్రుచ్చిలించి
నటువలెఁ గలశ మిం దవలీలగాను
చెలఁగుచు నేఁడు మ్రుచ్చలి తెచ్చినావు
వలనొప్ప శివుఁడు నవ్వఁడె ముద్దుసామి
మొనసి నీకంచంబు మ్రుచ్చిలించుటకు
పవిఁబూవి బలునగుబాట్లయ్యె ననుచు
సిగ్గుతో పార్వతి శివుఁ జూచి వెఱచి
తగ్గుచున్నది సహోదరి దిక్కుచూడ
శివుఁడు చంద్రుఁడు నీవు చేసినపనికి
యవిరళంబుగఁ జాల హాస్యంబు సేయ
తలచుచున్నా రింక దయజేసి లేచి
నెలవొప్ప రావోయి నీకు మ్రొక్కెదను
మహనీయ శేషహోమముఁ జేయవలయు
విహితంబుగా లేచి రావోయి
యెదురు సూచెదరు బ్రహ్మేంద్రాదు లచట
నదమలచరిత నాస్వామి రావోయి
నలువొప్ప నెట్లైన నన్ను మన్నించి
సలలితహృదయ నాస్వామి రావోయి

అని యిట్లు ప్రార్థించునటువంటిసతిని
గని హరి దరహాసకలితాస్యుఁ డగుచు
యిందిర కరపద్మ మింపొందఁ బట్టి
యందుండి కదలి మహావైభవమున
వచ్చి తత్పూర్వవివాహపీఠమున
హెచ్చుగాఁ గూర్చుండి యిందిరతోడ
మహనీయ శేషహోమముఁ జేసి యపుడు
సహజంబులై చెల్లు సకలకృత్యములు
వరుసగా నెరవేర్చి వరలగ్నమందు
హరి తోయధిని జూచి యమర నిట్లనియె
మామ సోముఁడు మీకు మాయత్తగారు
శ్రీమహాలక్ష్మిని జెలఁగి తోడ్కొనుచు
అజరుద్రనిర్జరేంద్రామలతోడ
భుజగశైలమున కిప్పుడు వచ్చి యచట
గలవిశేషములు మీకన్నులఁ జూచి
యలర మీసుతను మ మ్మాశీర్వదించి
మగుడి వత్తురు రండి మావెంట ననఁగ
యగజాధిపతిముఖ్యు లంద ఱారీతిఁ
బ్రియముతో రండని పిలువఁగా జలధి
భయభక్తు లెసగఁ దప్పక సమ్మతించి
వివిధభూషణములు వివిధాంబరములు
వివిధంబులగువస్తువితతులు దెచ్చి
హరికి రమాకన్య కపుడు నొప్పించి
మఱిమఱి సంతోషమగ్నుఁడై చెలఁగి
హరిపద్మభవనిర్జరాదుల వారి
వరవధూమణులను వరుసఁ బూజించి
బహురత్నభూషణాంబరము లర్పించి
సహజంబుగాను శ్రీసతికి వేడుకను
పరగ ముత్యపుబొడిఁబ్రాలు గట్టించి
మురిపంబు మీఱ నాముద్దుపట్టికిని

అరణంబుగాను దివ్యాశ్వబృందముల
కరిరథావళులను గలపదార్థముల
దాసదాసీజనతతులతో విచ్చి
వాసుదేవునివెంట వచ్చె నత్తఱిని
అలరార బ్రహ్మరుద్రాదు లందుండి
నలువొప్ప నిజవాహనము లెక్కి రపుడు
సంతోషచిత్తుఁడై జలజలోచనుఁడు
వింతగా నందఱ వేడ్కఁ దోడ్కొనుచు
అతివతో గరుడవాహనముపై నెక్కి
హితబంధుజనపురోహితులు సేవింప
తొలఁగక మంగళతూర్యముల్ మొరయఁ
జెలువంబు రెట్టింప శేషాద్రిఁ జేరి
సులలిత మైనట్టి శుభలగ్నమందు
వెలయఁగా నగరు ప్రవేశించి యచట
షోఁడిమితో నంతఁ బురహారాదులకు
వేడుక దీపింప విందు చేయించి
పరగ శ్రీ పార్వతీపరమేశ్వరాది
వరదంపతుల కెల్ల వరుసగా నపుడు
తవరారఁ జందన తాంబూలములను
కనకాంబరములను గరుణ నిప్పించి
హరి వీడుకొల్ప బ్రహ్మాదు లందుండి
మురియుచు నిజపురంబులఁ జేరి రంత
జలరాశి పైనమై జలజాక్షి మాకు
నెలవిమ్మ కలుములచెలితోడ ననిన
నోమామ! మీకన్య నొకక్షణంబైన
నీమీఁద విడిచి నే నిం దుండలేను
అటుగాన సిరిని నే నంపఁగాఁ జాల
నెటులైన నోర్చి నీ విఁకఁ బోయిరమ్మ
అనిహరి పల్కఁ జింతాక్రాంతుఁ డగుచు
వనధి యిట్లనియెను వనజాక్షిఁ జూచి

శ్రీపన్నగాద్రీశ చిదచిద్ద్వయేశ
పాపాహివిహగేంద్ర పటుకృపాసాంద్ర
సర్వేశ్వరుఁడ వీవు సర్వాత్మ వీవు
సర్వసాక్షివి నీవు సద్బ్రహ్మ వీవు
కావున నీ వెఱుంగనినీతిగలదె
భావింప శ్రీసతి ప్రౌఢ గా దిపుడు
యీపసిబిడ్డ నిం దిరవుగా నుంచి
యీపల్లెఁ బోను కాళ్లెట్లాడు మాకు
నిపుడె మ మ్మేడఁబాసి యీచిన్నిబాల
నిపుణత్వమున విందు నిలువ నెట్లోపు
మాయింట నాటలే మరగినయబల
మీయింటఁ బనులలో మెలఁగ నెట్లోపు
పొసగ బ్రహ్మాండరూపుని నొప్ప మిమ్ము
విసువక సేవించువిధము లేమెఱుఁగు
చాలఁ దల్లులచెంతఁ జనవుగా నుండు
నీలేమ భయభక్తు లెఱుఁగునే యిపుడు
కావున దయచేసి కమల నీమాటు
మావెంట నంపవే మహితాత్మ యనిన
వనజోదరుఁడు నవ్వి వకుళమాలికను
కనుసన్న సేసి సాగరుదిక్కుఁ జూపె
వకుళమాలిక హరివాంఛితఁ బెఱిఁగి
యకలంకముగఁ బల్కె నబ్ధి నీక్షించి
జలధి నీబహుజన్మ సంస్కారమహిమ
వలన ఏయ్యాదిదేవత కూఁతు రయ్యె
వేదాంతవేద్యుఁడై విశ్వాత్ముఁడైన
ఆదిమహావిష్ణు వల్లుఁడై వెలసె
కావున నీభాగ్యగౌరవ మహిమ
భావింపఁ దరమె యాబ్రహ్మకునైన
నెమ్మది నటుగాన నీవు నీసుతను
సమ్మతి నుంచుమీ స్వామిచెంగటను

అలర మీకన్న నే నధికంబుగాను
కలుములచెలి విందు గారవించెదను
హరికటాక్షము గల్గినపుడు మీసుతకు
గురుసౌఖ్యములకుఁ దక్కువ లేదు గనుక
సంతోషమున రమాసతిని మాస్వామి
చెంతనే నిల్పుఁడీ చింత యేమిటికి
అనఘ యీస్వామి చిత్తానుగుణ్యమున
మనకు వర్తించుట మర్యాద యనిన
సాగరుఁ డామాట సమ్మతించుకొని
వేగ భార్యలకు నవ్విధము బోధించి
అమ్మ రమ్మని సిరి నంకపీఠమున
నెమ్మదితో నుంచి నెమ్మోము నిమిరి
ఓయమ్మ యిచట నిన్నుంచి పొమ్మనుచు
మాయల్లుఁడైన యీ మధుసూదనుండు
పలుకుచున్నాఁడు నీపతియాజ్ఞలోనె
నిలువు నీవిచ్చటనే సమ్మతమున
కలికంఠి నీపతి కనుసన్నలోనె
మెలఁగుచు మాకు నెమ్మినిగీర్తి దెమ్మ
వనజాక్షి యిచ్చటి వకుళమాలికను
మనము రంజిల్లగా మన్నింపుచుండ
పతి సేవ్యుఁ డెపుడు కోపము చేసినపుడు
హితవులు చెప్పి న వ్వేళమిఁ దోఁపించు
పన్నుగా వచ్చినభక్తకోటులకు
నన్నపానము లిచ్చి యపుడాదరించు
అలరి మున్నటిరీతి నాహ్లాదవలదు
పొలుపొందఁ బెత్తనంబు వహించియుండు
పరగ నింతైన లోభగుణంబు లేక
వరము లందరికి నవారిగా నిమ్మ
వెలయ నీపతి యొకవేళ నవ్వులకుఁ
జెలంగి తగ్గించి హెచ్చించినఁగాని

కలుగ కర్తరివి తగ్గక హెచ్చ కపుడు
పొలుపుగా నొకవిధంబున సేవసేయు
మకుటిలానందాత్మఁ డైనందువలనఁ
నొకవేళ సంతోష ముప్పొంగఁగాను
నీపతి పరభామినీసక్తుఁడైనఁ
గోపంబులేక మక్కువను మన్నించి
మొనర నహంకార మొకవేళనైన
జనియింప నీకు నీస్వాంతంబునందు
పరగఁ గాంతల కెల్లఁ బతిభక్తిదక్క
విరతంబు మఱి యొక్క నియమంబు గల
వరపతివ్రతయైన వనితకు జగము
కరతలామలకంబుగాఁ గానవచ్చు
కావునఁ బతిభక్తి ఘనముగా నాత్మ
భావించి నీవు నీపతిఁ గొల్చియుండు
యీపరమాత్మున కిల్లాలవైన
నీ పుణ్యమహిమ వర్ణింప నావశమె
తల్లినే నినుఁ గాంచి ధన్యుండనైతి
చల్లఁగా వర్ధిల్లు సర్వకాలంబు
పొలుపొంద మే మింకఁ బోయి వచ్చెదము
విలువ నీపతిచెంత నీవు వేడుకను
అని బుజ్జగించి నెయ్యంబు రెట్టింప
తనవధూమణుల నందరఁ జేరఁ బిలిచి
వారిచే శ్రీరమావనిత కావేళ
కూరిమి బహురత్నకోటు లిప్పించి
మురుపొప్పఁ గౌస్తుభముఖ్యసన్మణులు
హరికి సమర్పించి యతిభక్తిఁ బెంచి
చెలువొప్పఁ జక్రికి సిరి నొప్పగించి
బలుజాలి మాలితోఁ బలికె విట్లనుచు
శ్రీ శేషగిరివాస చిరదరహాస
వాసిగా నామీఁద వాత్సల్య ముంచి

పసిబిడ్డయైన నాపట్టిని నీవు
కుశలంబుగా నేలుకొనుచు సత్కృపను
తప్పొప్పులను దిద్దిదయను మన్నించి
యుప్పతింపక ప్రోచు టుచిత మీసతిని
నీలనిభాకార నీళ్లలో ముంచు
పాలలో ముంచు నీభార మీమీఁద
అని యొప్పఁజెప్పఁ జింతాక్రాంతుఁడైన
వనధి కిట్లని పల్కె వాసుదేవుండు
ఓమామ మీపట్టి నుచితంబుగాను
ప్రేమతో మీరు చెప్పిన చందముననె
పరిపాలనముఁ జేతు ప్రఖ్యాతిమీఱ
నురమునం దిడుకొని యుండు సంతతము
స్వాంతంబులో నీవు సంతసంబందు
చింతింప వలదని చెప్పి శ్రీసతిని
మన్నించి కౌస్తుభమణితోడ నపుడు
పన్నుగా వక్షంబుపైన నుంచుకొనె
అంత సాగరునకు నతని భార్యలకు
సంతోష మెసగ నాజలజాంబకుండు
బహుదివ్యభూషణాంబరము లిప్పించి
విహితసత్కరణతో వీడ్కొల్పెవారు
నిజనివాసముఁ జేరి చిరతంబు హరిని
భజియించుచుండి రాపద్మాక్షుఁ డిచట
వెలివుగా నానందనిలయంబునందు
వెలసొప్పుఁగా శ్రీనివాసాఖ్య నమరి
ఘనముగా బ్రహ్మోత్సవమ్ముల మఱియు
నిరుపమానములైన నిత్యోత్సవముల
జనములుఁ జూచు సంతోషభరితులై చాలఁ
గనుచు నాకర్షించి బహుభాగ్యములను
ఘనముగాఁ గైకొని వారికి వివిధ
వరము లిచ్చుచు మహావాత్సల్యమునను

నాపాలి తరిగొండ నరసింహుఁ డగుచు
శ్రీపన్నగాద్రిపై స్థిరముగా వెలసె
నాపెన్నిధానమై నైజమోక్షంబు
చూపుచు నన్నుఁ దనసొమ్ము చేసికొని
కుదురుగా నన్నేలుగురుఁడు తా నగుచు
ముదమొప్పఁ దత్త్వార్థములను దెల్పుచును
అలుమేలుమంగతో నానందముగను
సులలిత లీలల సుఖియింపుచుండె
అని యిట్లు శేషాచలాధీశుఁడైన
కనకాంబరుని పేరఁ గమలేశు పేర
వలనొప్పఁగా నందవరకులోద్భవుఁడు
చెలువొంద నమలవాసిష్ఠగోత్రుండు
వసుధలో కాసాలవంశవర్ధనుడు
రసికుఁడౌ కృష్ణార్యురమణి మంగాంబ
సుత వెంగమాంబ భాసురభక్తితోడ
ప్రతిలేని శ్రీరమాపరిణయం బనెడి
వరకృతి ద్విపద కావ్యముగా రచించి
నరు లెన్నఁ దరిగొండనరసింహుఁడైన
సదమలవెంకటాచలపతిదివ్య
పదయుగళికి సమర్పణము గావించె
కోరి సుబ్రహ్మణ్య గురుకటాక్షమున
సారమై యీకృతి సార్వకాలంబు
భూచక్రమున మహాపుణ్యులు చదువ
నాచంద్రతారార్కమై యుండుఁ గాత.